

ЖАВІЖИ

Їубанівське 2015

Український Рік

2015

перше півріччя

Рік боротьби
за свободу
і незалежність України

ISBN:

© Василь Пишний

* * *

Звичайна статистика, скупі дані: ім'я, прізвище, заняття і ... розстріл. Їх знищували за любов до рідної землі, до своєї хати, до своїх батьків, до своїх дітей, до своєї мови. Їх життя — це життя українського народу, це історія України. Читаючи, думай і своє життя вписуй в життя і історію свого народу — любов'ю, талантом, працьовитістю, подвигом, мужністю, героїзмом. Спробуй. Може й зможеш, як змогли вони — і стали честю, славою, гордістю України. України, яка завдяки їм стала носієм свободи, справедливості, гідності, праведності і братерства серед всіх народів на Землі.

* * *

На Землі є земля
Наймиліша від всього,
Що натхненно й любовно
Сотворено Богом.

А творив Він її,
Немов пісню співав,
Немов місце й собі
На землі готував.

Немов мріяв отак:
“Як піду на спочинок,
Побудую в тім краї
Біленьку хатину.

Розведу там садочок,
Засію там нивку...
Отож буде куди
Прихилити голівку.

А під берегом тихим
Невеличкого ставу
Посаджу для окраси
Вербу кучеряву.

А щоб там в самоті
Не впадати в зажуру,
Я придбаю собі
Стоголосу бандуру.

Сяду в затінку десь
На кремезній колоді
Опановувать світ
Українських мелодій.

Дідусів і бабусь
Я уклінно віддячу,
Котрі ще пам'ятають
Щиру пісню козачу.

А пообіч шляху,
Що проліг серед поля,
Я поставлю стрункі
І високі тополі.

Щоб людину, із краєм
Моїм незнайому,
Привели найпряміше
До Божого дому.

Буду там Я людей
Від негод укривати
І укривку Мою
Україною звати”.

* * *

Україна – найбільша держава в Європі – 603,7 тис. км² – це 5,7% Європи

Україна займає 0,44% всіх теренів Землі

На території України знаходиться географічний центр Європи – село Ділове (Рахівський район Закарпатської області)

На північно-східній околиці селища Добровеличківка на Златопільщині знаходиться географічний центр України (48°23' п.ш. и 31°11' с.д.)

Поблизу міста Канів знаходиться найбільша в Європі балка – Хмелянський байрак. Його довжина – понад 8 км, глибина досягає 70 м

Україна входить у число держав, які мають дослідні станції в Антарктиді

До 1793 року королі Франції присягали на Євангелії, що було привезено в XI ст. з Києва

В Україні знаходиться потухлий вулкан

Карадаг (Крим)

В Україні – найдовша в світі гіпсова печера „Оптимістична“. Розташована поблизу села Королівка Борщівського району Тернопільської області. Обстежено лише 157 км її лабіринту, загальна довжина невідома

Нікопольський марганцево-рудний басейн – найбільший у світі

По запасах ртутної руди наша країна посідає друге місце у світі

По запасах граніту й лабрадориту Житомирська область є найпершою в Європі

Українське місто Луганськ є місцем температурних контрастів: тут було зазначено як найнижчу ($-41,9^{\circ}\text{C}$), так і найвищу (41°C) температуру повітря в країні

Дніпро є третьою за величиною рікою Європи (2 201 км)

Найбільше озеро України – Ялпуг, розташоване у Болградському,

Ізмаїльському і Ренійському районах Одеської області, має площу 149 км²

Найглибше озеро України – Світязь на Волині – має глибину 58,4 м

В Україні розташовано найвеличезніший степовий заповідник у світі – Асканія-Нова. Тут утримуються біля 50 різновидів тварин з усіх континентів планети

Великоанадольський ліс (Волноваський район, Донецька обл.) – перший штучний ліс у світі. Його фундатором був В. Графф. Досьогодні зберігаються дерева, що їх посаджено 1845 року

Найстаріше дерево України – 1300-річний дуб в урочищі Юзефін Рівненської області на Волині

Златопільщина – область навколо міста Златопіль (наразі тимчасово має назву Кіровоград)

Дніпровське Нагпорожжя – один з найвизначніших природно-територіальних комплексів України, знищених радянською владою.

Численість українців у світі

Українці посідають 23 місце серед народів світу за чисельністю.

/1-е китайці, росіяни посідають 5-е, поляки 24-е/

Нас 46 мільйонів.

79% українців мешкають в Україні.

Решта - в світі:

Австралія - 30.000

Австрія - 5.000

Азербайджан - понад 32.000

Аргентина - близько 250.000

за неофіційними даними – до 500.000

Бельгія - понад 2.000

Білорусь - 300.000

Бразилія - близько 350.00;

за неофіційними даними – до 400.000

Велика Британія - 20-30.000;

за неофіційними даними – до 35.000

Венесуела - 800-1.300

Вірменія - понад 8.000

Грузія - близько 41.000

Естонія - понад 39.000

Казахстан - 896.000

Канада - понад 1 млн.

Киргизстан - 71.200

Латвія - понад 69.000

Литва - близько 45.000

Молдова - 600.000

Німеччина - 20.000

Нова Зеландія - 200-300

Парагвай - 5-9.000

Польща - 300-350.000;

за неофіційними даними – до 500.000

Російська Федерація - 4.3 млн.;

за неофіційними даними – до 15.000.000

Словаччина - 10.000

США - понад 740.000

Таджикистан - 11.000

Туркменистан - понад 35.000

Узбекистан - понад 153.000

Франція - 25-30.000

Чехія - понад 15.000

Швеція - понад 2.000

Україна надзвичайна Неймовірні факти

Україна займає 0,41% світової території суші, в якій мешкає 0,85% населення планети та яка приносить 0,20% світового валового національного продукту. Країна, на території якої зосереджена чверть всіх запасів чорнозему на Землі. Країна, яка входить до трійки найбільших постачальників ячменю, є одним з найпотужніших виробників зерна та разом із Францією, Німеччиною та США є одним з найбільших виробників цукрового буряка. Наша країна входить до сімки найпотужніших у світі виробників рослинної олії, свинини, цукру та картоплі.

Сотні видатних українців були та залишаються творцями світової історії. Художники та науковці, політики та композитори, актори та письменники – всі вони дають нам можливість за кордоном чи в себе вдома з гордістю сказати: «Я – українець!».

Перші в світі

Українці, а саме **конструкторське бюро Антонова, розробили літак із найбільшою у світі вантажопідйомністю — Ан-225 «Мрія»**. Спочатку він проектувався для транспортування космічних кораблів. Наразі «Мрія» виконує комерційні вантажні перевезення.

Автор однієї з перших в світі Конституцій — український політичний і громадський діяч **Пилип Орлик**. 5 квітня 1710 р. його обрали Гетьманом Запорізького війська. У цей же день Пилип Орлик оголосив «Конституцію прав і свобод війська Запорізького». У США Конституцію прийняли в 1787 р., у Франції та Польщі — тільки в 1791 р.

Перший рамковий вулик винайдено в Україні у 1814 р. **Петром Прокоповичем**. Україна в останні роки впевнено зберігає місце в трійці світових лідерів з виробництва меду. Випереджаючи країни Європи за обсягами виробництва меду в кілька разів, Україна є одночасно першою в світі з виробництва меду на душу населення (1,5 кг).

Острозька академія — перший вищий навчальний заклад у Східній Європі, найстаріша українська науково-освітня установа. У 1576 році князь Костянтин-Василь Острозький заснував слов'яно-греко-латинську академію в Острозі.

Перша газова лампа винайдена у м. Львові працівниками аптеки «Під золотою зіркою» **Ігнатієм Лукасевичем та Яном Зехом** у 1853 р. Того ж року у львівському

шпиталі була проведена перша хірургічна операція при освітленні газовою лампою. Згодом газова лампа була представлена на міжнародній виставці в Мюнхені, винахід був відзначений там спеціальною грамотою.

Пам'ятники Тарасу Шевченку, відомому українському поетові встановлені в 1200 місцях по всьому світові.

Станція метро «Арсенальна» у Києві — найглибша у світі. Вона проходить під землею на глибині 105 м. Станцію біля будівлі парламенту побудували в 1960 р., однією з перших.

Український духовий інструмент трембіта — найдовший духовий музичний інструмент у світі.

Найкоротша головна вулиця серед усіх столиць світу, але в той же час одна з найширших і найгарніших – Хрещатик у Києві. Її довжина всього 1225 м.

Найдавніша відома ученим мапа, а також найстародавніше поселення Homo Sapiens знайдені в Україні: у с. Межиріччя Рівненської області. Їм близько 14,5-15 тис. років. Мапу вибито на кістці мамонта.

Унікальні факти про Україну

— Територією України пролягав один з найбільших історичних транспортних шляхів — «шлях із варяг у греки» — система річкових шляхів і волоків між ними завдовжки 3 тис. км., що пов'язувала північні землі Давньої Русі з південними руськими землями та Балтійське море з Чорним. Протягом усієї давньої історії Україна-Русь виступала мостом між світами Східної Європи і Давнім Сходом, Європою античною, візантійською і латинською.

— Україна посідає четверте місце у світі за кількістю громадян з вищою освітою.

— Армії УПА поставили абсолютний рекорд, утримуючись на фактично окупованій

території майже двадцять років.

— “Якби в мене була така армія, як УПА, німецький чобіт ніколи не топтав би землю Франції”, – казав Шарль де Голль, президент Франції у 1958-1969 роки.

— Україна за власною ініціативою, відмовилася від третього у світі за величиною арсеналу ядерної зброї. У момент проголошення незалежності, на території України було розташовано більше тисячі ядерних боеголовок і ракет, третій за величиною ядерний потенціал після Росії та Америки. Боеголовки і ракети були передані Росії, бункери були знищені. У відповідь на це Україна отримала гроші за роззброєння, а також гарантії безпеки від ядерних держав.

— На конкурсі краси мов в Парижі в 1934 році українська мова зайняла третє місце після французької та перської за такими критеріями, як фонетика, лексика, фразеологія, структура речень. А за мелодійністю українська мова зайняла друге місце, після італійської.

— На території України зосереджено 1/4 всіх запасів чорнозему на планеті. Чорноземні ґрунти при правильній обробці дають найбільшу кількість врожаю. Під час Другої Світової війни німці навіть вивозили чорнозем на поїздах.

— До майже повного руйнування у 1240

році монголо-татарами Київ був одним з найбільших міст Європи, в п'ятдесят разів більшим за Лондон, в десять – за Париж. Досяг свого розквіту за Ярослава Мудрого (1010-1054 н.е.), який порівнявся з королівськими родинами Франції, Норвегії, Румунії та Польщі. Його населення складало близько 50 000 жителів. Щоб знову досягти таких демографічних показників, знадобилося близько 600 років. Цілком можливо, якби не тодішнє руйнування, Київ міг бути фактично найрозвинутішим та найбільшим містом Європи довгі роки.

— В Україні знайшли гігантський храм віком 6000 років з фігурками людей з дзьобами.

Британські та українські археологи розкопали в Кіровоградській області руїни храму. Культова споруда площею 60 на 20 метрів була побудована близько шести тисяч років тому.

Храм був виявлений під час розкопок доісторичного поселення поблизу села Небелівка Новоархангельського району Кіровоградської області. Давнє поселення займало площу близько 238 гектарів, там розміщувалися більш 1,2 тисячі будівель і майже 50 вулиць. Хронологічно його відносять до трипільської культури мідного віку (5500-2750 роки до нашої ери).

Серед руїн також знайшли уламки

фігурок, що зображують людей. Носи у деяких з них більше схожі на дзьоби, а очі відрізняються за розміром.

Культова споруда багато в чому нагадує близькосхідні (Анатолія та Межиріччя) святилища тієї ж епохи. Наприклад, храм шумерського Еріду (3000 років до нашої ери) також складався з окремих кімнат, відзначають археологи. Під час розкопок на Поштовій площі археологи на великій глибині знайшли частину вулиці середньовічного Києва.

Унікальну знахідку виявили на глибині близько 7,5 метрів. Зокрема, археологи знайшли фрагменти будівель: кілька вінців зрубу і частокіл, між яким проходила колись вулиця.

За словами наукового співробітника Центру археології Києва Сергія Тараненка, така знахідка – сенсація, яка може змінити все наше

уявлення про Київ того часу.

“Раніше вважалося, що місто закінчувалось в районі вулиці Боричів узвіз, і ми не очікували знайти тут зруби часів Київської Русі. Тут ми бачимо цілий господарський комплекс – паркани і зруб. Очевидно, на цьому місці знаходилася садиба”, - розповів Тараненко.

Знайдені в культурному шарі артефакти відносяться приблизно до 11-13 століття, тобто часів Київської Русі.

Залишки будівель знаходяться у відносно непоганому стані – вони збереглися під товстим шаром ґрунту. Над цим місцем в 17-18 століттях знаходилася міська пристань. Не виключено, що поруч під шаром землі знаходяться залишки інших будинків.

Цікаві історії і особистості

— Пабло Пікассо був у захопленні від робіт української художниці **Катерини Білокур** (1900-1961). Коли в 1954 р. він побачив її роботи на виставці, то сказав, що вони геніальні і порівняв Катерину Білокур з відомою всьому світові художницею Серафін Луїс.

— Одна з найвідоміших у світі різдвяних пісень — це «**Щедрик**», народна пісня, записана українським композитором Миколою Леонтовичем. Світ знає її як **Carol of the Bells** або **Ring Christmas Bells**. На You-tub різні виконання «Щедрика» набирають мільйони переглядів.

— Під час англо-бурської війни (Південна Африка) в 1899-1902 рр. командир одного з загонів бурів, українець **Юрій Будяк**, врятував від розстрілу одного молодого англійського журналіста. Згодом останній допоміг Будяку вступити до Оксфордського університету. В 1917 р. Юрій працював в уряді Української Народної Республіки. В 1943 р. **Юрій Будяк помер в радянському концтаборі**. Англійського журналіста звали **Вінстон Черчилль**.

— В Україні поблизу Нікополя, на косі біля р. Лапінки, на одному з рукавів Дніпра можна побачити, а точніше почути явище, що рідко зустрічається у світі, — **співучі піски**. «Спів» цих, мабуть, найдивніших

пісків чути після дощу, коли верхній шар злипається і утворює крихку кірку. Крокуючи нею, можна почути звуки, подібні до свисту повітря, випущеного з автомобільної камери.

— В містечку Бердичів (Житомирська область) в костелі Святої Варвари 14 березня 1850 р. місцева красуня Евеліна Ганська була повінчана з Оноре де Бальзаком. У цьому ж містечку тривалий час жив Фредерік Шопен, який крім написання музики також керував роботами з реставрації тамтешнього органу.

— Можна було б зібрати словник українських прізвищ, спотворених у ході русифікації російськими чиновниками. Так, український рід Чехів у XIX столітті став чомусь Чеховими. Дід А.Чехова ще був Чехом. Сам А.Чехов писав, що дід його – українець. Досить кумедно Дейнеки перетворились на Денікіних. Козаки Розуми стали Розумовськими, Чайки стають Чайковськими. Дід Петра Чайковського, великого композитора – Петро Чайка – закінчив Києво-Могилянську Академію і його як медика російський уряд відрядив штаб-лікарем у Вятку. Ймовірно, українська атмосфера в родині Чайковських збереглася набагато краще, ніж у Чехових, бо з 24-річного віку майбутній композитор майже щороку по кілька місяців жив в Україні, де написав понад 30 творів, серед яких – опери “Коваль Вакула” (“Черевички”),

“Мазепа”, пісня-романс “Садок вишневий коло хати”, дуєт “На вгороді коло броду” на слова Т.Шевченка. В жорстокі часи наступу російської імперії на українську мову він домагався постановки “Тараса Бульби” М.Лисенка, використав у своїх творах багато українських народних пісень.

— Рід Достоевських походив з села Достоева біля Пінська (українсько-білоруське порубіжжя). Один з Достоевських стає ієромонахом Києво-Печерської Лаври і в 1647 році бере участь у виборах чергового митрополита. Цікаво, що серед Достоевських, які жили на Поділлі, найбільше було представників духовного звання. Андрій Достоевський був священиком української уніатської церкви. Він був дідом письменника Ф.Достоевського. Син Андрія посварився з батьком і братом і подався в Москву. Звали його Михайлом, і як спомин про родину й Україну він узяв із собою, зберіг і передав своїм синам власні українські поезії. Донька великого письменника згадує: “...поетичні здібності були вже в українській родині мого батька, а не були дані щойно через мою матір-москвичку, як припускають літературні приятелі Достоевського”.

— В. Маяковський гостро критикував москалів: “Товаришу москаль, на Україну жартів не скаль”. А ще нагадував, що москалі з історії України знають лише Шевченка,

Тараса Бульбу, борщ і сало (“Знань у росіянина не глибока товщ”). Зате дуже полюбляє такий “брат” “дурницю зморозить, викладе весь вантаж розумовий: візьме й розповість зо двоє курйозів – анекдотів української мови” (цитуємо, до речі, в перекладі Л.Первомайського). “Вивчіть цю мову!” – звертається поет до... чи не глухих? До речі, він про себе писав: “Я з діда – козак, з другого – січовик”. Дослідники вказують, що український рід Маяковських пішли, ймовірно, від тих козаків, які стояли на сторожі на курганах, при маяках, що підпалювались у разі татарських нападів.

— Українці Ріпи перетворилися на Репіних. Хоч Ілля Репін, який народився на Харківщині, все ж зберіг своє відчуття належності до українців й малював себе у вигляді козака, що спирається на гармату. “Час вже подумати про український стиль у мистецтві”, – відзначав митець. А проте він не лише говорив, а й створив чимало творів на українську тематику, приміром, “Запорожці пишуть листа турецькому султану” – він намалював два варіанти цієї картини.

Музика Душі

Українські народні пісні спонукали багатьох композиторів до написання світових музичних шедеврів.

В основі композиції Summertime — арії,

яку написав Джордж Гершвін у 1935 р. для опери «Поргі та Бесс», однієї з найвідоміших пісень у світі — лежить українська колискова «Ой, ходить сон коло вікон». Цю композицію Гершвін почув у Нью-Йорку у виконанні Українського Національного Хору під керівництвом Олександра Кошица. Почув — і написав одне з найгеніальніших і найвідоміших джазових творінь. З моменту написання композиції її виконали безліч виконавців, але найвідомішим лишається Summertime у виконанні Луї Армстронга, Елли Фіцджеральд, а також Чарлі Паркера.

* * *

*Ой, ходить сон коло вікон,
А дрімота — коло плота.
Питається сон дрімоти:
— А де будем ночувати?*

*— Де хатонька теплесенька,
Де дитина малесенька, —
Там ми будем ночувати,
Дитиночку колихати.*

*Ой, на kota та воркота,
На дитину та й дрімота,
Котик буде воркотати,
Дитинонька буде спати.*

- 160 років від дня народження Дмитра Яворницького

Могутнє дерево явір — один із найдавніших символів України. Глибоко входить він у ґрунт своїм корінням, міцний і стрункий його стовбур, високо у небо пірнає він своїми гіллями-вітами і маківкою. Тож, напевно, незвичайною треба бути людиною, щоб народ прозвав тебе Явором. Саме з родини козаків — Яворів походить Дмитро Іванович,

до прізвища якого було додано шляхетний додаток, щоб він став — Яворницьким.

Немає сумніву, що коли б в Україні зберігся козацький устрій, то був би Дмитро Іванович Явір або гетьманом України, або, принаймні — генеральним писарем. Але хто зна, може, це якраз біль руїни і занепаду розбудили в ньому Великого Козака, Великого Українця, Великого Літописця Січі, нового Нестора української історії.

Біля музею ім. Д. Яворницького в Дніпрі

Читаючи його праці, його дослідження, розумієш, що козаки продовжували і відроджували з давніх давен існуючу державу, котра в різні часи по-різному називалась, але в якій завжди був той самий дух — волелюбства, братерства, відкритості.

Сьогодні ми, весь український багатонаціональний народ, являємось спадкоємцями козацьких прагнень і здобутків. І нам Господь дав усе для того, щоб ми, продовжуючи справу козаків, зробили Україну вільною, доброю, святою, радісною. Щоб сказали нам наші прадіди-козаки перед Богом: “Оці — нашого роду!”

2015 Січень

Самвел Нігоян, Герой України

* * *

Повсяк день, повсяк час і хвилину
Перед Богом в молитві стою:
Боронь Боже мою Україну –
Батьківщину кохану мою!

Перед Тебе впаду на коліна,
Перед Тебе схиляю чоло,
Аби вільна була Україна,
Аби люду в ній добре було!

Боронь Боже Її від навали,
Боронь Боже Її від суми;
Її діток, щоб не ночували
Під чужинськими десь ворітьми.

Щоб її лихоліття минали,
Не нахмарював ще якийсь мор,
Щоб доволі зерна насипали
До Її життєдайних комор.

Ні за кого я так не молився,
І нічого я так не просив –
Україно, велично здійснися
В світі Правди, Добра і Краси!

Михайло Пишний

Січень

1 Чт.

Прп. Іллі Муромця, Києво-Печерського (1188)

Статут Львівського Успенського братства (1586)

Затверджений у січні 1586 р. антиохійським патріархом Йоакимом IV Доу статут Львівського братства встановлював за братством право зверхності над іншими братствами та контроль за духовенством, у тому числі єпископами. Незабаром братство домоглося права ставропігії — непідлеглості місцевим православним єпископам. Згодом його статут став зразком для ряду православних братств Західної та Правобережної України. Активну участь у громадському житті братства брали: Стефан Зизаній, Лаврентій Зизаній, Кирило Ставровецький, Іов Борецький, Памво Беринда та інші українські діячі культури та освіти.

Василь Семенович Мова (Лиманський) (1842 — 1 червня 1891) — український (кубанський) письменник, поет, драматург, прозаїк, мемуарист, перекладач. Писав Мова драматичні і прозові твори та поезії. Вперше він виступив зі своїми поезіями 1861 року в журналі «Основа».

125 років тому народився **Василь Дмитрюк** (1890-1973), український громадський діяч, лікар.

110 років тому народився **Микола Миколайович Тарнавський** (1895-1984), український письменник.

Закон про автокефалію Української церкви (1919)

На початку 1918 року в Києві було скликано Всеукраїнський Церковний Собор, який виступив за створення незалежної від московського патріархату української церкви. Однак, 19 січня робота Собору перервалася наступом більшовиків на Київ.

Після встановлення влади Директорії, 1 січня 1919 року був прийнятий «Закон про верховне управління Української Православної Автокефальної Синодальної Церкви».

Відповідно до цього Закону Українська Церква зі своїм Святим Синодом та ієрархією позбавилася будь-якої залежності від російського Патріарха. Найвища законна влада, судова й адміністративна переходила до Собору Всеукраїнської Церкви. Для постійного керівництва церковними справами, за законом, був створений Святий Синод із двох єпископів, одного архіпресвітера, одного пресвітера, одного диякона та трьох мирян. Членів Святого Синоду повинен був вибирати Всеукраїнський церковний собор

На Першому Всеукраїнському Православному Церковному Соборі в Києві 14-30 жовтня 1921 р. проголошено три основні засади УАПЦ — автокефалію, соборноправність, українізацію.

2 Пт.

Передсвято Різдва Христового

Прп. Ігнатія, архим. Києво-Печерського (1435)

395 років тому народився **Павло Тетеря** (1620-1670) (обрання гетьманом, 1663). Український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави на Правобережній Україні (1663-1665). До 1648 року був писарем городського суду у Володимирі-Волинському, 1649 — Переяславського полку, із 1653 р. — переяславський полковник. Був у складі українського посольства в Москві у березні 1654 року для оформлення Переяславської угоди. Ставши гетьманом, проводив політику на незалежність України від Московії.

105 років тому народився **Григорій Степанович Кияк** (1910-1987), український вчений в галузі рослинництва.

3 Сб.

Свт. Петра, митр. Київського і всієї Русі (1326)

Вечірня з 18:00

120 років тому народився **Борис Миколайович Лятошинський** (1895-1968), український композитор, диригент, педагог, музично-громадський діяч.

Микола Миколаєвич Пуховий (1952, с. Дубовики Васильківського р-ну). Лікар-хірург, закінчив Дніпропетровський медіститут.

4 Неділя перед Різдом Христовим,
святих отців

Літургія з 8:00

Початок діяльності НТШ (1873)

145 років тому народився **Степан Олександрович Глазуненко** (справж. — **Глазунов**) (1870-1934), український актор, режисер і антрепренер.

Наукове товариство імені Шевченка (НТШ) — всесвітня українська академічна організація, багатопрофільна академія наук українського народу.

Утворене 1873 року у Львові, як Літературне товариство імені Т. Шевченка, у 1892 назву змінено на Наукове товариство ім. Т. Шевченка (своєрідна академія наук).

125 років тому народився **Віктор Олександрович Романовський** (1890-1971), український історик, археограф, архівіст.

5 Пн.

135 років тому народився **Василь Миколайович Верховинець** (1880,

Старий Мізунь — 11 квітня 1938) — український композитор, диригент і хореограф, перший теоретик українського народного танцю. Автор багатьох музикознавчих праць, викладач хорових дисциплін, теорії музики та

гармонії, хоровий диригент, співак, хормейстер і хореограф, музичний і громадський діяч. Етнограф. Василь Верховинець, «... він був не тільки високообдарованою людиною, — говорив М. Т. Рильський, - але й людиною неабиякої освіченості та широких культурних інтересів».

У 1938 році був арештований. Виїзна сесія Військової колегії Верховного Суду СРСР 10 квітня 1938 р. в місті Києві приговорила В. М. Верховинця до розстрілу. Вирок приведений у виконання у Києві 11 квітня 1938 р.

125 років тому народився Грицак Євген Михайлович (1890, с. Пиратин, Львівської обл. — після 22 жовтня 1945, Словаччина) — український педагог, мовознавець, публіцист. Пропав за нез'ясованих обставин у таборі для переміщених осіб.

6 Вт.

Різдвяний свят-вечір

Царські часи з 10:00

Василь Семенович Стус (1938, с.Рахнівка Гайсинського району Вінницької обл. — 4 вересня 1985, табір ВС-389/36-1 біля села Кучино, Пермської обл.) — український поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, правозахисник. Один із найактивніших представників українського культурного руху шістдесятників. Герой України.

За власні переконання в необхідності

української культурної автономії творчість Василя Стуса була заборонена радянською владою, а сам поет був на 12 років позбавлений волі.

Табірними наглядачами знищено збірку з приблизно 300 віршів Стуса. На знак протесту проти жорстокого поводження табірної адміністрації з політв'язнями він кілька разів оголошував голодування. У січні 1983 року за передачу на волю зошита з віршами **на рік був кинутий у камеру-одиночку, де і загинув в ніч з 3 на 4 вересня.**

19 листопада 1989 його прах був перепохований на байковому цвинтарі у Києві.

Василь Стус Євгенові Сверстюку

*Сорочка тріпоче — із білого болю-вогню,
струмує дорога — од білого-білого болю.
У білій як літо, у білій як спека сорочці
по білій дорозі вельможна товариш ступав
(в якому то часі, у віці котрому, у році?),
який він веселий, немов на весілля рушав...
...У білій як літо, у білій як літо сорочці
по білій дорозі вельможна товариш ступав.
А я на тамтому, а я на тамтому аж боці.
І пан чи пропав? Але пан чи пропав? Чи пропав?*

7 Ср.

Різдво Христове

Святкове богослужіння з 24:00

Микола Миколайович Аркас (1853, Миколаїв — 26 березня 1909, там же) — український культурно-освітній діяч, письменник, композитор, історик. Один із засновників і незмінний голова «Просвіти» в Миколаєві. Автор «Історії України-Русі».

105 років тому народилася **Ганна Степанівна Матійко** (1910-1981), українська письменниця.

8 Чт.

Собор Пресвятої Богородиці

150 років тому народився **Михайло Іванович Туган-Барановський** (1865-1919), український і російський економіст, історик, соціолог.

Володимир Миколайович Сосюра (1898, Дебальцеве Донецька обл. — 8 січня 1965, Київ) — український письменник, поет-лірик, автор понад 40 збірок поезій, козак Армії УНР.

105 років тому народився **Давид Кельманович Вишневський** (1910-1977), український поет, журналіст.

80 років тому народився **Василь Симоненко** (1935-1963). Народився у с. Біївцях на Полтавщині в селянській родині.

У три роки почав опановувати грамоту, у п'ять написав першого віршика. Після закінчення десятирічки у с. Тарандиці

протягом 1952-1957рр. навчався на факультеті журналістики Київського державного університету. 1962 р. з'являється його перша збірка «Тиша і грім».

На початку 60-х стає активним членом Клубу творчої молоді. Потрапляє під нагляд КДБ. Видавництва відмовлялися друкувати твори, друзі відвернулися.

Улітку 1962 р. міліціонери заарештували та жорстоко побили його. У ніч з 13 на 14 грудня 1963р. помер.

*Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік.*

*Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю —
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю!*

*Одійдіте, недруги лукаві!
Друзі, зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побуть на самоті.*

*Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.*

Василь Симоненко

9 Пт.

Остап Гоголь (?-1679) — український військовий діяч доби Хмельниччини і Руїни.

Сергій Йосипович Параджанов (1924, Тбілісі — 20 липня 1990, Єреван) — вірменський і український кінорежисер.

Міжнародне визнання прийшло до Параджанова після екранізації в 1964 повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».

10 Сб.

Вечірня з 18:00

11 Неділя Прав. Йосифа Обручника. Прп. Іова Манявського (1621). Прп. Марка, Гробокопателя, Феофила та Іоанна Києво-Печерських (XII).

Літургія з 8:00

Петро Могила (1597-1647). Український політичний, церковний і освітній діяч, архімандрит Києво-Печерського монастиря з 1627 року, Митрополит Київський, Галицький і всієї Русі з 1633 року, екзарх Константинопольського патріарха.

Петро Могила вважав надзвичайно важливою справою примирення усіх православних.

12 Пн.

День українського політв'язня

395 років тому народився **Іоаникій Галятовський** (1620 — 12 січня 1688,

Чернігів) — український письменник, церковний та громадсько-політичний діяч XVII століття.

Походив з Волині. У 1640-х роках навчався у Києво-Могилянській Колегії, був учнем Лазаря Барановича.

Близько 1650 року прийняв чернечий постриг. Служив у Куп'ятицькому монастирі. Повернувшись до Києва, викладав курс риторики у Києво-Могилянському колегіумі.

У 1658-68 роках (після Л. Барановича) — ректор Києво-Могилянської академії, ігумен Києво-Братського монастиря. Від 1668 року — ігумен, згодом архімандрит Чернігівського Єлецького монастиря.

Конфлікт і неприйняття ставленика Москви, «місцєблюститєля» Київської митрополії єпископа Мефодія, якого не визнавало більшість представників вищого українського православного духовенства, примусили Й. Галятовського виїхати з Києва (1664) і шукати притулку у львівського православного єпископа Атанасія Желиборського. Крім Львова, Галятовський відвідав Луцьк, Слуцьк, Мінськ.

Василь Миколайович Пачовський (1878-1942) — український поет, історіософ і мислитель.

135 років тому народився **Василь Васильович Безкоровайний** (1880-1966), український композитор, диригент, піаніст і педагог.

Василь Еллан-Блакитний (1894-1925).

Народився в родині священика в селі Козлі (тепер — Михайло-Коцюбинське) на Чернігівщині. — український революційний діяч, поет і письменник.

4 грудня 1925 року Василь Михайлович помер. Згодом ім'я поета було приречене на довготривале забуття: його було проголошено «буржуазним націоналістом», «бандитом» і посмертно винесено вищу міру покарання.

1934 року було демонтовано пам'ятник В. Еллану-Блакитному, поставлений його друзями в Харкові. Твори письменника були заборонені, а всі його товариші по партії боротьбистів розстріляні чи заслані в Сибір.

Юліан Вассиян (1894-1953) — український публіцист, громадський і політичний діяч, філософ, ідеолог ОУН.

«Великий погром» 1972 р.

12 січня 1972 року співробітники КДБ заарештували у Києві - Василя Стуса, Зиновію Франко, Любов Середняк, Дмитра Шумука, Євгена Сверстюка, Івана Світличного, Леоніда Плюща, Леоніда Селезненка, Миколу Холодного, Миколу Плахатнюка, Зиновія Антонюка, у Львові - Ірину Стеців-Калинець, Івана Геля, Стефанію Шабатуру, Михайла Осадчаго, Ярослава Дашкевича, В'ячеслава Чорновола, священика Василя Романюка

(майбутнього патріарха Володимира), Юрія Шухевича, Івана Дзюба, Семена Глузмана, Василя Лісового, Євгена Пронюка, Ігоря Калинця. Загалом було заарештовано більше 100 осіб, із них 89 були засуджені і отримали по 5-7 років ув'язнення у концтаборах суворого режиму та 3-5 років заслання, Іван Гель, Юрій Шухевич і Данило Шумук - по 10 років табору та 5 років заслання, а Леоніда Плюща суд відправив на примусове лікування до психіатричної спецлікарні.

“Великий погром” торкнувся сотень інакодумців, було проведено понад 1000 обшуків, відрахування з навчальних закладів і заборону на професію, а список авторів, чії твори заборонено публікувати, а прізвища привселюдно згадувати сягав більше сотні осіб. Від 1975 року з ініціативи В'ячеслава Чорновола стали відзначати 12 січня як День українського політв'язня.

Росія - дитячий ГУЛАГ

Немає більшої підлості, ніж війна влади проти дітей з використанням всієї потужності карального апарату. Спираючись на вказівки Політбюро ЦК, особисто Леніна і Сталіна, більшовики створили особливу систему «опального детства». Ця система мала у своєму розпорядженні дитячі концтабори і колонії, мобільні приймально-розподільні пункти, спеціальні дитячі тюрми.

Діти мали забути, хто вони, звідки родом, хто і де їхні батьки.

Це був особливий - дитячий ГУЛАГ ...

“Переступив поріг, - діти. Величезна кількість дітей до 6 років. І номери - на спині і на грудях. Як у в'язнів. Це найстрашніше - коли діти з номерами. А на бараках: «Спасибо товарищу Сталину за наше счастливое детство” ...

(Зі спогадів калмицького поета

Давида Кугультинова.)

У роки Вітчизняної війни гітлерівці гнали дітей в одну сторону - до Німеччини, а сталінці в іншу - на Магадан, Колиму, Соловки, в Сибір, в Середню Азію, Казахстан, на Схід. В далекі краї поїхали діти німців, чеченців, калмиків, інгушів, карачаївців, балкарців, кримських татар, болгар, греків, вірмен, турків-месхетинців, курдів, а після війни - українців, естонців, латишів, литовців...

Росія перетворилась не тільки на тюрму народів, але й на страшний Гулаг для дітей...

О. Яковлев

13 Вт.

Віддання Свята Різдва Христового

Прп. Меланії Римлянки (439)

Вечірня з 18:00

Мацієвич Левко Макарович (1877, с. Олександрівка Чигиринського повіту Київської губернії — 7 жовтня 1910, Петербург) — український корабельний інженер, суднобудівник, автор проектів кораблів, підводних човнів, протимінних заслонів, морських аеропланів тощо, перший український авіатор, громадський і політичний діяч.

Разом зі своїм інститутським другом Олександром Коваленком (теж офіцером Чорноморського флоту) створив у Народному домі Севастополя самодіяльний робітничий театр з українським репертуаром, організовував вечори пам'яті Тараса Шевченка.

Фінансово підтримував український національний рух.

Загинув в авіакатастрофі під час польоту над Комендантським полем поблизу Санкт-Петербурга на очах десятків тисяч глядачів.

135 років тому народився **Давид Йосипович Заславський** (1880-1965), український і єврейський журналіст, автор досліджень про М. Драгоманова.

135 років тому народився **Йосип**

Якович Магомет (1880-1973), український садівник, селекціонер.

115 років тому народився **Олександр Іванович Ковінька** (1900-1985), український прозаїк.

14 Ср.

Найменування Господнє

Свт. Василя Великого (379).

Свт. Петра Могили, митр. Київського і всієї Русі (1647)

Літургія з 8:00

145 років тому народився **Василь Андрійович Мостинський** (1870-1913), український вчений в галузі ветеринарної фармакології, біохімії та зоогієни.

Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) (1882-1972) — український вчений, митрополит (від 1944), політичний, громадський і церковний діяч, мовознавець, лексикограф, історик церкви, педагог, перекладач Святого Письма, дійсний член Наукового Товариства імені Тараса Шевченка (від 1922).

Немає в людини нічого милішого над свою рідну землю. Де хто народився, де провів свої дитячі роки, до тієї землі прив'язується він усією душею на ціле життя. А хто, буває, відірветься від своєї рідної землі, той мріє завжди про неї, як про святість

найбільшу. І багато людей, помираючи на чужбині, просять накласти їм у домовину бодай грудочку рідної землі...

Іван Огієнко

105 років тому народився **Василь Іванович Харченко** (1910-1971), український театральний режисер, педагог.

15 Чт.

Прп. Серафима Саровського (1833).
Прп. Сильвестра, Києво-Печерського (XII)

145 років тому народився **Андроник Григорович Лазарчук** (1870-1934), український живописець.

Агатангел Юхимович Кримський (1871-1942) — український історик, письменник і перекладач кримсько-татарського походження, один з організаторів Академії Наук України (1918).

20 липня 1941 Кримського було заарештовано співробітниками НКВС,

звинувачено в антирадянській націоналістичній діяльності і ув'язнено в одній із тюрем НКВС в Кустанаї (тепер Казахстан). **25 січня 1942 року** вчений помер у лазареті Кустанайської загальної тюрми № 7.

135 років тому народився **Павло Семенович Ходченко** (1880-1967), український письменник.

16 Пт.

Часи навечір'я з 10:00

Створення Кирило-Мефодіївського братства (1846)

Кирило-Мефодіївське товариство — українська таємна політична організація, що виникла в Києві наприкінці 1845 року та спиралася на традиції українського визвольного руху.

Членами товариства, які називали себе братчиками, стали вихованці й співробітники Київського та Харківського університетів. Провідну роль серед них відігравали М.Костомаров, Т.Шевченко, Г.Андрузький, В.Білозерський, М.Гулак, П.Куліш.

17 Сб.

Вечірня з 18:00

Заснування Харківського університету (1803)

Заснування Українського Вільного Університету (1921).

Український вільний університет (УВУ), нім. Ukrainische Freie Universität — приватний український університет поза межами України, заснований 17 січня 1921 року у Відні — столиці Австрії.

УВУ дає змогу студентам з України вивчати ті предмети, які в СРСР були заборонені, або спотворені до невпізнанності. Крім того, молодь з України має нагоду вивчати життя Заходу, користатися бібліотеками Заходу. Тут же в УВУ навчаються і студенти

діаспори. Тому одна з найважливіших ролей Університету — бути науковим мостом між світом діаспори і сучасною Україною.

145 років тому народився **Євген Левицький** (1870-1925), український журналіст, публіцист, громадський і політичний діяч.

Григорій Данилович Епик (1901, с. Кам'янка Катеринославської губернії, — 3 листопада 1937, Сандармох, Карелія), — український письменник, перекладач і публіцист. Заарештований 5 грудня 1934 року. У жовтні 1937 року справу Г. Епіка, як і інших українських письменників і митців, несподівано переглянула трійка УНКВС Ленінградської області й винесла новий вирок — розстріл. Вирок був виконаний 3 листопада того ж року в Сандармоху.

Львівський «Процес 59-и» (1941)

У вересні 1940 р. співробітники НКВС заарештували у Львові 59 молодих людей - 37 юнаків і 22 дівчини у віці від 15 до 30 років.

19 січня суд на вимогу прокурора виніс смертні вирoki 42 підсудним, у тому числі 11 дівчатам; наймалодшим із смертників був 17-літній Богдан Грицалюк. Решта 17 осіб були засуджені до 10 років ув'язнення із конфіскацією майна та подальшим

позбавленням громадянських прав на 5 років; у березні їх вивезли до Омська у Західному Сибіру.

У лютому Верховний суд УРСР затвердив смертні вироки.

18 Нд. Хрещенський святвечір

Літургія і велике освячення води з 8:00

Вечірня з 18:00

Переяславська угода (1654) — загальна військова рада, скликана гетьманом Богданом Хмельницьким у місті Переяславі (нині Переяслав-Хмельницький) для вирішення питання про взаємовідносини між Військом Запорізьким та Московською державою. Було написано проект договору (зі збереженням основних прав і вольностей Війська Запорозького) у формі петиції до царя з 23 пунктів, якого привезли в Москву наприкінці березня 1654 р. переяславський полковник П. Тетеря і військовий суддя Самійло Зарудний.

165 років тому народився **Іван Омелянович Левицький** (1850-1913), український бібліограф, письменник, журналіст, член НТШ.

19 Пн.

Хрещення. Богоявлення

Літургія і велике освячення води з 8:00

20 Вт.

Заснування Львівського університету (1661)

Львівський національний університет імені Івана Франка (у 1918-1939 рр. Університет Яна Казимира) — один з найстаріших у Східній Європі та Україні університет. Один з найпрестижніших університетів України. Львівську академію з правами університету утворено 1661 року.

155 років тому народився **Іван Збура** (1860-1940), український поет.

21 Ср.

Прп. Григорія, чудотворця Києво-Печерського (1093). **Прп. Григорія**, затворника Києво-Печерського (XIII)

Степан Миколайович Чарнецький (1881-1944) — український галицький поет, фейлетоніст, театральний діяч і критик.

22 Чт.

День Соборності України
IV Універсал ЦР (1918)

Четвертий Універсал Української Центральної ради — державно-правовий акт, що проголошував незалежність Української Народної Республіки від Росії. Прийнятий 22 січня 1918 року в Києві.

Злука УНР і ЗУНР (1919)

Велика Злука — урочисте оголошення 22 січня 1919 р. на Софійському майдані в Києві універсалу про об'єднання УНР і ЗУНР у соборну Україну, День соборності України.

Самвел (Сергій) Гагікович Нігоян (2 серпня 1993, Березнуватівка — 22 січня 2014, Київ) — учасник і один з охоронців Євромайдану, **вбитий снайпером** 22 січня 2014 року на вулиці Грушевського в Києві. Громадянин України вірменського походження. Герой України.

27 березня 2014 року 24 сесія Бережанської міської ради перейменували вулицю Галана в Бережанах на вулицю Сергія Нігояна.

28 січня 2015 року рішенням Дніпропетровської міської ради проспект Калініна у Дніпропетровську було перейменовано на проспект Нігояна.

ЦАВЕ ТАНЕМ

*Світлій пам'яті земляка,
героя Євромайдану Самвела Нігояна*

Так ось яким явився нам Тарас! –
У образі Самвела Нігояна.

Яка кривава незагойна рана –
Той снайпер вцілив в кожного із нас.

«Візьму твій біль собі» в твій смертний час,
Вірменія говорить «Цаве танем».
Так он як відгукнувся нам «Кавказ»
На барикадах рідного Майдану!

Ми прочитали знак святих Небес,
І тужить за тобою Україна,
Й Вірменія оплакує тебе –
Бо ти обом їм був великим Сином.

«Псарі з псарями» і тепер «царять»,
Ведуть на манівці кривого танцю,
Та спалахнуло слово Кобзаря,
В устах пошерхлих юного повстанця.

Хоча б не потонуть нам цьогоріч
В річках казенно-праздного елею.
«**Борітеся-поборете!**» – гримить
Тараса слово в рік цей ювілейний.

23 січня 2014.
Леся Степовичка

23 Пт.

195 років тому народився **Олександр Миколайович Серов** (1820-1871), російський композитор, музикознавець, критик, автор творів на українські теми.

Григорій Петрович Чубай (1949-1982) — український поет, перекладач. Один із чільних представників НМ-дискурсу у львівському андеграунді 70-х

років. Творчість Григорія Чубая справила видатний вплив не стільки на поезію, скільки на «самоусвідомлення» деяких восьмидесятників. Батько фронтмена гурту «Плач Єремії» Тараса Чубая.

24 Сб.

Вечірня з 18:00

375 років тому народився **Семен Палій** (1640 — 18 січня 1710) — військовий діяч, полковник Фастівського полку, один з керівників антипольського повстання на Правобережжі.

Влітку 1683 року на чолі підрозділу запорозьких козаків вирушив на допомогу європейській коаліції до столиці Австрійської імперії міста Відня. Взяв активну участь у відбитті в Османської імперії Парканської, Естергомської та Сеценської фортець на території Угорщини і Словаччини.

Перебував на засланні в Тобольську.

340 років тому народився **Яків Лизогуб** (1675, Гельмязів — 1749, Глухів) — військовий і політичний діяч, з старшинного роду Лизогубів, відомого з часів Хмельниччини.

Доводився внуком гетьманові Петру Дорошенку. Навчався у Києво-Могилянській академії. Служив при гетьмані Іванові Мазепі.

В 1723-24 роках разом з полковником Д. Апостолом і генеральним осавулом В. Жураховським був за наказом Петра I заарештований та ув'язнений у

Петропавловській фортеці. Після смерті Петра І звільнений і деякий час змушений жити у Петербурзі.

У 1745-49 роках входив до складу старшинської делегації, що добивалась відновлення гетьманства.

25 Неділя про Закхея

Тетянин День

Літургія з 8:00

390 років тому народилася **Маруся Чурай** (1625-1653), українська народна поетеса, авторка широко відомих пісень.

Початок Хмельниччини (1648)

Хмельниччина (Козацька революція, Національно-визвольна війна українського народу) — назва історичного періоду 1648-1657 років та повстання під проводом Богдана Хмельницького, під час яких Річ Посполита втратила контроль над центральною частиною українських етнічних земель, на базі яких постала Козацька Держава на чолі з Гетьманом.

135 років тому народився **Арсен Якимович Баккалінський** (1880-1921), український поет, фольклорист і хормейстер.

26 Пн.

Михайло Павлик (1853-1915), український письменник, публіцист, громадський діяч, дійсний член НТШ, разом з І. Франком у 1890 р. створили Русько-українську радикальну партію

Був Михайло Павлик людиною широкого і щедрого обдарування, писав вірші і прозу, все життя займався журналістикою, був редактором, видавцем, бібліографом, перекладачем, філософом, істориком, етнографом, фольклористом.

Титанічна праця вкладена письменником у провідні часописи того періоду – «Друг», «Громадський друг», «Дзвін», «Молот», «Громада», «Батьківщина», «Народ», «Хлібороб», «Громадський голос», редактором або членом редколегії яких він був.

Помер 26 січня 1915 року. Окупаційна російська влада прийняла підвищені заходи безпеки, щоб похорон не переріс в антиросійську демонстрацію. Поховано М.І.Павлика на Личаківському цвинтарі у Львові.

125 років тому народився **Віталій Григорович Хлопін** (1890-1950), український радіохімік.

105 років тому народився **Оскар Аронович Сандлер** (1910-1981), український композитор.

27 Вт.

Віддання свята Богоявлення

Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту

Рівноап. Ніни, просвітительки Грузії (335)

Якось, читаючи Євангеліє про Христові страждання, Ніна запитала свою виховательку:

- А де ж тепер знаходиться той хітон Христа Спасителя, про який сказано, що воїни, ділячи між собою одєжу Христа, кидали жереб?

Та розповіла, що воїн, якому достався хітон Господній, забрав його на Кавказ і зараз ця риза зберігається у місті Мцхеті, в Іверії (по нинішньому в Грузії).

Свята Ніна вдень і вночі молилась до Пресвятої Богородиці, щоб та допомогла їй побачити Грузію християнізованою, знайти і облобизати хітон возлюбленого Сина її Господа Ісуса Христа, зітканий перстами Богоматері, і проповідувати ім'я Господнє місцевим народам.

225 років тому народився **Петро Петрович Гулак-Артемівський** (1790, Городище — 13 жовтня 1865, Харків) — український письменник, вчений, перекладач, поет, байкар.

*Цікавий, Мовчуна зустрівши раз, спитав:
“Від чого голосний так дзвін той на
дзвіниці?”*

*“Від того, що (коли не втнеш сеї дурниці)
Всередині, як ти, порожній він”, - сказав.*

П. Гулак-Артемівський

Леопольд Захер-Мазох (1836, Львів — 9 березня 1895, Ліндгайм, Гессен) — австрійський і німецький письменник.

Захер-Мазох докладно вивчав мову, звичаї та перекази народів України. Найкращі новели з народного життя входять до збірки

«Галицькі оповідання» (1876), «Єврейські оповідання» (1878), «Польські єврейські оповідання» (1886). Ці твори повні симпатії до нижчих верств населення Галичини.

Відомий тогочасний галицький журналіст і літератор Левко Сапогівський у львівському часописі «Зоря» 1880 року так писав про письменника: «Захер-Мазох перший з чужинців звеличив наш народ з такою любов'ю, якої тяжко навіть межи нашими авторами знайти».

Твори: «Новий Йов», «Княгиня Любомирська», «Слов'янські жінки», «Дон Жуан з Коломиї», «Жіночі образки з Галичини» та ін.

Павло Платонович Чубинський (1839-1884) — український етнолог, фольклорист, поет, громадський діяч, автор слів Гімну України.

155 років тому (1860) вийшов з друку повний «Кобзар» Т. Шевченка.

28 Ср.

100 років тому народився **Яків Якович Гніздовський** (1915, Пилипче, Борщівський район, Тернопільська область — 8 листопада 1985, Нью-Йорк, США) — український художник, графік, кераміст, мистецтвознавець.

29 Чт.

День пам'яті Героїв Крут.

Бій під Крутами відбувся 29 січня 1918 року на залізничній станції Крути поблизу села Пам'ятне, за 130 кілометрів на північний

схід від Києва. Цей бій тривав 5 годин між 4-тисячною російською більшовицькою армією Михайла Муравйова та загоном з київських студентів і бійців вільного козацтва, що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків.

*На Аскольдовій могилі
Поховали їх —
Тридцять мучнів-українців,
Славних молодих...*

*На Аскольдовій могилі
Український цвіт! —
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.*

*На кого посміла знятись
Зрадника рука?
Квітне сонце, — грає вітер
І Дніпро-ріка...*

*На кого завзявся Каїн?
Боже, покарай!
Понад все вони любили
Свій коханий край.*

*Вмерли в Новім Заповіті
З славою святих.
На Аскольдовій Могилі
Поховали їх.*

Павло Тичина, 1918 рік

30 Пт.

Прп. Антонія Великого

185 років тому народився **Володимир Боніфатійович Антонович** (1830, Чорнобиль, Махнівка — 21 березня 1908, Київ) — український історик, археолог, етнограф, археограф, член-кореспондент Російської АН з 1901; професор Київського університету з 1878; співорганізатор Київської Громади.

Голова Історичного Товариства Несторалітописця (з 1881), організатор археологічних з'їздів в Україні.

Помер Антонович 21 березня 1908 року, похований у Києві на Байковому кладовищі.

115 років тому народився **Ісаак Осипович Дунаєвський** (1900, Лохвиця Полтавської губернії, — 25 липня 1955, Москва) — український і російський композитор, народний артист.

110 років тому народилась **Оксана Яківна Мешко** (1905, містечко Старі Санжари, нині село Новосанжарського району Полтавської області — 2 січня 1991, Київ) — біолог, учасниця опозиційного руху в Україні

в повоєнний період, фактична голова Української Гельсінської групи в період масових арештів з боку КДБ в кінці 1970-х років.

19 лютого 1947 року заарештована в Києві на Львівській площі. Вирок — 10 років виправно-трудових таборів (в Ухті).

14 жовтня 1980 року — новий арешт, допити та «судово-медична експертиза» в психіатричній лікарні. У січні 1981 року отримала вирок — півроку ув'язнення і п'ять років заслання. Етапована до містечка Аян (Хабаровський край) на березі Охотського моря. На той час Оксані Яківні було вже майже 76 років.

У червні 1990 року її зусиллями було поновлено правозахисну діяльність — створено Український комітет «Гельсінкі-90».

Початок «розкуркулення» (1930)

Розкуркулення - злочинська більшовицька політична репресія проти селянства (як основи українства), тобто пограбування селян, яких комуністи завжди ненавиділи й вважали найбільшою загрозою для своєї диктатури.

31 Сб.

Прп. Афанасія (373) та Кирила (444)
Олександрійських
Вечірня з 18:00

Наша сила в вірі,
а сила віри - в доброті

Лютий

Юрій Кульчицький, козак запорожець,
почесний громадянин Відня.
Власник першої кав'ярні в Відні

Україно, люба моя Нене!
Якось ти жила до мене і без мене.

Україно, ти мене зродила
І в садку вишневому зростила.

Дала розум і свічу любові,
І пісенній научила мові...

І які величні віри крила
Ти мені задарма подарила,

Розумію, Україно, Нене:
Проживеш ти добре і без мене,

Я ж без тебе дня прожить не можу
І ввісні, і в думці ходжу, ходжу...

Та не ходжу, а скоріш літаю
Навпростець. Дорогу пам'ятаю,

Бо тепер мені нічого вже не треба,
Тільки жити б, жити простонеба,

А воно ж ой зоряно високе,
А під ним село моє Широке.

Там знайшла мене моя матуся
Не в гнізді зозулі, не в капусті.

В полі тому, де пшеницю жала,
І як сніп, пупочок пов'язала.

Й пеленала в райдужну ряднину
Несподівану свою дитину.

Я з тієї Божої хвилини
Не зносив пишніше одежини.

І не знав я кращої дороги,
Як стежки до рідного порогу.

І нудьгують, і скучають досі
За теплом їх мої ноги босі...

Україно, ти живеш в мені!
І коли відійдуть в вирій мої дні

Ти живи, моя рідненька, й після,
Як живе народна дума – пісня.

Для мого хорошого синочка,
Для моїх чарівних диво-дочок,

Для моїх онуків і онучок...
Твоє небо і Дніпро, і кручі,

І сади й лани широкополі...
Кращої немає в світі долі!

Я прожив недбало й без пуття
Не велике й не мале життя,

Але й двох таких було б замало,
Щоб пишавсь тобою я зухвало.

І коли б дав Бог життя коротше,
Як комахам, чи в житах волошкам,

Я б канючить більшого не став,
Я б його дбайливо скористав,

Щоб для тебе ще хоч щось зробити –
Хоч садок вишневий посадити,

Хоч до Пасхи хату побілити,
А на Трійцю гіллям нарядити...

На Майдані пісню заспівати
Про ту Галю, що співала мати.

І гукнути: ми ще не померем!
Бо поки живе Україна – й ми живем!

Михайло Пишний

Лютий

1 Неділя про митаря і фарисея. Гл. 1

Прп. Макарія, посника Києво-Печерського (XII). Прп. Макарія, диякона Києво-Печерського (XIV)

Літургія з 8:00

120 років тому народився Андрій Петрович Ковалівський (1895-1969), український історик.

Євген Филімонович Маланюк (1897-1968) — український письменник, поет, культуролог-енциклопедист, публіцист, літературний критик.

2 Пн.

Прпп. Євфимія, схимника, і Лаврентія, затворника Києво-Печерських (XIII-XIV)

170 років тому народився Іван Павлович Пулюй (1845, Гримайлів, Гусятинський р-н, Тернопільська обл. — 1918, Прага) — український фізик і електротехнік, винахідник, організатор науки, громадський діяч, перекладач.

Доцент Віденського університету. Професор Вищої технічної школи в Празі, ректор першого в Європі електротехнічного факультету. Доктор Страсбурзького університету. Державний радник з електротехніки Чехії і Моравії. Член НТШ.

Автор 50 наукових праць.

Пулюй — відкривач рентгенівських променів, зробив перший рентгенівський

знімок людського кістяка. У Тернопільській гімназії Пулюй заснував українознавчий гурток “Громада”, у Відні —

міську українську студентську організацію “Віденська Січ”. Студентом Пулюй переклав українською мовою підручник геометрії, а загалом він добре володів 15 мовами, зокрема давньогрецькою та івритом. У 1871 році Пулюй опублікував перший переклад молитовника українською мовою. А разом з Пантелеймоном Кулішем та Іваном Нечуєм-Левицьким зробив перший переклад Святого Письма українською мовою, який було видано у 1903 р. Британським біблійним товариством. Автор книг: “Непропаща сила” та “Нові і перемінні звізди”.

“Нема більшого гонору для інтелігентного чоловіка, як берегти свою і національну честь та без нагороди вірно працювати для добра свого народу.” (І. Пулюй)

115 років тому народився **Мануїл Йосипович Шехтман** (1900-1941), український живописець.

Валеріян Петрович Підмогильний (1901, с. Чаплі під Катеринославом — 3 листопада 1937, Сандармох, Карелія) — український письменник і перекладач, один

з найвидатніших прозаїків українського «розстріляного відродження». Автор роману «Місто» (1928).

3 листопада 1937 року до двадцятилітнього ювілею Жовтневої революції особлива трійка УНКВС винесла новий вирок: «Розстріляти», щоб звільнити місце для нових мучеників режиму. Разом із Валер'яном Підмогильним в урочищі Сандармох у Карелії було розстріляно більше 1000 в'язнів, серед них Микола Зеров, Валер'ян Поліщук, Григорій Епик, Лесь Курбас, Микола Куліш, Мирослав Ірчан, Юліан Шпол.

3 Вт.

Установчий конгрес ОУН (1929)

Перший Великий Збір ОУН, відомий як Конгрес українських націоналістів, відбувся у Відні 28 січня-3 лютого 1929 року. На ньому було проголошено створення ОУН на чолі з полковником Коновальцем, озвучені загальні світоглядні засади, політичне бачення ситуації та устроєві форми організації.

4 Ср.

Прмч. Анастасія, дяк. Києво-Печерського (XII)

565 років тому народився Юрій Михайлович Котермак, відоміший як Юрій Дрогобич (1450, Дрогобич — 4 лютого

1494, Краків) — український філософ, астроном, астролог, перший український доктор медицини. Перший український автор друкованого твору “Прогностична оцінка поточного 1483 року магістра Георгія Дрогобича з Русі, доктора мистецтв і медицини славетного Болонського університету”. Діяч східноєвропейського Відродження. Професор, ректор Болонського університету (Італія), професор Краківського університету. Серед студентів, що слухали його лекції у 1491 р. був вісімнадцятирічний Микола Коперник.

Микола Макаренко (1877-1938), український археолог і мистецтвознавець.

1934 заарештований за відмову підписати акт про знесення Михайлівського Золотоверхого собору, засланий на три роки до Казані. 1936, після повторного арешту, засуджений на три роки і відправлений у Томську виправно-трудова колонію № 2.

15 грудня 1937 року втретє заарештований і постановою «трійки» НКВД СРСР убитий в тюрмі **4 січня 1938**. Місце поховання кати приховали.

135 років тому народився **Климент Васильович Квітка** (1880, Хмелів, Сумської області — 19 вересня 1953) — український музикознавець-фольклорист. Чоловік Лесі Українки.

5 Чт.

165 років тому народився **Остап Степанович Терлецький** (1850-1902), український громадський і політичний діяч, літературознавець.

Початок операції «Френтік» (1944)

1 листопада 1943 року міністри закордонних справ СРСР В'ячеслав Молотов, США Корделл Гелл і Великобританії Ентоні Іден підписали в Москві цілком таємний протокол. Ним передбачалося використання американськими літаками радянських аеродромів для бомбардування об'єктів на території Німеччини та її союзників. 1300 американських літаків бомбардували промислові та військові об'єкти на території Німеччини, Румунії, Югославії.

6 Пт.

390 років тому народився **Михайло Вуяхевич-Височинський** (1625-1697), дипломат, політичний діяч, архімандрит Києво-Печерської лаври.

Дмитро Бантиш-Каменський (1788-1850), український історик і археограф.

Перебуваючи в Україні, зібрав і систематизував цінний історичний матеріал. Як історик Д.Бантиш-Каменський вважав українське козацтво визначальним чинником розвитку українського народу.

185 років тому народився **Григорій Миколайович Ге** (1830-1911), український і російський письменник, художник,

культурний діяч.

Ялтинська конференція (1945)

4-11 лютого 1945 р. в Ялті в Лівадійському палаці відбулась друга конференція трьох держав-учасниць Антигітлерівської коаліції (Франклін Рузвельт, Вінстон Черчилль, Йосиф Сталін). Тема конференції — повоєнний устрій Європи.

7 Сб.

Свт. Григорія Богослова

Вечірня з 18:00

Депортації із Західної України (1940-1941)

29 грудня 1939 р. уряд СРСР ухвалив “Положення про спецпереселенців”, а міністр внутрішніх справ Лаврентій Берія видав наказ про депортацію населення Західної України до Сибіру, на Північ Казахстану, до Узбекистану, Якутії та Комі АРСР.

Загалом жертвами рдянських депортацій за національною та соціальними ознаками у 1939-1941 роках стали понад 1 млн. осіб.

8 Неділя про блудного сина. Гл. 2

Літургія з 8:00

Червоний терор у Києві (1918)

3-8 лютого 1918 р. 7-тисячна російська більшовицька армія під командуванням Михайла Муравйова захопила Київ. Більшовики три дні грабували його і запровадили “червоний терор”, в якому впродовж трьох тижнів загинуло близько

5000 осіб. Червоногвардійці розстрілювали у Києві тих, хто просто розмовляв на вулиці українською мовою або носив вишиванку. Під час погрому більшовиками Києво-Печерської Лаври **загинув 70-літній митрополит Київський Володимир (Богоявленський), якого красноармійці після знущань розстріляли на валу Печерської фортеці (7 лютого 1918 р.).**

9 Пн.

Микола Іванович Шлемкевич (1894-1966) — український філософ, публіцист, громадсько-політичний діяч, дійсний член НТШ і УВАН. З 1949 року жив у США.

105 років тому народилася **Галина Ісааківна Мазепа** (1910 — 30 червня 1995, Каракас). Відома українська та венесуельська художниця, графік-модерніст, ілюстратор. В дитинстві мешкала в Катеринославі.

Дочка прем'єр-міністра уряду УНР Ісаака Мазепи.

Берестейський мир (1918)

10 Вт.

Прп. Єфрема Києво-Печерського (1098)

485 років тому народився **Гedeон Балабан** (1530-1607), український церковний і політичний діяч, львівський єпископ (1569-1607).

120 років тому народився **Василь Вишиваний** (1895, м. Пула, Хорватія — 18 серпня 1948, м. Київ) — український військовий діяч, політик, дипломат, поет, австрійський архікнязь (ерцгерцог), онук австрійського імператора Франца-Йосифа та син престолонаслідника, адмірала Карла-Стефана; полковник Легіону Українських Січових Стрільців. Вільгельма Габсбурга знали в Україні як Василя Вишиваного, під ім'ям, яке йому дали українські вояки під час Першої Світової Війни. Василь прославився своїми військовими та дипломатичними здібностями, поезією і любов'ю до України.

*Не можу, не можу заснути,
Являється вічно мій син;
В кайдани залізні закутий
І мертві товариші з ним.*

*За волю країни ти згинув.
І де ти спочив! — озовись!
Мене сиротою ти кинув,
А клявся, що вернеш колись*

*Умру я від жалю, ох, знаю!
Та долі собі не молю,
Бо в серці розраду кохаю,
Що в сині героя люблю.*

У 17 років Габсбург зацікавився Україною, а після своєї літньої мандрівки Гуцульщиною, захопився нею. Він полюбив слухати українських пісень, читати твори Шевченка, Федьковича, Франка, Стефаника. А 1921 р. видав у Відні власну збірку віршів “Минають дні” із присвятою “Борцям, що впали за волю України”.

26 серпня 1947 р. радянські агенти схопили Василя Вишиваного у Відні та переправили літаком до Києва, де він і загинув 18 серпня 1948 р. у Лук'янівській в'язниці.

11 Ср.

Свт. Лаврентія, затворника Києво-Печерського (1194)

Вечірня з 18:00

345 років тому народився Самійло Васильович Величко (1670-1728), український козацький літописець.

145 років тому народився Федір Штейнгель (1870-1946), український архітектор німецького походження.

З 1731 працював в Україні, до 1745 працював над побудовою дзвіниці Києво-Печерської Лаври у перехідному стилі від бароко до класицизму, що стала однієї з найкращих дзвіниць Східної Європи 18 ст..

Йому належить надбудова Київської Академії на Подолі і дзвіниці Софійського собору (1736-1740). Шедель перебудував будинок-палац митрополитів (найбільшу

пам'ятку світської архітектури бароко в Києві 1744-1748, нині музей побуту митрополитів) та збудував кам'яний мур навколо Софійського монастиря із Брамою Заборовського, дуже вдало поєднуючи західні стильові елементи з елементами козацького бароко й мотивами народного орнаменту.

125 років тому народився **Антон Хомич Середа** (1890-1961), український художник.

12 Чт.

Собор Василя Великого, Григорія Богослова та Іоанна Золотоустого. Прп. Зенона, посника Києво-Печерського (XIV)

Літургія з 8:00

Костянтин Василь Острозький-молодший (1526-1608) — український князь, магнат, військовий, політичний і культурний діяч, меценат Великого князівства Литовського. Засновник Острозької академії.

180 років тому народився **Анатоль Кралицький** (1835-1894), український письменник, історик, церковний діяч, видавець.

145 років тому народився **Борис Володимирович Фармаковський** (1870-1928), український археолог, історик античного мистецтва.

Затвердження Тризуба Малим гербом УНР (1918)

На території України Тризуб (тридент) відомий від 4 тисячоліття до н.е. Тризуб був іменним знаком правителів Боспорського

царства у Криму, Північному Причорномор'ї, Приазов'ї і як власний герольдичний знак князя Святослава Ігоревича...

19 лютого 1992 року Верховна Рада України затвердила Золотий Тризуб на синьому щиті як Малий державний герб України.

За чинною Конституцією, тризуб (Знак Княжої Держави Володимира Великого) і герб Війська Запорозького є головними елементами Великого державного герба України.

13 Пт.

Свт. Микити, затворника Києво-Печерського (1108)

Поминальна вечірня з 18:00

Георгій Кониський (1717-1795).

Визначний вчений, мислитель, письменник і поет, громадський та політичний діяч народився у заможній міщанській сім'ї у м. Ніжині на Чернігівщині. 1728 р. був прийнятий до Києво-Могилянської академії, де провчився 15 років, і по закінченні навчання був залишений в ній на викладацьку роботу. Читав поетику, риторiku, богослов'я, курс філософії, названий «Загальна філософія, поділена на чотири відділи, включає логіку, метафізику, фізику й етику». З 1751 р. був ректором Академії.

У своїх лекціях він проводив ідею двох істин — богословської і філософської (наукової). Натурфілософія, логіка, етика повинні займатись тільки земними, природними, і людськими проблемами, а теологія повинна мати справу з надприродним.

Із закінченням діяльності Г. Кониського у Києво-Могилянській академії фактично настає занепад творчого ставлення до філософії. Пов'язано це значною мірою з проведенням імперської русифікаторської політики, із заборонаю різних «шкідливих» філософських ідей.

14 Субота поминальна (м'ясопустна)

Заупокійна літургія з 8:00

Вечірня з 18:00

Пантелеймон Олександрович Куліш (1819-1897) — український письменник, фольклорист етнограф, мовознавець, перекладач, критик, редактор, видавець. Автор першої фонетичної абетки для української мови, яка лежить в основі сучасного українського правопису.

Іван Франко називав Куліша «перворядною зіркою» в українському письменстві, «одним із корифеїв нашої літератури». Відомий найбільше як автор першого україномовного історичного роману «Чорна рада». Був дуже освіченим.

15 Неділя м'ясопустна. Гл. 3

Свято Стрітєння

Літургія з 8:00

3 16 по 22 лютого - Масляна

125 років тому народився **Семен Семенович Богатирьов** (1890-1960), український і російський музикознавець, педагог.

Павло Феофанович Шандрук (1899-1979) — видатний український військовий діяч, генерал-хорунжий Армії УНР, дійсний член НТШ.

17 Вт.

Йосип Сліпий (1892-1984).

З 1 листопада 1944 року Митрополит Галицький та Архиепископ Львівський, з 23 грудня 1963 року Верховний Архиепископ Львівський — предстоятель Української Греко-Католицької Церкви.

Відкидаючи постійні радянські пропозиції переходу у православ'я (зокрема пост митрополита Київського РПЦ), був далі засуджений у 1953, 1957, 1962 роках. Відбув разом 18 років заслання у таборах Сибіру, Мордовії, зокрема в Потьмі (табори: Дубравлаг).

Під час ув'язнення тривалий час хворів, неодноразово перебував на межі між життям та смертю. Під час одного з приступів був врятований колишнім капеланом Литовських повстанців — «Лісових братів» (дав пеніцилін). Унаслідок численних заходів впливових осіб, на клопотання папи Івана

XXIII митрополита Йосифа Сліпого звільнено з ув'язнення. Його першим запитанням по отриманні документа про свободу було: «**А чи стала вільною Церква?**»

115 років тому народився **Микола Іванович Супруненко** (1900-1984), український історик.

18 Ср.

Свт. Феодосія, архієп. Чернігівського (1696)

Софія Федорівна Русова (1856, Олешня, Чернігівська губернія — 5 лютого 1940, Прага) — український педагог, прозаїк, літературознавець і громадська діячка, одна з піонерок українського жіночого руху.

115 років тому народилася **Оксана Андріївна Петрусенко** (1900-1940), українська співачка.

19 Чт.

155 років тому народився **Веніамін Олександрович Кордт** (1860-1934), український історик, картограф, бібліограф, педагог, один із засновників Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

110 років тому народився **Авенір Каленикович Коломиєць** (1905-1937), український поет.

Зиновія Служинська (1936, м. Ходорів) - доцент Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, дійсний член НТШ, член УЛТ у Львові, протягом десяти років була вченим секретарем

Львівського відділення Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. Вавилова. Член Товариства медичних генетиків України. Член „Просвіти” та „Меморіалу”, член Українського геральдичного товариства. Відповідальний редактор Українського інформаційного бюлетня здоров’я. Співавтор першої української версії „Ілюстрованого медичного словника Дорланда.”

Передача Криму УРСР (1954)

19 лютого 1954 року Президія Верховної Ради СРСР, враховуючи спільність економіки, територіальну близькість, тісні господарські й культурні зв’язки між Кримом та Україною, ухвалила указ «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР».

Слід зазначити, що ще 1924 р. Україна передала до складу РРФСР частину своїх історичних територій, які межували зі Смоленською, Курською, Білгородською, Воронежською областями; Ростовській області було передано велике місто Таганрог з Таганрозькою округою, де переважна більшість населення на той час визнавала себе українцями, а також до Росії перейшла Шахтинська округа на Донбасі та Стародубщина на Сіверщині. Усього було передано до складу РРФСР земель з українським населенням понад 1,2 млн осіб.

26 квітня 1954 року Верховною Радою СРСР відповідно до радянського законодавства, було прийнято закон «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР

до складу УРСР».

20 Пт.

Блгв. кн. Ярослав Мудрий (983-1054). Великий князь Київський. Був другим сином хрестителя Русі князя Володимира Святославича.

Данило Нечай (1612-1651) — український військовий діяч, полковник брацлавський (1648-1651). Герой багатьох народних пісень. Характерник.

375 років тому народився **Юрій Франц Кульчицький** (1640, Кульчиці, Самбірський район — 20 лютого 1694, Відень) — козак запорожець, замолоду пішов на Січ, під час одного з походів потрапив до турецького полону, де досконало вивчив турецьку мову. В Акермані, тепер Білгород-Дністровський, став товмачем у «Орієнтальній Торговій Компанії», яку заснували віденські купці. 1678 р. став імпортером східних товарів у Відні. Прославився своїм героїчним вчинком — погодився передати листи з оточеного Відня до герцога Лотарингського Карла V, в яких повідомлялося цісареві Леопольдові про становище в місті, і повернутися з новинами до Відня. Цей героїчний вчинок посприяв зняттю облоги Відня османськими військами («Віденська відсіч» 1683 року), за що отримав титул «Цісарський товмач» (нім. Kaiserlicher Dolmetscher), постійну платню та помешкання. Заснував у Відні кав'ярню "Під синьою

пляшкою», де каву подавали за особливим рецептом, який тепер відомий як «віденська кава».

110 років тому народився **Улас Самчук** (1905-1987), український письменник, журналіст (Німеччина).

21 Сб.

Всіх преподобних отців, що в подвигу просяяли

Вечірня з 18:00

180 років тому народився **Михайло Йосипович Микешин** (1835-1896), білоруський і російський скульптор та графік, ілюстратор творів Т. Шевченка, один із засновників Товариства ім. Т. Шевченка, автор проекту пам'ятника Б. Хмельницькому в Києві.

165 років тому народився **Вікентій Хвойка** (1850-1914), український археолог. Відкрив пам'ятки трипільської культури в селах Трипілля, Жуківці, Стайки на Київщині, а також на березі Дніпра в Києві. Визначив місце цієї культури, зробив класифікацію пам'яток і встановив час її виникнення (4-3 тисячоліття до н. е.). Власне назва «трипільська культура» з'явилася у праці Вікентія Хвойки про розкопки поселень 1901 року біля міст Канева та Ржищева на Київщині.

В. В. Хвойка вважав трипільську культуру автохтонною. Її залишили пращури слов'ян — арійські племена, які

були першими землеробами на теренах Середнього Придніпров'я. Вони мешкали на цій території упродовж тисячоліть і пережили всі численні переселення азійських та європейських племен, утримали «краї предків до сьогодні».

Хвойка висунув гіпотезу, згідно з якою «народ, що створив ці пам'ятки, не міг зникнути безслідно і був ніхто інший, як гілка арійського племені, котрій по праву належить ім'я протослов'ян і нащадки котрої й донині населяють Україну».

100 років тому народився **Євген Михайлович Ліфшиць** (1915-1985), український фізик-теоретик.

22 Неділя сиропусна (прощена). Гл. 4

Прп. Панкратія, ієром., затворника Києво-Печерського (XIII)

Літургія з 8:00

З 23 лютого по 11 квітня - Великий піст

115 років тому народився **Никифор Щербина** (1900-1977), український поет, освітній діяч.

23 Пн.

Прп. Прохора, чудотворця Києво-Печерського (1107)

Богослужіння на першій седмиці Великого посту звершуються вранці з 8:00, а вечером з 18:00

160 років тому народився **Челебі Челебієв** (1855-1918). Кримськотатарський

політичний і державний діяч. Один з організаторів першого Курултаю, перший голова уряду проголошеної в 1917 році Кримської народної республіки, перший муфтії мусульман Криму, Литви, Польщі і Білорусі.

14 січня 1918 більшовики захопили владу в Сімферополі, заарештували Челебіджіхана і літаком перевезли у Севастополь. 23 лютого 1918 він був розстріляний у міській в'язниці матросами-більшовиками, а його тіло викинуте в Чорне море.

Казимир Северинович Малевич (1878-1935) — український художник-авангардист, один із засновників нових напрямків в абстрактному мистецтві — супрематизму та кубізму, педагог, теоретик мистецтва. Найвідоміший твір художника - “Чорний квадрат”.

24 Вт.

150 років тому народився Липа Іван Левкович (1865, Керч — 13 листопада 1923, Винники біля Львова) — український громадський і політичний діяч, письменник, за фахом лікар. Походить з козаків. Співавтор

програми “Братство” (“Символ віри молодих українців”).

25 Ср.

Іверської ікони Божої Матері

Свт. Олексія, митр. Київського і всієї
Русі (1378)

Леся Українка (1871, Новоград-Волинськ — 1 серпня 1913, Сурамі, Грузія). Українська письменниця, перекладач, культурний діяч. Писала у найрізноманітніших жанрах: поезії, ліриці, епосі, драмі, прозі, публіцистиці. Також працювала в ділянці фольклористики (220 народних мелодій записано з її голосу) і брала активну участь в українському національному русі.

Відома завдяки своїм збіркам поезій «На крилах пісень» (1893), «Думи і мрії» (1899), «Відгуки» (1902), поем «Давня казка» (1893), «Одно слово» (1903), драм «Бояриня» (1913), «Кассандра» (1903–1907), «В катакомбах» (1905), «Лісова пісня» (1911) та ін.

Володимир Старосольський (1878-1942) — український громадсько-політичний діяч, соціал-демократ, голова Української соціал-демократичної партії у 1937-1939 рр., в. о. міністра закордонних справ УНР у 1919-1920 рр., соціолог, правник, адвокат, професор,

дійсний член НТШ (з 1923 р.), автор «Теорії нації».

Заарештований НКВС, засуджений 25 жовтня 1940 р. у Києві на 8 років ув'язнення. До січня 1941 р. перебував в ув'язненні в Лук'янівській в'язниці, а згодом переправлений «етапом» до концтабору в Сибір. Помер 25 лютого 1942 р. у концтаборі в м. Маріїнську.

Микита Юхимович Шаповал (1882-1932) — політичний і громадський діяч, публіцист, соціолог, поет, за фахом лісник. Член Центральної Ради.

165 років тому народився **Володимир Григорович Барвінський** (1850-1883), український письменник, публіцист, видавець.

110 років тому народився **Павло Павлович Вірський** (1905-1975), український артист балету, хореограф.

Ярослав Дашкевич (1926-2010), український історик, археограф. Автор понад 1700 наукових та публіцистичних праць.

26 Чт.

Блгв. кн. Константина Острозького (1608)
Кирило Григорович Розумовський (1728-1803) (обрання гетьманом; 1750) — український військовий, політичний і державний діяч. Останній гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави на Лівобережній Україні (1750-1764).

Народився в селі Лемеші Козелецької сотні

Київського полку в сім'ї козака Григорія Розума.

Заповів поховати себе в склепі-мавзолеї збудованій ним на території Воскресенської церкви. Її звели на місці зруйнованого мазепинського Троїцького собору. 1927 року радянські чиновники від культури відкрили його саркофаг, забрали коштовні речі, а склеп засипали землею.

27 Пт.

Рівноап. Кирила, учителя слов'янського (869). Прп. Ісакія, затворника Києво-Печерського (1090). Дванадцяти греків, будівників Успенської церкви (XI). Блгв. кн. Михайла Чернігівського і боярина його Феодора (1578)

Іван Богун (1618-1664) — український військовий і державний діяч, козацький полководець, полковник подільський, згодом — калницький (вінницький) і паволоцький; один із соратників Богдана Хмельницького в період Хмельниччини.

105 років тому народився Федір Михайлович Потушняк (1910-1960), український письменник, етнограф, археолог, педагог.

28 Сб.

Вмч. Феодора Тирона (306). Прп. Пафнутія, затворника Києво-Печерського (XIII)

Вечірня з 18:00

Заснування друкарні Львівського братства (1573)

За даними, які відкрилися дослідникам друкарства тільки в останні роки, у 1460 році львівський міщанин Степан Дропан подарував свою друкарню львівському Онуфріївському монастирю. Це перша з відомих згадок про друкарство у Львові і Україні загалом.

У 1572-1573 роках у Львові Іваном Федоровим закладена широко відома «друкарня Федорова», яка тривалий час вважалася першою у місті. Разом з тим, напис на надгробку Івана Федоровича свідчить, що він відновив занедбану раніше справу. Разом з тим, роль його в тогочасному культурному житті важко переоцінити.

Однією з найвідоміших українських друкарень стала Львівська братська друкарня — заснована 1573 року, яка діяла при Успенській церкві.

125 років тому народився **Осип Йосафатович Сорохтей** (1890-1941), український живописець і графік.

Березень

1910 року за ініціативою Дмитра Яворницького на місті фортеці Кодак встановлено пам'ятний знак

* * *

Не за себе вболіваю, Отче,
(Досить дав непутньому мені...),
Більш за все Тебе просити хочу –
Україні дай погожі дні.

Щоб хлібами золотіли ниви,
Тесля нову хату будував.
І народ заможний і щасливий
Знов про Галю пісню заспівав.

Чують хай забутьки і заблуди:
Україна вільною була!
Є Вона і вічно Вона буде –
Разом нас ніхто не подола!

Буде Вона сіяти і жати,
І садами буйними рясніть;
Рідній мові діток навчати,
Боже Слово заплітатъ в пісні.

Михайло Пишний

Березень

1 Неділя 1-ша Великого посту.

Торжество Православ'я. Гл. 5

Літургія з 8:00

445 років тому народилася **Галшка Гулевичівна** (1575-1642).

Онука Луцького православного єпископа Феодосія та молодша донька Волинського воєводи Василя Гулевича.

14 жовтня 1615 р. подарувала київському Богоявленському братству садибу у самому центрі Подолу для заснування там православного монастиря, школи при ньому, шпиталю та будинку для прочан. Того ж дня в садибі поселилися кілька ченців на чолі з ієромонахом Ісаєю Копинським. Вони заснували там братський Богоявленський учительний монастир, де розмістилася Братська школа, першим ректором якої став Йов Борецький — майбутній митр. Київський і всієї Русі (1620). В реєстрі перших братчиків були: Памво Беринда, Захарія Копистенський, Єлисей Плетенецький, Олександр Митура, Лаврентій Зизаній. 1620 р. до Братства вступив Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний з усім Військом Запорозьким.

Ще за життя Галшки Гулевичівни Петро Могила перетворив Київську Братську школу на Києво-Могилянський колегіум, який отримав статус академії.

115 років тому народився

Федір Михайлович Малицький (1900-1988), український поет і прозаїк.

100 років тому народилась **Златослава Зальмонівна Каменкович** (1915-1989), українська письменниця.

Звільнення Києва від більшовиків (1918)

Після укладення Берестейського миру (9 лютого 1918) і домовленості з німецьким і австрійським урядами про звільнення України від більшовицької окупації, українські частини під проводом генерала К. Прісовського і С. Петлюри повели успішні бої на Правобережжі під Житомиром, Бердичевом, Козятином, Бучею і 01.03.1918 звільнили Київ. Вночі з 21 на 22 лютого 1918 Звенигородський кіш Юрка Тютюнника розбив переважаючі сили більшовиків на станції Бобринська.

Упродовж березня-квітня німецькі і австрійські війська звільнили Лівобережну Україну, а військові загони отамана П. Болбочана і В. Сікевича — Крим і Донеччину. Переляканий німецьким наступом, В. Ленін доручив 14.03.1918 своєму представникові в Україні С. Орджонікідзе удавано українізувати російські загони В. Антонова і Муравйова, однак і цей маневр не мав успіху. У той час бої відбувалися за залізничні вузли, а просування військових частин здійснювалося панцерниками залізничними коліями. Тим часом радянська Росія змушена була визнати умови Берестейського миру і

згодом, 12.06.1918, підписала з Українською
Державою мир.

2 Пн.

Прп. Феодора, мовчальника Києво-
Печерського (XIII)

Шолом-Алейхем (у перекладі з ідиш —
мир вам, 1859 — 1916) — український,
єврейський письменник. Писав переважно
мовою ідиш. Його твори: «Тев'є-молочник»,
«Менахем-Мендл», «Хлопчик Мотл» та
ін. Творчість письменника забарвлена
українським колоритом, у творах подано
описи української природи, використано
українську лексику, фольклор.

130 років тому народився **Аркадій
Вікторович Добровольський** (1885,
с. Полтавка, Широківського р-ну — 1956).
Видатний вчений-археолог, кандидат
історичних наук, старший науковий
співробітник Інституту археології АН
УРСР. У 1932-1938 рр. працював
у Дніпропетровському історико-
археологічному музеї.

Ярослав Івашкевич (1894-1980),
письменник, перекладач і громадський діяч.

Івашкевич залишив Україну у 24 роки,
але і далі називав її своєю землею поезії.
Він сумував за вітром з України, писав про
синій берег Росії та українську старовину, а
будь-яке місто нагадувало йому Київ. Уже
маючи 73 роки, поет у вірші “Серенада”
писав: “А я родом з України”.

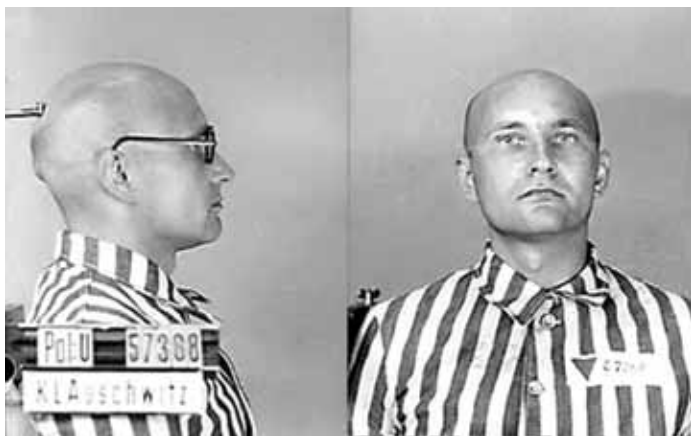
3 Вт.

Дем'ян Гнатович Многогрішний (1631-1703) (обрання гетьманом, 1669).

Український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави на Лівобережній Україні (1669-1672).

Лев Михайлович Ребет (1912-1957) — український політичний діяч, публіцист і адвокат, один із лідерів ОУН.

Лев Ребет був убитий агентом КДБ Богданом Сташинським (який згодом убив Степана Бандеру) 12 жовтня 1957 року на сходах у будинку на Карлплатц у Мюнхені, де тоді містилася редакція «Українського Самостійника», із загорненого у газету пристрою, який вистрілював струменем синильної кислоти. Він був виготовлений у московській лабораторії, що у добу ЧК називалася «спеціальним кабінетом», у добу

НКВД — «камерою», а за часів КГБ — «спецлабораторією № 12». Зараз у структурах ФСБ вона називається «лабораторією Х».

65 років тому народився **Іван Григорович Чернокур** (1950, Кривий Ріг). Директор гірничо-металургійного комплексу.

4 Ср.

265 років тому (1750) **Кирила Розумовського** обрано гетьманом України.

190 років тому народився **Василь Михайлович Білозерський** (1825, хутір Мотронівка, Чернігівщина — 4 березня 1899) — український громадсько-політичний і культурний діяч, журналіст.

1861-1862 — редактор першого українського щомісячного журналу «Основа».

Олександр Якович Шульгин (30 липня 1889 — 1960) — політичний, громадський, культурний і науковий діяч, дійсний член НТШ. У 1917 році — член Центральної Ради, генеральний секретар міжнаціональних справ. У 1918 році — посол УНР в Болгарії. Член делегації України на мирній конференції в Парижі. З 1920-х років — в еміграції. Брав участь у емігрантських урядах УНР. Професор УВУ в Празі.

Георгій Гамов (1904, Одеса — 19 серпня 1968, Боулдер, США) — фізик-теоретик, космолог. Побудував теорію альфа-розпаду через тунелювання, працював в області радіоактивного розпаду атомних ядер, ядерного синтезу в надрах зірок, теорією

Великого вибуху, походження елементів і над проблемами генетики. Втікач з СРСР.

Світове визнання одержав за розробку теорії Великого вибуху, тобто походження Всесвіту, розрахунок генетичного коду, відкриття способів передачі спадкової інформації. Як фізик вивів формулу, що започаткувала теоретичне обґрунтування альфа-розпаду атомного ядра. Г.Гамов — автор теорії утворення хімічних елементів, згідно з якою вся речовина первісно складалася з нейтронів.

145 років тому народився **Іван Симонович Копач** (1870-1952), український публіцист, критик, філософ, психолог, освітній й громадський діяч.

145 років тому народився **Євген Оскарович Патон** (1870-1953), український вчений, фахівець в галузі мостобудування та електрозварювання.

5 Чт.

Прп. Агафона, чудотворця Києво-Печерського (XIII). Блгв. кн. Київського Ярослава Мудрого (1054)

Роман Йосипович Шухевич (30 червня 1907, м. Львів — 1950, с. Білогорща, нині у складі м. Львова) — український політичний і державний діяч, військовик. Генерал-хорунжий, головнокомандувач Української повстанської армії. Романові Шухевичу посмертно присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена Держави. Петро

Дужий, ідеолог ОУН, писав про Шухевича: «Боротьба за волю українського народу, за його суверенне державне існування і розквіт стала змістом життя Романа Шухевича — людини виняткового гарту».

Роман Шухевич загинув у бою із підрозділом радянської держбезпеки у

с. Білогорщі поблизу Львова вранці 5 березня 1950 року. Його батько Йосип-Ярослав помер на засланні у Кемеровській області, а мати Євгенія - на засланні у Казахстані, молодший брат Юрій був страчений чекістами у в'язниці Бригітки у Львові, молодша сестра Наталка

після 5 років ув'язнення у концтаборі була заслана до Казахстану, дружина Наталя відбула 10 років ув'язнення, а син Юрій - близько 40 років ув'язнення.

Чабан Микола Петрович (1958, Дніпропетровськ). Автор книжок: “Вічний хрест на грудях землі”, “Січеслав у серці”, “Сучасники про Д.І.Яворницького”; бібліографічного словника “Діячі Січеславської “Просвіти”.

Упорядкував твори: Михайла Пронченка “Кобза”, Петра Єфремова “Молитва Богу невідомому”, професора Павла Козаря “Лоцмани Дніпрових порогів” та ін.

6 Пт.

Затвердження тексту Державного Гімну України (2003)

За радянської влади український гімн “Ще не вмерла Україна” був заборонений як націоналістичний. Тільки 15 січня 1992 року президія Верховної Ради України затвердила державний гімн України у музичній редакції Михайла Вербицького.

*Душу й тіло ми положим
За нашу свободу
І покажем, що ми, браття,
Козацького роду!*

7 Сб.

Вечірня з 18:00

180 років тому народився **Василь Федорович Смиренко** (1835-1915), український промисловець, винахідник, меценат, видавець.

Утворення Центральної Ради (1917)

4 березня 1917 у Києві на Володимирській 42, в приміщенні українського клубу «Родина» з ініціативи Товариства українських поступовців за участю українських політичних партій, українських військовиків, робітників, духовенства, кооператорів, студентства, громадських і культурних організацій (Українське Наукове Товариство, Українське Педагогічне Товариство, Товариство українських техніків і агрономів тощо) було оголошено про утворення Української Центральної Ради. Головою УЦР

заочно обрано Михайла Грушевського.

8 Неділя 2-га Великого посту. Гл. 6
Свт. Григорія Палами. Собор усіх
прпп. отців Києво-Печерських

Літургія з 8:00

105 років тому народилася Рива
Наумівна Балясна (1910-1980), єврейська
поетеса України.

Львівський «собор» (1946)

У жовтні 1944 р. Червона армія зайняла
всю територію Західної України. З ініціативи
Йосифа Сталіна керівництво Радянського
союзу приступило до ліквідації Української
Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) з її 4
млн. вірних.

11 квітня 1945 р. підрозділ НКВС оточили
резиденцію митрополита УГКЦ біля
Собору св. Юра у Львові та заарештували
главу Церкви Йосипа Сліпого і єпископів
Микиту Будку та Миколу Чарнецького.
Були заарештовані також єпископи Григорій
Хомишин та Іван Латишевський. Невдовзі
були заарештовані ще 500 священників.
За відмову перейти у православ'я були
ув'язнені близько 1600 священників і ченців,
7 єпископів згодом загинули у в'язницях
і концентраційних таборах, а митрополит
Йосип Сліпий провів в ув'язненні 18 років.

8 березня 1946 р. у Соборі св. Юра
розпочався т.зв. "об'єднавчий собор" УГКЦ,
який оголосив про "возз'єднання" УГКЦ із
РПЦ. Радянська влада заборонила діяльність

УГКЦ, усі 195 монастирів і 4500 храмів були закриті, зруйновані, перетворені на склади та магазини або передані РПЦ, а всіх студентів богословської академії та семінарії мобілізували до Червоної армії.

Упродовж 43 років УГКЦ перебувало у катакомбах, вона стала найчисельнішою забороненою конфесією в історії.

9 Пн.

Прп. Єразма Києво-Печерського (1160)

885 років тому народився Кирил Туровський (1130 - бл. 1182), культурний діяч Київської Русі.

Народився Тарас Григорович Шевченко (1814-1861).

Великий український пророк, геніальний поет, видатний художник.

*Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її окраденую збудять...
Ох, неоднаково мені.*

**Я на сторожі коло їх
поставлю слово**

*Уся сила і вся краса нашої мови
тільки йому одному відкрилася.*

П. Куліш

Уривався терпець многострадного народу українського. Не міг і не хотів він більше терпіти поневолення, кріпаччини, накинutoї

нащадкам вільного козацтва ненависним режимом російської тюрми народів. Народ мусів по-новому заговорити і голосом його стала поезія Шевченка.

Шевченко говорить так, як народ ще й не говорив, як він готовий був уже заговорити, і тільки чекав, щоб з середовища його знайшовся творець, що опанував би його мову і його тон: і слідом за таким творцем точно так заговорить і весь народ, і скаже одноголосно: це моє, і буде повторяти довго-довго, поки не з'явиться потреба нової зміни його поетичної мови (Костомаров).

Слово поетове підносилося з надр народньої свідомости, гартувалося в розжареному горнилі народніх страждань і змагань, жилося ідеалами народної правди:

*...правда оживе,
Надхне, накличе, нажене,
Не ветхее, не древне слово
Розтліннее, а слово нове
Між людьми криком пронесе
І люд окрадений спасе
Од ласки царської...*

(«Осії, гл. XIV»),

Знав поет, що слово його, пройняте вогнем і сльозою, його діло, його життя, посіяне на рідній ниві, добрі колись дасть жнива. Тому така повага до рідної мови, тому така безмежна і палка любов до неї в Шевченка, тому безперервні піклування його за чистоту рідної мови, тому заповіт завжди і повсякчас розмовляти рідною мовою.

Завжди зберігати святиню рідної мови, завжди говорити по-своєму, не зраджувати неньчиного слова — **ось перший заповіт** Кобзаря мертвим і живим, і ненародженим ще землякам своїм.

Але мало вживати. Як найдорожчого скарба, треба пильнувати чистоти рідної мови.

Чиста, добірна народна мова — святиня для поета. І плекати цю святиню, якнайретельніше охороняти її від усього шкідливого чужого — **такий другий заповіт** поета своїм землякам.

Поет народився і виріс у самому серці земель українських, по місці стику трьох головних діалектів української мови — східного, західного і північного. І в своїй мові він завжди добирав з народної основи те, що вживається на широкій території, що можна вважати загальноукраїнським. Не роз'єднувати, а з'єднувати повинна мова взагалі, а літературна мова України, за яку все життя боровся поет своїм огненним словом, зокрема, — **ось третій заповіт** нашого народного генія.

Яка б не була багата, соковита й гнучка народна основа літературної мови, її самої ще замало. Немає літературної мови без позичених іншомовних слів. Народна скарбниця збагачується не лише зсередини, а й ззовні. Шевченко завжди пам'ятає, що за іншомовним словом стоїть культурний вплив. І в мові він дотримується свого гасла:

*І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.*

— це четвертий заповіт.

Як широко черпав поет західноєвропейські слова, коли відповідників бракувало в рідній мові, можна побачити хоч би з «Неофітів»;

*І в термах оргія. Горять
Чертоги пурпуром і златом.
Куряться амфори,*

— тут майже половина чужих слів, але вони потрібні, бо не мали і не мають українських відповідників.

Шевченко заповів нам свідомо і обережно ставитися до західноєвропейців, але не уникати їх за всяку ціну, а тактовно прищеплювати їх при потребі, бо Україна — частина того великого цілого, що має гордовиту назву Європи, і **п'ятий заповіт** поетів — не цуратися церковнослов'янської мови. Поет щедро використовує церковнослов'янськими в своїх творах, особливо тоді, коли хоче створити високе напруження, патетичне піднесення.

Так, велична будова Шевченкової мови цілком відповідає поглядам поета. Народ — от основа основ, але народ як ціле, народ не ізольований від Європи, не відірваний від своєї історії. І тому що такі широкі й водночас послідовні, такі життєдайні і водночас глибокі принципи поклав Шевченко в основу своєї поетичної мови — тому вона

лягла в основу всієї нової української мови, тому надавав поет своєму слову такого значення для щастя рідної країни, що з повним правом міг сказати про себе і про свій народ:

*...Возвеличу Малих
Отих рабів німих.
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово.*

Юрій Шевельов

135 років тому народився **Василь Іванович Сімович** (1880-1944), український мовознавець.

Початок процесу СВУ (1930)

Процес Спілки визволення України — показова справа, сфабрикована ОДПУ Української РСР наприкінці 1920-тих років, яка викривала вигадану антирадянську організацію серед української наукової та церковної інтелігенції. Мета - дискредитація провідних діячів української культури та громадського життя в рамках централізованої політики геноциду української нації, здійсненого урядом СРСР у 1932-1933 роках.

Процес відбувся над 45 керівниками і головними діячами т. зв. СВУ, у будівлі Столичного оперного театру у Харкові від 9 березня до 19 квітня 1930. **Всього до судового процесу 1930 року заарештовано 474 особи, при чому засуджено до розстрілу - 15, до концтаборів - 192, вислані за межі України - 87, засуджені умовно - 3, звільнені від**

покарання - 124 особи.

10 Вт.

День смерті Тараса Григоровича Шевченка

Розорення Києва 8-12 березня 1169 року. Військо Володимиро-Суздальського князя Андрія Боголюбського та союзних йому князів захопило та зруйнувало Київ — столицю Київської Русі.

11 Ср.

120 років тому народився **Василь Степанович Чучупак** (1895, Мельники, Чигиринський район, Черкаська область — 18 березня 1920, там само) — військовий і громадський діяч часів УНР, головний отаман Холодноярської Республіки.

На початку 1919 р. був створений полк гайдамаків Холодного Яру. Полковником був обраний учитель із Мельників Василь Чучупак, а начальником штабу - його брат, випускник Київської консерваторії, Петро Чучупак. 10 квітня полк Холодного Яру повстав проти радянської влади, а на початку січня 1920 р. взяв участь у визволенні Черкас від російської армії.

Улітку 1919 р. на теренах Холодного Яру виникла Холодноярська республіка. Штаб полку розміщувався у

Мотрониному монастирі, прапор республіки був жовто-блакитним, мова - українська, а її військо налічувало близько 15 тис. осіб.

У квітні Червона армія вторглася на територію Холодноярської республіки, і 12 квітня Василь Чучупак загинув, а Петро Чучупак потрапив у полон і був розстріляний.

Навесні 1922 року чекісти створили фальшиву “Чорноморську повстанську групу”, під прикриттям якої 26 вересня заманили 42 атаманів Холодного Яру на “з’їзд” до Звенигородки і там заарештували. Їх перерезали до Києва та утримували у камері № 1. Лук’янівської в’язниці. 2 лютого 1923 більшість в’язнів у камері були засуджені до страти, а 9 лютого вони підняли повстання, під час якого всі загинули.

Василь Бобинський (1898, м. Кристинополь Львівського воєводства — 8 січня 1938, ГУЛАГ ССРСР), український поет, журналіст, перекладач.

1937 його знову заарештовано. 2 січня 1938 засуджений до страти. Розстріляний 8 січня 1938.

Олег Михайлович Писаревський (1967), лікар; мануальна терапія.

Початок «перестройки» (1985)

Яким саме бачили реформатори оновлений Союз після перестройки, продемонстрував Горбачов під час свого візиту до Києва: він двічі назвав Радянський Союз Росією,

а пізніше - “тисячолітньою державою”. На останньому етапі “перестройки” московське керівництво намагалося зброєю зупинити її: у квітні 1989 р. - у Тбілісі, у січні 1990 р. - у Баку, у січні 1991 р. - у Вільнюсі та Ризі. Урешті-решт, “перестройка” завершилася 1991 року невдалим державним переворотом 19-21 серпня (т.зв. ГКЧП), влаштованим прогнилою верхівкою КПРС, розпадом СРСР у серпні-грудні на 15 незалежних держав.

12 Чт.

Прп. Тита, пресвітера Києво-Печерського (1190). Прп. Тита Києво-Печерського, колишнього воїна (XIV)

455 років тому народився **Йов Борецький** (1560 — 2 березня 1631) — український церковний, політичний і освітній діяч, Митрополит Київський, Галицький і всієї Руси (1620-1631), педагог, ректор Львівської братської школи, перший ректор Київської братської школи, полеміст, святий, письменник. Духовний та політичний наставник Петра Могили.

Борецький шукав шляхів порозуміння між українцями православними й українцями католиками та греко-католиками.

«Багатії над убогими в школі нічим вищі не мають бути, лише самою наукою».

(Йов Борецький)

Володимир Іванович Вернадський (1863, Петербург — 6 січня 1945) — український філософ, природознавець,

мислитель, засновник геохімії, біогеохімії та радіогеології, космізму. Академік Петербурзької АН (з 1912), професор Московського університету. Один із засновників Української Академії наук; став дійсним членом Української АН та її першим президентом (з 1918). Засновник наукової бібліотеки в Києві (нині названої його ім'ям). Збагатив науку глибокими ідеями, що лягли в основу нових провідних напрямків сучасної мінералогії, геології, гідрогеології, визначив роль організмів у геохімічних процесах. Для його діяльності характерні широта інтересів, постановка кардинальних наукових проблем, наукове передбачення. Організатор та директор Радієвого інституту (1922-1939), Біохімічної лабораторії (з 1929; зараз Інститут геохімії й аналітичної хімії імені В. І. Вернадського РАН). Дійсний член НТШ та низки інших академій (Паризької, Чеської).

Борис Тен (о. Микола Хомичевський) (1897-1983) — поет і перекладач; православний священник. За переклади з Ю. Словацького, А. Міцкевича, Є. Жулавського дістав нагороду Міністерства культури і мистецтва Польщі. Літературний псевдонім походить від стародавньої грецької назви річки Дніпро — Борисфен.

13 Пт.

Свт. Арсенія (Мацієвича) (1772).

Богослов, проповідник, митрополит

Тобольський, митрополит Ростовський, замучений царицею Катериною II.

За «оскорбление ея величества» владика позбавили сану й чернецтва, засудили до смерті після катувань. Але вирок було замінено на ще тяжчий — довічне ув'язнення в кам'яному мішку Ревельської в'язниці. А щоб муки непокірного митрополита були дошкульніші, цариця розпорядилася повісити на стіні камери його парадний портрет при всіх митрополичих регаліях. Так 70-літній старець закінчив життя — від холоду й голоду.

135 років тому народився **Олексій Опанасович Кокель** (1880-1956), український живописець.

130 років тому народився **Ольгерд-Іполит Бочковський** (1885 станція Долинська, Кіровоградська обл. — 9 листопада 1939, Прага) — чесько-український соціолог, політолог і етнолог, один із провідних європейських фахівців з теорії нації та національних відносин першої половини 20 століття; педагог, публіцист і громадський діяч. Ввів у науковий обіг поняття “Етнополітика”.

14 Сб.

Вечірня з 18:00

Заснування Нової (Підпільненської)

Січі (1734)

У березні 1734 р. запорожці заснували біля впадіння річки Підпільної в Дніпро (неподалік нинішнього м. Нікополя) Нову Січ.

Російський уряд добре усвідомлював, якою мірою існування Запорозької Січі несумісне із феодальним укладом усієї імперії. Відтак, 5 червня 1775 р. 66-тисячна російська армія зруйнувала Нову Січ. Уночі 5000 запорожців спустилися по Дніпру до Лиману, згодом перейшли морем до гирла Дунаю і під протекцією султана заклали Задунайську Січ.

180 років тому народився **Всеволод Порфирійович Коховський** (1835-1891), український письменник і педагог.

15 Неділя 3-тя Великого посту.
Хрестопоклонна. Гл. 7

Свт. Іова (Борецького), митр. Київського і всієї Русі (1603)

Літургія з 8:00

215 років тому народився **Федір Яхимович** (1800-1889), український живописець, художник театру.

**Проголошення незалежності
Карпатської України (1939)**

Карпатська Україна (до 26 жовтня 1938 Підкарпатська Русь) — автономна республіка у складі Чехо-Словаччини в 1938-1939 рр., Українська незалежна держава - в основному на гірській частині території Закарпаття.

16 Пн.

200 років тому народився **Михайло Михайлович Вербицький** (1815, с. Явірник Руський — 7 грудня 1870, с. Млини) — український композитор, хоровий диригент, священник, громадський діяч, автор гімну України «Ще не вмерла України».

Юрій Юрійович Дараган (1894-1926) — український поет, представник «празької школи».

115 років тому народився **Костянтин Іванович Татомир** (1900-1979), український вчений в галузі гірничої справи, педагог.

17 Вт.

Федір Кіндратович Вовк (1847-1918) — український антрополог, етнограф і археолог.

Августин Іванович Волошин (1874, Келечин, Міжгірський район, Закарпатська область — 19 липня 1945, Москва) — український політичний, культурний, релігійний діяч, греко-католицький священник Мукачівської єпархії, 1938 прем'єр-міністр автономного уряду Карпатської України, в 1939 став президентом цієї держави, Герой України (посмертно).

21 травня 1945 року співробітники **СМЕРШа** заарештували **Волошина** у Празі та вивезли його до Москви. Після 2 місяців допитів у Лефортовській

в'язниці 71-річний отець Августин Волошин був розстріляний у Бутирській в'язниці 11 липня 1945 року.

“Солодкий мій Народе! Ти є сином великої Нації святого Володимира Великого і Ярослава Мудрого”. (Августин Волошин).

Олександра Олександрівна Екстер (1882-1949). Педагог, маляр, сценограф. Яскравий представник європейського кубізму та футуризму. «В її паризькій господі, так само, як у ній самій, впадало в очі своєрідне сполучення європейської культури з українським побутом. На стінах серед малюнків Пікассо і Брака можна було побачити українські вишивки, на підлозі — український килим, до столу подавали глиняні горщечки, яскраві майолікові тарілки з варениками». Це спогади актриси Аліси Коонен.

18 Ср.

115 років тому народився **Василь Кирилович Чапленко** (1900-1990), український мовознавець, письменник, літературний критик.

105 років тому народився **Василь Стецюк** (1910-1975), український вчений-мовознавець, педагог.

19 Чт.

Іван Виговський (1608-1664), український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, голова

козацької держави у Наддніпрянській Україні (1657-1659).

Митрополит Василь Липківський (1864-1937), український релігійний діяч, церковний реформатор, проповідник, педагог, публіцист, письменник і перекладач. Він вважав, що Українська церква має стояти на трьох підвалинах: автокефалія (незалежність), соборноправність (участь мирян в управлінні церквою), богослужіння українською мовою.

22 жовтня 1937 року Липківський був заарештований, а 27 листопада за вироком “особливої трійки” НКВС Василь Липківський був розстріляний.

120 років тому народився **Максим Тадейович Рильський** (1895, Київ — 24 липня 1964, Київ), український поет, перекладач, публіцист, громадський діяч.

Марко Миколайович Вороний (1904-1937, Сандармох, Карелія) — український поет, перекладач, дитячий поет.

19 березня 1935 року, в день його народження, Марка Вороного заарештували. Військовий трибунал Київського військового округу на закритому судовому засіданні 1-4 лютого 1936 року

засудив Марка Миколайовича Вороного до 8 років виправно-трудових таборів. Покарання відбував у місті Кем, потім на Соловках. Особливою трійкою управління НКВС Ленінградської області 9 жовтня 1937 року поета засуджено до розстрілу. Вирок виконано 3 листопада 1937 року.

85 років тому народилася **Ліна Василівна Костенко** (1930), українська поетеса, громадська діячка.

Ірина Станіславівна Голуб (1959), завідувачка відділом краєзнавства ДОУНБ.

20 Пт.

125 років тому народився **Василь Юхимович Васильєв** (1890-1956), український вчений в галузі металургії, педагог.

Боротьбисти (1920)

Українська комуністична партія (боротьбистів). Назва партії пов'язана з назвою її центрального друкованого органу — київською газетою «Боротьба». У 1921 р. у Харкові відбувся судовий процес над членами ЦК партії боротьбистів. Григорій Гринько був розстріляний в 1938 р.; Панас Любченко застрелився в очікуванні арешту 1937 р.; Олександр Шумський загинув у лікарні від смертельної ін'єкції в 1946 р.. Переважна більшість колишніх рядових боротьбистів були знищені під час комуністичного терору другої половини 1930-х років.

21 Сб.

Поминання померлих

Поминальна літургія з 8:00

Вечірня з 18:00

185 років тому народився **Володимир Боніфатійович Антонович** (1830, Чорнобиль, Махнівка — 1908, Київ), український історик, археолог, етнограф, археограф, професор Київського університету з 1878; співорганізатор Київської Громади.

145 років тому народився **Олександр Гнатович Лотоцький** (1870, Бронниця, Подільська губернія — 22 жовтня 1939) — український громадсько-політичний діяч, письменник, публіцист, науковець.

Співзасновник видавництва «Вік», ініціатор повного видання «Кобзаря» 1907 р. та рішення Російської Академії наук «Об отмене стеснения малорусского печатного слова» 1910 р.

— *Основна засада української держави полягає в тому, що в самостійній державі має бути й самостійна Церква, — заявляє він під час церковного Собору 12 листопада 1918 року. — Цього однаково вимагають інтереси і держави, і Церкви. Ніякий уряд, що розуміє свої державні обов'язки, не може погодитися на те, щоб осередок церковної влади перебував в іншій державі.*

120 років тому народився **Іван Ле** (1895-1978), український письменник.

22 Неділя 4-та Великого посту.

Хрестопоклонна. Гл. 8

Прп. Іоанна Лествічника. 40 мчч.
Севастійських

Літургія з 8:00

Микола Лисенко (1842-1912), український композитор, піаніст, диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч.

Написав значну кількість творів на слова Т. Шевченка.

За свою громадську діяльність Лисенко переслідувався російською владою, а 1907 р. був ув'язнений.

155 років тому народився **Порфирій Данилович Демуцький** (1860-1927), український композитор, хоровий диригент, фольклорист і педагог.

125 років тому народився **Федір Зотикович Коновалюк** (1890-1984), український живописець.

23 Пн.

115 років тому народився **Остап Якович Демчук** (1900-1945), український письменник.

24 Вт.

Прп. Софронія, затворника Києво-Печерського (XIII)

Заснування фортеці Кодак (1635)

У лютому 1635 р. Сейм Речі Посполитої на пропозицію коронного гетьман Станіслава Конєцпольського ухвалив рішення збудувати

на правому березі Дніпра, над першим, Кодацьким порогом, фортецю. Цитадель мала перешкодити постачанню продовольства, зброї та боєприпасів на Запорозьку Січ.

Залишки фортеці розташовані на території нинішнього села Старі Кодаки, частково знищені під час розробки гранітного кар'єру. До нашого часу збереглися лише земляні вали, встановлений в 1910 році з ініціативи Дмитра Яворницького пам'ятний знак і карта-схема.

130 років тому народилася **Марія Іванівна Закревська** (1885-1950), українська співачка.

115 років тому народився **Іван Семенович Козловський** (1900-1993), український і російський співак.

25 Ср.

Василь Рубан (1742-1795), письменник, історик та видавець.

Головна праця (спільно з О. Безбородьком) «Краткая летопись Малыя России с 1506 по 1770 год, с изъяснением образа тамошнего правления».

Микола Василько (1868-1924), український громадсько-політичний діяч, професійний дипломат, представник шляхетського роду з Буковини.

В'ячеслав Максимович Чорновіл (1937-1999) — український політик, публіцист, літературний критик, діяч руху опору проти зросійщення та національної дискримінації

українського народу, політичний в'язень СРСР. Провідник українського національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х — 90-х років; Герой України (2000, посмертно).

Загинув 25 березня 1999 року за нез'ясованих обставин в автокатастрофі на шосе під Борисполем.

26 Чт.

Стояння Марії Єгипетської

Читання Великого покаянного канону
прп. Андрія Критського

135 років тому народився Олександр Костянтинович Богомазов (1880-1930), українськи художник (український Пікассо).

Був чільним представником українського й світового авангарду. 1914 року написав трактат «Живопис та Елементи» у якому розглянув взаємодію Об'єкта, Митця, Картини та Глядача, а також теоретично обґрунтував пошуки художнього авангарду.

Пройшов у своїй творчості декілька творчих періодів. Найвідоміші — кубофутуризм (1913–1917) та спектралізм (1920–1930).

Практично одразу після смерті ім'я

та творчий доробок О. Богомазова було викреслено з історії радянської епохи. Лише у середині 1960-х під час «відлиги» його ім'я та творчість були перевідкриті групою молодих київських мистецтвознавців.

Олександр Кістяківський (1833-1885), український вчений-криміналіст та історик права.

Його онук, Юрій Кістяківський, був професором Гарвардського університету і брав участь у розробці американської атомної зброї.

27 Пт.

Свт. Феогноста, митр. Київського і всієї Русі (1353)

Вечірня з 18:00

Данило Велланський (Кавунник) (1774-1847), український вчений-медик, натурфілософ.

Філософські пошуки Д.Велланського увінчалися дослідженням творчості Григорія Сковороди.

130 років тому народився **Михайло Корчинський** (1885-1937), український політичний і громадський діяч, правник.

28 Сб.

Похвала Пресвятої Богородиці
(субота Акафіста)

Літургія з 8:00

Вечірня з 18:00

Роман Ракушка-Романовський (1623-1703), державний і церковний діяч другої половини 17 століття.

Народився у Ніжині й 1649 року був записаний там до козацького реєстру.

Був священиком і протопопом у Брацлаві та Стародубі.

170 років тому народився **Олексій Олександрович Андрієвський** (1845, Канів — 1902, Київ). Педагог, історик, літератор і публіцист. Автор наукових розвідок із історії Запорозької Січі. Працював у галузі освіти в Катеринославі.

145 років тому народився **Юліан Олександрович Бачинський** (1870-1940), український письменник, журналіст, публіцист, редактор, історик, громадсько-політичний діяч.

29 Неділя 5-та Великого посту. Гл. 1

Прп. Марії Єгипетської

Літургія з 8:00

Мілена Рудницька (1892-1976), українська громадсько-політична діячка, журналістка, письменниця, учителька середніх шкіл. Голова центральної управи Союзу Українок.

30 Пн.

Прп. Олексія, чоловіка Божого (411)

Розгром Кирило-Мефодіївського братства (1847)

Кирило-Методіївське товариство — українська таємна політична організація, що виникла в Києві наприкінці 1845 року та спиралася на традиції українського визвольного й автономістського руху.

У березні 1847 року за доносом провокатора Олексія Петрова діяльність братства була викрита, а члени заарештовані.

135 років тому народився **Ярослав Дмитрович Ярославенко** (1880-1958), український композитор, диригент, видавець.

115 років тому народився **Лесь Гомін** (1900-1958), український письменник.

Мирослав Андрійович Кушнір (12 вересня 1922, с.Божиків на Бережанщині — весна 1945 у партизанському загоні УПА, с. Добра) — поет, перекладач, мемуарист.

31 Вт.

Захарія Копистенський (?-1627), шляхтич червоноруський з Перемишля, український письменник, культурний і церковний діяч, архімандрит Києво-Печерського монастиря з 1624 року.

Микола Міхновський (1873-1924), український політичний і громадський діяч, адвокат, публіцист, перший ідеолог українського націоналізму та організатор війська.

1924 року **Микола Міхновський** в Києві був заарештований ДПУ. Важко

сказати як велося слідство, чи було взагалі відкрито «справу Міхновського».

Миколу Міхновського було знайдено повішеним у садку в садибі Володимира Шемета, де він квартирував.

Сергій Олександрович Єфремов (6 жовтня 1876, с. Пальчик, Катеринопільського району Черкаської області — 1939) — український громадсько-політичний і державний діяч, літературний критик, історик літератури, академік Української Академії Наук (з 1919), віце-президент ВУАН (з 1922), дійсний член Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові, публіцист, один із творців української журналістики.

Брав участь у розробці концепції української державності, української національної культури й освіти. Надрукував (загалом) близько десяти тисяч публіцистичних і наукових статей. Видав ряд монографічних нарисів, присвячених творчості Марка Вовчка, Тараса Шевченка, Івана Франка, Михайла Коцюбинського, Івана Нечуя-Левицького, Івана Карпенка-Карого, Панаса Мирного та ін. Загинув 10 березня 1939 року в одному з таборів ГУЛАГу.

Квітень

Пам'ятний знак
«Героям Холодного Яру» в с. Мельники
Чигиринського р-ну Черкаської обл.

Як над полем і лісом Росії,
Зачарований місяць засяє,
Полетять мої думи і мрії
В Україну, до рідного краю.

Полетять і захоплять з собою
Ностальгією серце зболіле,
Прихилю я там десь під вербою
Голівоньку дочасно збілілу.

Відшукаю забуту стежину,
Що приводить до рідної хати;
Я безглуздо колись її кинув,
Щоб примарену долю шукати.

То ж я знов повертаю додому,
Щоби віру й натхнення вернуть,
Щоби скинуть печалі і втому
І зустріти там нову весну.

Навесні мама білить хатину,
Тато вулики ставить в садочок...
Я тепер перед ними провину
Не сховаю в далекий куточок.

Сам у вересні знову до школи
Почвалаю з набутком своїм
Вчити діток селянських: ніколи
Не блукати в чужинські краї.

Не шукати щасливої долі
На привабливій десь стороні...
Набувайте, діточки, мозолі
На колючій, та рідній стерні!

Тож погляньте, як ми занедбали
Рідні села, сади і поля!
Серце й очі невтішно печалить
Бур'яном сполонена земля!

Люди прийшли і злі і лукаві
Поглумились доволі на ній.
На користь та за грошики жвавів
„Окрадуть і залишать в огні”.

Тож навчайтесь Україну дбати,
Наче око і серце своє,
Бо вона нам єдина мати,
Що притулок і втіху дає...

А я буду в уяві вертатись
В степ широкий, в сади і гаї,
Доки ніч непроглядна патлата
Не закриє очиці мої.

Упаду я в засніженім полі
У далекій чужій стороні...
Та України щаслива доля
Стане втіхою прощальною мені.

Україно! Прийми мою сповідь!
Хоч незграбні, та щирі слова:
Я сумую й радію з тобою,
І на краще надія жива:

В рідній школі ріднесенька мова,
І з безладдя вертається люд,
І земля засівається знову,
І веселий справляється шлюб.

А щоб знов не пустити по миру
Цей великий трудящий нарід,
Під Ікону поставте сокиру
І Тарасів святий „Заповіт”!

Михайло Пишний

Квітень

1 Ср.

Микола Васильович Гоголь (1809 року, Сорочинці, Полтавська губернія — 21 лютого 1852 року, Москва) — прозаїк, драматург, поет, критик, публіцист.

“Він відчував, що душа його починала якось болісно нити, немовби раптом посеред вихору веселощів і натовпу, що закружився, заспівав хтось пісню про рідний поневолений народ”.

2 Чт.

270 років тому народився **Максим Созонтович Березовський** (1745, Глухів — 1777, Санкт-Петербург) — український композитор, диригент, співак. Класик європейської музики.

Автор перших українських опер. Його прізвище пов'язане із с. Береза неподалік Глухова. Він створив хоровий цикл літургія, духовні концерти “Отче наш”, “Вірую”, “Херувимська пісня”, “Слава в вишніх Богу” і ін.

125 років тому народився **Яків Григорович Савченко** (1890, с. Жабки Полтавської області - 2 листопада 1937, Київ) — український поет, журналіст, літературний критик та публіцист.

Серед ночі 17 вересня 1937 р., за постановою військового прокурора КВО бригадир Дубеліра,

Яків Савченко був заарештований.

Допитували Якова Савченка слідчі Держбезпеки лейтенант Зарубін і молодший лейтенант Хазін. Складений ними 21 жовтня звинувачувальний висновок затвердив нач. IV відділу УДБ НКВС УРСР капітан Хатеневер. 29 жовтня звинувачувальний висновок затвердив пом. прокурора СРСР Рагинський. 1 листопада 1937 р. Військова Колегія Верховного Суду СРСР винесла вирок: вища міра покарання — розстріл.

Наступного дня Якова Савченка не стало.

Стоїть. Як віск. І скорбно плаче:

- Один між трупами піду.

Вгорі Червоний Ворон кричє

На кров. На бурю. На біду.

Комусь... Далеким - скорбно плаче:

- На Білі Землі хочу знов.

Вгорі Червоний Ворон кричє.

Червоний ворон чує кров.

105 років тому народився **Сергій Борисович Отрощенко** (1910-1988), український і російський живописець, графік, дизайнер.

3 Пт.

400 років тому було засновано видавництво Києво-Печерської Лаври (1615)

У 1599 р. архімандрит Києво-Печерської Лаври Єлисей Плетенецький

почав запрошувати до Лаври провідних інтелектуалів. Серед них були лексикограф Памво Беринда, граматик Лаврентій Зизаній, перекладач Тарасій Земка та Йов Борецький, поет Олександр Митура, богослови Захарія Копистенський, Афанасій Кальнофойський, Гаврило Дорофієвич і Касіян Сакович. У квітні 1615 року цей інтелектуальний гурток ініціював заснування видавництва при Лаврі.

4 Лазарева субота

Літургія з 8:00

Вечірня з 18:00

Взяття Корсуня військом Тараса Трясила (1630)

Трясило Тарас Федорович (?-1639) — гетьман Війська Запорозького нереєстрового (з 1629), організатор походу в Крим (1629), учасник Смоленської війни 1632-1634 рр., керівник козацько-селянського повстання 1630 року.

Корсунський полковник Тарас Трясило вів козацькі чайки на Крим і Туреччину. Він уперше в історії козацтва звернувся з універсалом до населення України, закликаючи всіх охочих приєднуватися до війська боронити давні козацькі вольності.

4 квітня 1630 року військо штурмом захопило Корсунь (385 років події).

105 років тому народився **Ярослав Миколайович Кондра** (1910-1944), український поет.

5 Неділя 6-та Великого посту.

Вербна неділя

Прп. Никона, ігумена Києво-Печерського
(1808)

З 6 по 11 квітня - Страсна седмиця
Літургія з 8:00

Скасування кріпацтва у Західній
Україні (1782)

125 років тому народився Никон
Іванович Прудкий (1890-1982), український
бандурист.

Дмитро Іванович Чижевський (1894-1977) — учений-енциклопедист, культуролог, філософ, літературознавець, релігієзнавець, лінгвіст, славіст, дослідник української і слов'янської літератур, історії культури, філософії, релігійної думки й слов'янської духовності. Один із найвидатніших славістів останнього тридцятиліття 20 століття, відомий дослідник німецької славістики, її полігістор. Автор понад 900 наукових праць. Але найвагомішою виявилась праця Д. Чижевського як історика української філософії, головним здобутком якої він вважав “філософію серця” Григорія Сковороди.

6 Пн.

Вечірня з 18:00

Митрополит Гедеон (?-1690) —
релігійний діяч. Православний Митрополит
Київський, Галицький і всієї Русі.

7 Вт. Благовіщення
Літургія з 8:00

Юрій II Болеслав Тройденевич (1298-1340) — галицько-волинський князь, король Руського королівства.

165 років тому народився **Руфін Гаврилович Судковський** (1850-1885), український живописець-мариніст.

125 років тому народився **Олександр Адріанович Аленич** (1890, с. Кам'янське

на Катеринослащині — 1923). Вчений-астроном. Потомок запорозьких козаків.

8 Ср.

Анексія Криму Російською імперією (1783)

У середині липня 1771 року російська армія окупувала територію Кримського ханства, яке перебувало під протекцією турецького султана. Упродовж 10 років російська влада роздала російським поміщикам 350 тис. десятин найкращої землі півострова. Нові землевласники переселяли до своїх маєтків селян-кріпаків із Центральної Росії. Російський уряд розселяв у Криму відставних солдат російської армії, а 1798 р. оголосив про роздачу земель іноземцям, переважно німцям.

Дмитро Іванович Дорошенко (1882-1951), політичний діяч, дипломат, історик, публіцист, літературознавець, бібліограф. Засновник «Просвіти» на Катеринослащині.

Від 1919 — в еміграції, де був організатором і співробітником українських наукових установ. Один із засновників Музею визвольної боротьби України у Празі.

9 Чт. Спомин Тайної Вечері

Літургія з 8:00

3 17:00 — читання Страсних Євангелій

185 років тому народився **Тит Кирилович Блонський** (1830-1897), український письменник.

Анексія Бессарабії Румунією (1918)

10 Страсна П'ятниця
Поклоніння Плащаниці

Святіший Патріарх Київський і
всієї Руси-України Мстислав I (1898-
1993) — визначний український церковний
діяч, патріарх УАПЦ. Почесний громадянин
Тернополя. Племянник Симона Петлюри.

100 років тому (1915) у м. Катеринославі
почалося будівництво та обладнання
Дослідної станції з дослідження та
добування вітчизняного йоду з морських
водоростей під керівництвом професора Л.В.
Писаржевського.

60 років тому народився Володимир
Семенович Єрмаков (1955, Запоріжжя) –
художник, іконописець, майстер по дереву,
архітектор, фотохудожник і оформлювач,
творча людина сьогодення, яка без жалю і
повністю віддає себе і свій талант на служіння
людям, рідній громаді храму Покрови в селі
Рубанівському на Васильківщині.

Народився художник в м. Запоріжжі
в багатодітній родині. Батьки – Семен та
Людмила Єрмакови виховали десять дітей.
А ще Семен Омелянович був талановитим
художником і скульптором. Володя
успадкував батьківський талант. Закінчив
міську дитячу художню школу. Добра
спадковість - чудово, але насамперед це
щоденний труд до самопожертви і повної
відданості своєму покликанню. У далекому

Бодайбо (Сибір,
Іркутська обл.)
талант митця по-
справжньому, по-
Божому оцінив
і підтримав
священик Василь
Пишний. Саме
там Володимир
почав серйозно
з а й м а т и с я
іконописом і
продовжує цю
святую справу
донині в храмі

Покрови в селі Рубанівському, де нині проживає з родиною. Він розписав два храми і написав багато ікон для різних церков. (Його дружина, **Тетяна Єрмакова** (7 квітня 1955 р.н.) тружениця храму Покрови, майстриня лялькового театру, організатор святкових вистав).

11 Сб. В ніч з 11 на 12 квітня - Пасхальне богослужіння

Визволення Криму від більшовиків (1918)

Наприкінці січня 1918 року російські більшовики захопили Кримський півострів і влаштували там масовий терор та погроми кримсько-татарських селищ. 23 лютого у в'язниці Севастополя серед інших в'язнів червоні матроси розстріляли голову Курултаю Челебі Челебієва. 22 квітня мешканці селищ

Димерджи, Кизил-Таш, Корбекли, Кучук-Узень і Шуми повстали проти радянської влади. До них приєдналися вершники кримськотатарських ескадронів, які від січня вели партизанську боротьбу в горах і за два дні повстання поширилося на степовий Крим та узбережжя від Євпаторії до Судака. За допомогою Кримської групи Армії УПР під командуванням полковника Петра Болбачана до кінця квітня весь півострів був звільнений від більшовиків.

12 Пасха, Великдень

З 12 по 18 квітня - Світла седмиця
175 років тому народився Микола
Іванович Петров (1840-1921), видатний
український літературознавець, історик,
етнограф, археолог, педагог.

13 Пн.

Прп. Іпатія, цілителя Києво-Печерського (XIV)
Юрій Хмельницький (1641-1685)
(обрання гетьманом, 1657). Військовий,
політичний і державний діяч. Гетьман Війська
Запорозького, очільник Гетьманщини (1659-
1663). Князь України у васалітеті Османської
імперії (1678-1681, 1685). Другий син Богдана
Хмельницького.

130 років тому народилася Рита
Петрівна Нещадименко (1890-1926),
українська актриса.

14 Вт.

Іверської ікони Божої Матері
Прп. Геронтія, канонарха Києво-
Печерського (XIV)
105 років тому народився Макар
Кіндратович Вронський (1910-1994),
український скульптор.

Теодор Юрій Ромжа (1911-1947) —
єпископ Мукачівської греко-католицької
єпархії, професор філософії, блаженний
Католицької Церкви.

За спогадами
сучасника, він
у всьому дуже
п о с л і д о в н о
дотримувався статуту
східного літургійного
обряду, як у
зовнішніх проявах,
так і в духовному

настрої ... у всьому був вірний православним літургійним приписам, які прекрасно і до найменших деталей пізнав у Русікумі.

Вплив єпископа Ромжі на віруючих викликав різке невдоволення тодішнього першого секретаря ЦК Компартії України Микити Хрущова. За спогадами генерала Павла Судоплатова, Хрущов і тодішній міністр держбезпеки України Савченко в 1947 звернулися до Сталіна і міністра держбезпеки СРСР Абакумова з проханням дати санкцію на вбивство єпископа.

Сталін дав санкцію на вбивство. Хрущов віддав наказ про проведення акції. Ампулу з отрутою кураре передали агенту місцевих органів безпеки — це була медсестра в лікарні, де лежав Ромжа. Саме вона й зробила смертельний укол.

15 Ср.

Микола Іванович Кибальчич (1853-1881), винахідник і революціонер-народник. Автор схеми першого у світі реактивного літального апарата. Страчений за замах на імператора Олександра II. Син священика, навчався в духовному училищі та в духовній семінарії. Він розробив перший у світі проект апарата для міжпланетних перельотів. Кибальчич виготовив дві потужні бомби, однією з

яких було вбито царя Олександра II.

15 квітня 1881 року учасники замаху на царя Олександра II Микола Кибальчич, Андрій Желябов, Микола Рисаков, Тимофій Михайлів і Софія Перовська були страчені у Петербурзі.

Михайло Кіш (1952, Кемеровська обл.), син довголітніх політв'язнів — українців Дмитра і Анни Кіш. У них комуністи спалили хату, а їх погнали аж в Сибір, де вони перенесли нечувані поневіряння на каторзі.

Лист-протест 139-ти — Київський лист — громадський лист (1968) на ім'я Леоніда Брежнєва, Олексія Косигіна та Миколи Підгорного з вимогою припинити практику протизаконних політичних судових процесів. Невдовзі після цього почались репресії проти підписантів.

16 Чт.

Пилип Степанович Орлик (1672-1742) (обрання гетьманом, 1710). Український політичний, державний і військовий діяч, Гетьман Війська Запорозького (1710-1742), поет, публіцист. Один із упорядників «першої в світі Конституції».

До кінця свого життя Пилип Орлик намагався організувати антимосковську коаліцію європейських держав для визволення України.

“Чи мені, подібно Тезею, блукаючи по кручених шляхах, вивести із лабіринту

страшенного рабства гарну Аріадну - нашу вітчизну, котру стереже московський дракон, і повернути їй колишню волю?” П. Орлик

Петро Сильвестрович Карманський (1878-1956), український поет, перекладач.

17 Пт.

Ікони Божої Матері “Живоносне Джерело”

Прп. Йосифа, Києво-Печерського (XIV)

В'ячеслав Казимирович Липинський (1882-1931) — український політичний діяч, історик, історіософ, соціолог, публіцист, теоретик українського консерватизму. Один із організаторів Української демократично-хліборобської партії. За гетьманату — посол України в Австрії.

“Українцем, своїм, близьким, людиною одної нації - єсть кожна людина, що органічно (місцем осідку і праці) зв'язана з Україною”.

В. Липинський

Володимир Дерев'янка (1967, Бодайбо).
Диякон рубанівського храму Покрови.

18 Сб.

Вечірня з 18:00

155 років тому народилася **Уляна Кравченко** (1860-1947), українська письменниця.

120 років тому народився **Юрій Андрійович Шкрумеляк** (1895-1965), український письменник, журналіст, перекладач.

115 років тому народилася **Валентина Миколаївна Чистякова** (1900-1984), українська актриса.

Завершення війни між УНР і Росією (1918)

Більшовицько-українська війна — збройний конфлікт між Радянською Росією та Українською Народною Республікою (УНР) в 1917-1921 роках. Формально була війною між прихильниками незалежної України зі столицею в Києві (УНР) і більшовицької маріонеткової держави — Української Соціалістичної Радянської Республіки (до 1919 відомої як Українська Народна Республіка Рад) зі столицею в Харкові. Призвела до значних втрат у тогочасному українському суспільстві. Закінчилася поразкою УНР, більшовицькою окупацією України і входженням УСРР до складу Радянського Союзу в 1922 році. Інша назва — московсько-українська війна.

19 Неділя 2-га після Пасхи. Гл. 1

Ап. Фоми

Літургія з 8:00

Володимир Мономах (1053-1125).
Беликий князь Київський, державний і політичний діяч, письменник.

Володимир Мономах — автор вміщеного в Лаврентіївському літописі «Повчання» своїм дітям — видатного літературного твору.

Павло Бут (?-1638) — Гетьман Війська Запорозького Низового, керівник повстання 1637 року. Після Кумейківського бою 6 грудня 1637 року Павлюк з частиною козаків відійшов на Південь, щоб зібрати підкріплення. Під Боровицею (поблизу Черкас) загін з'єднався з головними силами повстанців, що їх очолював Дмитро Гуня. Після капітуляції реєстровців під Боровицею 20 грудня Павлюк потрапив до рук польського гетьмана коронного Миколая Потоцького-«Ведмежої лаби» і був страчений у Варшаві на початку лютого 1638 р.

Микола Іванович Костомаров (16 травня 1817, Юрасівка Острогозького повіту Воронежської губернії на Подонні — 1885 р., Петербург) — видатний український історик, поет-романтик, мислитель, громадський

діяч, етнопсихолог.

Яскрава фігура Костомарова приваблювала багатьох молодих киян, зокрема, Василя Білозерського, Миколу Гулака, Пантелеймона Куліша й Опанаса Марковича. У грудні 1845 — січні 1846 року вони створили слов'янофільсько-українське Кирило-Мефодіївське братство, до якого незабаром приєднався і Тарас Шевченко. Свої завдання братчики бачили в поширенні передових ідей «слов'янської взаємності».

115 років тому народився **Петро Обаль** (1900-1987), український живописець, графік, педагог.

105 років тому народився **Марко Бараболя** (1910-1945), український письменник-сатирик, публіцист.

19 грудня 1917 року російська більшовицька армія вторглась на територію України. 21 грудня червоні загони захопили Харків і на захоплених землях влаштували терор. 1 березня 1918 року українські, німецькі та австрійські військові частини звільнили від большевиків Київ, Одесу, Харків, а Кримський півострів (Євпаторія, Феодосія, Судак, Бахчисарай) - кримська група армії УНР та кримськотатарські ескадрони. Катеринослав був визволив загін Вільного козацтва отамана Горобця. Під час відступу більшовики вивозили з України збіжжя, метал, церковні цінності. До кінця квітня союзники витиснули з території України всі

5 російських червоних армій. 4 травня було укладено російсько-українське перемир'я.

Судовий процес СВУ

У другій половині 1929 року на території радянської України були заарештовані близько 700 осіб - священики, вчителі, письменники, академіки, студенти, науковці, адвокати, професори, міністри та лікарі. Відбувся показний т.зв. судовий процес СВУ. Суд виніс вирок Великодньої ночі на 19 квітня. Усі обвинувачувані були засуджені до ув'язнення терміном від 1 до 10 років. Упродовж наступних років більшість засуджених, а також свідки, слідчі, судді, обвинувачувачі та тодішні керівники ГПУ загинули у радянських концентраційних таборах. Загалом були заарештовані, ув'язнені, заслані або розстріляні понад 30 тисяч осіб.

20 Пн.

Поминальна вечірня з 18:00

Петро Кононович Конашевич-Сагайдачний (1582, Кульчиці, село Самбірського району Львівської обл. — 1622, Київ) — український полководець та політичний діяч, гетьман Війська Запорозького. Організатор успішних походів запорозьких козаків проти Кримського ханства, Османської імперії та Московського царства, меценат православних братств.

На смерть Петра Сагайдачного ректор Київської братської школи Касіян Сакович

написав «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного», в яких прославив його заслуги у справі захисту батьківщини від турецько-татарських нападів.

Героїчна постать Сагайдачного — у центрі багатьох творів.

Михайло Станіславович Тишкевич (1857, с. Андрушівка, Київська губернія — 3 серпня 1930, с. Жиданів) — український дипломат, публіцист, митець і меценат.

З нагоди 100-літнього ювілею Тараса Шевченка (1914) дав 20000 карбованців. Українському Науковому Товариству в Києві (був його почесним членом). До 1914 р. заснував кілька товариств, в яких підтримував українські тенденції; обороняв українські вимоги в російських і польських газетах.

145 років тому народився **Семен Михайлович Евенбах** (1870-1937), український художник театру.

Юрій Йосипович Тютюнник (1891, с. Будище, нині Звенигородський район — 20 жовтня 1930, Москва) — український військовий діяч, генерал-хорунжий армії УНР. Розстріляний 20 жовтня 1930 року.

Гео Шкурупій (1903, Бендери, Бессарабська губернія — 8 грудня 1937, Сандармох) — український письменник, представник напрямку панфутуризму.

Розстріляний 8 грудня 1937 року в урочищі Сандармох.

21 Вт.

Поминальна літургія з 8:00

Северин Наливайко (?-1597) — український військовий діяч, козацький ватажок. Один з керівників повстання 1594-1596 років в Речі Посполитій.

Повстанське військо відбило наступ поляків під Білою Церквою, але змушене було відступити на Лівобережжя.

Внаслідок невдалого для козаків Солоницького бою угодовська частина козацької старшини організувала змову,

підступно захопила С.Наливайка, М.Шаулу, інших керівників повстання. 7 червня 1596 року повстанці видали їх Станіславу Жолкевському зі словами: “Нехай твоя голова буде за наші голови. Прощай, отамане!”. Незважаючи на обіцяну амністію для повстанців, Жолкевський наказав вирізати більшість козаків. Після страшних тортур С.Наливайка було четвертовано у Варшаві.

105 років тому народився **Георгій**

Семенович Лисенко (1910-1994), український актор, режисер театру і кіно.

105 років тому народився **Володимир Миколайович Нахабін** (1910-1967), український композитор, педагог, диригент.

22 Ср.

115 років тому народився **Сабіт Муканович Муканов** (1900-1973), казахський письменник, літературознавець, перекладач творів Т. Шевченка, громадський і державний діяч.

Повстання кримських татар проти радянської влади (1918)

97 років тому кримські татари повстали проти радянської влади і разом з кінними гайдамаками Запорозького корпусу звільнили Крим від більшовиків.

Варшавська угода (1920)

Варшавський договір — міждержавний договір Польщі і Української Народної Республіки, згідно з яким в обмін на визнання незалежності УНР і військову допомогу, Симон Петлюра погоджувався визнати українсько-польський кордон по річці Збруч і далі по Прип'яті до її гирла. Згідно з договором польський уряд Юзефа Пілсудського відмовився від намірів розширити територію Польщі до кордонів Речі Посполитої 1772 року та визнав УНР. До Польщі мала відійти Східна Галичина та 5 повітів Волині, тобто територія, що належала Австро-Угорщині і Росії.

23 Чт.

830 років тому (1185) відбувся похід князя **Ігоря Святославовича** на половців.

415 років тому народився **Сильвестр Косів** (1600-1657), український письменник і церковний діяч, православний Митрополит Київський, Галицький та всієї Руси. **Активний** противник унії Гетьманської України та Московії 1654. Разом із Петром Могилою брав участь у створенні Києво-Могилянського колегіуму.

У січня 1654 року митрополит Косів різко засудив Переяславську угоду, відмовився присягнути на вірність московському царю та підпорядкувати Київську православну митрополію Московському патріарху. Він також заборонив присягати своїм підданам, всьому духовенству, міщанам і шляхтичам Києва. Митрополит Косів вніс свій протест проти насильницького приведення населення України до присяги царю.

145 років тому народився **Модест Сосенко** (1875-1920), український живописець.

120 років тому народився **Лев Биковський** (1895-1992), український книгознавець, бібліограф.

105 років тому народився **Олександр Іванович Малиновський** (1915-1976), український архітектор.

24 Пт.

Юрій I Львович (1252 — 18 березня 1308) — князь Белзький (1264-1301), князь Галицько-волинський (1301-1308), Король Руський, син Лева I Даниловича і Костанції Угорської.

Спочатку князував на Холмщині і Підляшші, після смерті батька в 1301 році об'єднав всі землі Галицько-Волинського королівства зі столицею у Володимирі та успадкував від нього королівський титул.

За володарювання Юрія I Львовича Польща відвоювала у Руського королівства Люблінську землю у 1302 році, а Угорщина — частину Закарпаття. Проте в стані миру Галицько-Волинська держава зазнала розквіту і економічного добробуту. Юрій Львович титулував себе «королем Русі, князем Володимирії» (*Regis Rusie, Principis Ladimerie*), його держава користувалася добрими міжнародними зв'язками. Зокрема Юрій I Львович тримав союз з Куявською лінією польських князів, був одружений з Ефимією, сестрою Владислава I Локетка. Його заходами засновано в 1303 році Галицьку митрополію, до складу якої увійшли єпархії: Галицька, Володимирська, Перемиська, Луцька, Холмська, Турівська.

По смерті Юрія Львовича закінчився розквіт Галицько-Волинського королівства.

Ужгородська унія 1646 — акт церковного об'єднання з Римом 63 закарпатських священиків Мукачевської

православної єпархії, укладений 24 квітня 1646 року в Ужгороді з єгерським римо-католицьким єпископом Ю. Якушичем.

Ініціаторами унії були василіяни.

Укладено її на таких умовах:

збереження східного обряду;

право вибору єпископа, що його Рим мав лише затверджувати;

користування привілеями римо-католицького кліру.

Повстання козаків у Кам'яному Затоні (1648)

24 квітня 1648 Філон Джалалій очолив повстання козаків у Кам'яному Затоні.

Один із найближчих сподвижників Богдана Хмельницького, учасник багатьох битв, починаючи з 1648 р. В битві під Берестечком — наказний гетьман. Виконував важливі дипломатичні доручення, очолював

перше посольство України в Туреччині до Стамбула в жовтні — листопаді 1648, де було укладено союз із Туреччиною. У вересні 1650 — очолював українське посольство до молдавського господаря Василя Лупула. 1654 року посварився з

гетьманом через відмову присягати Московії після Переяславської ради. **Загинув під час Конотопської битви 1659.**

25 Сб.

Вечірня з 18:00

Яків Блоницький (1711-1774) — український мовознавець, перекладач, педагог.

115 років тому народилась **Вероніка Олександрівна Черняхівська** (1900, Київ — 22 вересня 1938) — українська поетеса, перекладач.

22 вересня 1938 року засуджено до розстрілу. Вирок виконано того ж дня.

Проте від батьків Вероніки приховали правду: повідомили, що їхню доньку заслано до Сибіру. Людмила Михайлівна Старицька-Черняхівська, якій пішов 72-й рік, у тріскучі морози шукала Вероніку по сибірських режимних таборах, повернулася до Києва ні з чим, застала вдома смертельно хворого чоловіка.

Початок українізації (1923)

Українізація 1920-30-х — тимчасова політика ВКП(б), що мала загальну назву коренізація — здійснювалась з 1920-х до початку 1930-х років ЦК КП(б)У й урядом УСРР з метою зміцнення радянської влади в Україні засобами поступок у вигляді запровадження української мови в школі, пресі й інших ділянках культурного життя, а також в адміністрації — як державної

мови республіки, прийняття в члени партії та у виконавчу владу українців.

Сталін використав українізацію для здобуття підтримки української партноменклатури у боротьбі за владу у Кремлі, а коли остаточно захопив керівництво партією, назвав українізацію “петлюрівською”. І московське керівництво перейшло до прискореної русифікації населення.

26 Неділя 3-тя після Пасхи. Гл. 2

Свв. жон-мироносиць

Літургія з 8:00

175 років тому народився Петро Петрович Алексєєв (1840-1891), український і російський хімік-органік.

Іван Петрович Кавалерідзе (1887-1978) — український скульптор, кінорежисер, драматург, сценарист, художник кіно.

125 років тому народився Микола Костянтинович Зеров (1890, Зіньків — 3 листопада 1937, Сандармох, Республіка Карелія) — український поет, літературознавець, аналітичний критик, полеміст, лідер «неокласиків», майстер сонетної форми і перекладач античної поезії, професор.

У ніч із 27 на 28 квітня 1935 року Зерова було заарештовано під Москвою на станції Пушкіне. 20 травня його доправлено до Києва для слідства.

9 жовтня 1937 особливою
трійкою УНКВС по
Ленінградській області
засуджено до розстрілу.
Зеров разом з багатьма
іншими представниками
української культури був
розстріляний в селищі
Сандармох 3 листопада 1937
року. З документів відомо, що Миколу
Зерова застрелив капітан
держбезпеки
Міхайл Матвеев.

Чистий Четвер

*Огні і теплий чад. З високих хор
Лунає спів туги і безнадії.
Навколо нас кати і кустодії,
Синедріон і кесарь, і претор.*

*Це долі нашої смутний узор,
Для нас на дворищі багаття тліє,
Для нас пересторогу півень піє,
І слуг гуде архиєрейський хор.*

*І темний ряд євангельських історій
Звучить як низка тонких алегорій
Про наші підлі і скупі часи.*

*А навкруги — на цвинтарі, в притворі —
Свічки і дзвін, дитячі голоси
І в темному повітрі вогкі зорі.*

Микола Зеров

Чорнобильська катастрофа —
екологічно-соціальна катастрофа, спричинена

вибухом і подальшим руйнуванням четвертого енергоблоку Чорнобильської атомної електростанції в ніч на 26 квітня 1986 року, розташованої на території України.

27 Пн.

Наприкінці квітня 1919 року в окупованому більшовиками Києві низка українських політиків на чолі з Сергієм Єфремовим заснували **Братство Української Державності (БУД)**. Програма Братства ставила за мету об'єднання всіх, без політичних обмежень груп українського суспільства на засадах української державності, свободи та демократії, неприйняття як царського, та і “червоного” деспотизму.

У продовж 1930-х років більшість братчиків були розстріляні, або загинули в радянських концтаборах.

28 Вт.

Сильвестр Кулябка (1704-1761) — богослов і проповідник, професор (1727), викладач риторики і філософії (1732-39), префект (1738-40) і ректор (1740-45) Київської академії, водночас викладач богослів'я (1739-45).

9 вересня 1944 року уряди Польської Народної Республіки та Української РСР уклали угоду про обмін населенням в прикордонних районах. Вона передбачала лише добровільне переселення, але впродовж 2 наступних років з Польщі до України були

силоміць переселені понад 482 тис. осіб. До початку серпня 1947 року у перебігу акції “Вісла” 140 575 були депортовані, 655 - убиті, 1466 - заарештовані та 3 800 ув’язнені у концтаборі, створеному у колишній філії Освенцима.

29 Ср.

Іван Якимович Фальковський (1762-1823) — український науковець (історик, математик, географ, астроном), поет, ректор Києво-Могилянської академії, єпископ Чигиринський, Смоленський і Дорогобузький.

У КМА Фальковський відкрив фізико-математичний кабінет, в якому були земні й небесні глобуси, сфери Коперніка, повітряний насос, електрична машина, телескоп, астролябія, барометр тощо. При Михайлівському Золотоверхому монастирі він створив навіть маленьку обсерваторію.

У його курсах «Сферична астрономія» та «Теоретична астрономія» детально викладена кеплерівська теорія руху планет, описані рух Сонця і залежні від цього явища, а також рух Місяця та пов’язані з цим затемнення; вирішені задачі визначення часу майбутніх сонячних затемнень на 1795-1800, наводяться відомості про комети і змінні зорі.

У «Геометрії» розглянув питання, що стосуються фігури та розмірів Землі.

Видавав «Київські місяцеслови» — щорічники, в яких містилися відомості про положення Місяця і Сонця, про затемнення,

а також статті на історичні теми.

Фальковський захоплювався музикою, писав музичні твори. З його ініціативи після тривалої перерви відкрито клас нотного співу, який мав задовольнити потреби академічного хору та хору Київського Братського монастиря. Першими викладачами в ньому за рекомендацією Фальковського стали студент-філософ Й.Мохов та Г.Баранович.

При КМА Фальковський створив студентське Вільне піїтичне товариство (1792), метою якого було «повсякденне читання добрих книг». Бурсаки могли користуватися бібліотекою свого професора.

Труди свої Фальковський оцінював скромно: «Дорогій Вітчизні моїй потрібні знання, які я завжди любив».

Мав багато задумів, але помер, як мовиться в епітафії, перед розкритою Біблією «1823 года Апреля 29 дня в Неделю Фомину, на камнях в молитве к служению Литургии... Если время все уносит, то дела живут вечно».

Похований в Михайлівському Золотоверхому соборі в приділі св. Варвари. Поховання, як і собор, було знищене 1936 року більшовиками.

Кирило Григорович Стеценко (1882-1922) — український композитор, хоровий диригент і музично-громадський діяч. Священик.

У жовтні 1921 брав участь у Першому Всеукраїнському Церковному Соборі, який підтвердив автокефалію Української автокефальної православної церкви.

У його творчості важливе місце посідають солоспіви (понад 30) на слова Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Олександра Олеся та ін. Багатогранна хорова музика Стеценка: церковні твори, кантати, хори а капела та з фортепіанним супроводом, обробки українських народних пісень.

Високе суспільне визнання композитор здобув як автор церковної музики. Найвищими його досягненнями вважаються «Літургія Св. Іоана Золотоуста», «Всенощна» та «Панахида», присвячена пам'яті М. Лисенка.

Ухвалення Конституції УНР (1918)

Конституція Української Народної Республіки (Статут про державний устрій, права і вільності УНР) — основний закон УНР, прийнятий Центральною Радою 29 квітня 1918 року, в останній день існування Центральної Ради.

Конституційний процес ЦР розпочала відразу ж після проголошення Першого універсалу створенням конституційної комісії у складі 100 осіб на чолі з М. Грушевським. Конституцію передбачалося ухвалити Всеукраїнськими Установчими Зборами. Але революційні події, російська та німецька окупації завадили цьому і в останній день свого існування, 29 квітня 1918 р., ЦР затвердила її положення, але в життя не впровадила, бо сама припинила діяльність.

Переверот Скоропадського (1918)

Гетьманський переверот 1918 — переверот у Києві в ніч з 29 на 30 квітня 1918 року, коли

гетьман Павло Скоропадський захопив владу в Україні, усунувши Українську Центральну Раду.

Підняття Чорноморським флотом українського прапора (1918)

Восени 1917 р. на більшості кораблів Чорноморського флоту були підняті українські прапори. Есмінець «Завидний» першим з усіх кораблів зробив це.

«Ми, українці ескадрового міноносця „Завидний“, підняли свій національний український прапор на гафелі задля того, щоби показати, що недивлячись на віковий гніт, все-таки живі ще сини нашої славної матері-України, а значить жива та сила, яка повинна відновити права нашої славної, дорогої матері-України.»

30 Чт.

Перше видання «Кобзаря» (1840)

у Санкт-Петербурзі за сприяння Євгена Гребінки. У збірку увійшло всього вісім творів: «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка» («Нащо мені чорні брови»), «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч» та «Думи мої, думи мої, лихо мені з вами», що написана спеціально для цього збірника і є своєрідним епіграфом не тільки до цього видання, але і до усієї творчості Тараса Шевченка.

Після видання цієї збірки й самого Тараса Шевченка почали називати кобзарем.

Травень

Емський царський указ (1876 рік) забороняв:

Ввозити на територію Російської імперії з-за кордону книги, написані українською мовою;

Видавати українською оригінальні твори і робити переклади з іноземних мов, тексти для нот;

Друкувати будь-які книги українською мовою;

Влаштувати концерти з українськими піснями;

Викладати українською мовою в початкових школах.

Я вертаюсь до рідної мови,
Немов дивний збувається сон,
І радію я кожному слову,
Що приходить десь з потусторон.

Я спраглилі вуста утоляю,
З животворного п'ю джерела;
Я до рідної мови вертаю,
А вона мене вже – до села,

Що замріялось в мареві степу,
Зачекалось діт'очок своїх,
Що гордують свого вертепу,
Десь кружляють, немов кураї.

І залишили на призволяще
В забуття і в полон долину
Наймиліше село і найкраще,
І пішли десь шукать дивину.

Ще й донині її, волооку,
Все шукають дурні. А вона
Затаїлась в селі тім Широкім –
Незбагненна ота дивина.

Я вертаюсь до рідної мови,
Як вертаються із забуття
І до мене вертається знову
Якесь дивне-предивне життя.

І словам, ще не чути ніколи,
Я навчаюсь, немов немовля;
Я не знав їх і в школі й до школи,
Мабуть, пра-прадід так розмовляв.

Мабуть, давнє, забуте, минуле,
Колись прожите мною життя
Віковічного соння позбулось
Й знову кличе мене до звияг.

Знов здіймається в серці полонінь,
І з високих козацьких могил
Знов збігають гарячі комоні
І хвилюють гривастий ковил.

Я вертаюсь до рідної мови,
Мов перлини збираю слова;
Пророста вона в кожному слові,
Як весною з-під снігу трава.

Я вертаюсь до рідної мови –
З небуття повертаюся знов;
Пісню мамину колискову
Пригадав, як слова молитов.

І виспівую кожнеє слово,
Мов вилюлюю долю свою,
Мов кую вороному підкови,
Що примчить мене в рідну сім'ю.

І вимріюю вже, що не згину
В чужині, немов дикий могол;
І що прийме мене Україна,
Як заблудлого сина свого.

Михайло Пишний

Травень

1 Пт.

Святитель Макарій, священномученик (?-1498) — митрополит Київський, Галицький і всієї Русі архієпископ.

Священномученик Макарій жив і здійснював свою архіпастирську діяльність у Великому князівстві Литовському, Руському і Жемайтійському — спільній державі литовців та русинів (себто українців і білорусів), що утворилась внаслідок спільної визвольної боротьби литовців і русинів проти Золотої (Волзької) Орди та проіснувала майже 250 років (1320-1569). Офіційною мовою цієї держави була староукраїнська мова, переважна більшість населення, у тому числі й князі, трималась православної віри.

На момент поставлення сщмч. Макарія митрополитом Київським у 1495 р. Московська і Київська Церкви-митрополії існували й розвивалися вже цілком окремо одна від одної. У 1448-1458 рр. відбувся остаточний поділ Київської митрополії, яка від часу «хрещення Русі» входила до складу Константинопольського патріархату, між великими Литовсько-Руським і Московським князівствами, внаслідок чого відокремилася незалежна від Константинополя Московська митрополія. Київська ж митрополія (Литовсько-Руська) так і залишалася в складі Константинопольського патріархату (своєї Церкви-матері) до 1685 р., коли її з порушенням церковних канонів було

приєднано до Московського патріархату.

У 1495 році православні владики на церковному соборі обрали митрополитом Київським і всієї Русі архимандрита Віленського монастиря Святої Трійці Макарія. Цей вибір підтвердив Константинопольський патріарх Максим IV.

Навесні 1497 р. митрополит Макарій вирушив до Києва. Він збирався там відновити зруйнований кримським ханом Менглі-Гіреєм Софійський Собор. У понеділок 1 травня татари напали на село Стриголове на березі Прип'яті, де по дорозі до Києва зупинився митрополит Макарій і вбили його під час богослужіння у місцевому храмі. Тіло Макарія було перевезене до Києва і поховано у Софійському соборі. У 1934 році радянська влада закрила Софійський Собор,

тому нетлінні мощі Макарія Київського були перенесені до Володимирського Собору.

2 Сб.

Вечірня з 18:00

Іван Костянтинович Айвазовський (1817, Феодосія — 1900, Феодосія) — український живописець-мариніст вірменського походження. Створив понад 6 тисяч полотен, найвідоміші з котрих морські пейзажі та сцени морських баталій.

3 Неділя 4-та після Пасхи. Гл. 3

Про розслабленого

Літургія з 8:00

Прп. Феодосій Печерський (1009-1074). Один із основоположників чернецтва на Русі, видатний церковний і політичний діяч другої половини XI ст. Був першим ігуменом Києво-Печерського монастиря.

День Львова

День міста відзначається у першу неділю травня.

Поселення на місті Львова існувало вже у V ст.. Натомість місто заснував князь Данило Галицький у другій половині 1340-х років, назвавши його на честь свого сина Лева.

415 років тому народився **Адам Кисіль** (1600, с. Низкиничі, Володимирський повіт Волинське воєводство — 1653, с. Низкиничі) — політичний і державний

діяч, один з чотирьох православних сенаторів Речі Посполитої напередодні Війни за незалежність України, воєвода Київський (1649-1653).

Намагався знайти компромісні рішення у відносинах між Польщею і Гетьманщиною, прагнув досягти порозуміння між обома сторонами шляхом надання привілеїв козацтву і зрівняння його у правах із польською шляхтою.

5 Вт.

Вечірня з 18:00

115 років тому народився **Юрій Іванович Липа** (1900, м. Одеса — 20 серпня 1944, с. Шутова, Яворівський район, Львівська область) — громадський діяч, письменник, поет, публіцист, лікар, автор української геополітичної концепції, один з визначних ідеологів українського націоналізму.

Найповніше ідейно-філософські погляди Липи розкриті в його «всеукраїнській трилогії» — «Призначення України», «Українська доба», «Козаки в Московії». В цих працях Юрій Липа виступає як теоретик сучасної української геополітики. **19 серпня 1944** Юрій Іванович був захоплений підрозділом НКВС в селі Іваники, Яворівського району, а на світанку 20 серпня 1944 р. Юрія Липу було по-звірячому замордовано в с. Шутова

Яворівського району, що на Львівщині.

6 Ср. Переполювання П'ятидесятниці.

Вмч. Георгія Переможця (303)

Літургія з 8:00

Борис Дмитрович Грінченко (9 грудня 1863 — 1910) — український письменник, педагог, лексикограф, літературознавець, етнограф, історик, публіцист, громадсько-культурний діяч. Редактор низки українських періодичних видань. Обстоював поширення української мови в школі та в установах.

Автор фундаментальних етнографічних, мовознавчих, літературознавчих та педагогічних праць, історичних нарисів, перших підручників з української мови й літератури, «Рідного слова» — книжки для читання в школі. Укладач чотиритомного тлумачного «Словаря української мови».

Один із організаторів і керівників «Просвіти», активний член Братства тарасівців, співзасновник УРП (1904).

Олекса Іванович Тихий (1927, хутір Їжівка Донецької обл. — 1984, тюремна лікарня м. Пермі) — український патріот і правозахисник, педагог, мовознавець, член-засновник Української гелсінської групи.

Він навчався у Запорізькому сільгоспінституті, Дніпропетровському інституті інженерів транспорту та на філософському факультеті Московського університету.

Виступав на захист української мови.

Був засуджений на 23 роки ув'язнення у таборі особливого режиму і на 10 років заслання. В 1984 р. Олекса Тихий помер в російській тюремній лікарні м. Пермі. А 19 листопада 1989 року його прах був перепохований на Байковому цвинтарі у Києві разом з прахом Василя Стуса та Юрія Литвина.

7 Чт.

Прп. Сави Києво-Печерського (XIII).
Прп. Олексія, затворника Києво-Печерського (XIII)

180 років тому народився **Олексій Кирилович Алчевський** (1835, Суми — 7 травня 1901, Санкт-Петербург) — український промисловець, банкір, громадський діяч, меценат. Власник Харківського торговельного банку, засновник гірничих і металургійних підприємств на Луганщині. Засновник міста Алчевськ.

Ініціатор створення в Харкові «Громади». Дружина Алчевського Христина у молоді роки публікувала свої статті у журналі Олександра Герцена “Колокол” під псевдонімом “Українка”. Христина Алчевська заснувала у Харкові та півстоліття очолювала та утримувала власним коштом українську недільну школу для дорослих. Коли ж російський

уряд заборонив ці школи, Алчевська ще 8 років нелегально продовжувала заняття у власному будинку, а у своєму маєтку в селі Олексіївці збудувла українську школу і сама викладала в ній. Вона видала 9 збірок власних українських віршів, переклала українською твори Беранже, Вольтера, Гюго, Жуля Верна, Льва Толстого.

175 років тому народився **Петро Ілліч Чайковський** (1840 — 6 листопада 1893, Санкт-Петербург) — композитор, диригент, педагог.

Походив з українського роду Чайок. Прадід композитора, Федір Опанасович Чайка, походив з-під Кременчука.

8 Пт.

День пам'яті і примирення

Апостола Марка (63)

125 років тому народився **Мойсей Єлійович Альтман** (1890-1981), єврейський поет і письменник України.

Святослав Ярославович Гординський (1906-1993) — український художник, графік, мистецтвознавець, поет, перекладач, журналіст.

Знаючи добре візантійсько-київську українську традицію, поєднував її з новітніми конструктивними досягненнями і зумів майстерно подати українську ментальність у стилістиці свого часу. Перекладав поезію з англійської, французької, німецької, італійської, польської та інших мов. Видав у

Львові декілька власних поетичних збірок. На основі аналогій з українським фольклором доводив українське походження «Слова о полку Ігоревім». Опублікував монографії про багатьох українських художників. Свою колекцію мистецьких творів заповів Національному музеєві у Львові.

9 Сб.

День Перемоги над фашизмом у II Світовій Війні (1945)

У 1941-45 роках до Червоної армії були призвані майже 7 млн. українців, із них кожний другий загинув. Українці воювали й у радянських, словацьких і югославських партизанських загонах. Великими були втрати і серед цивільного населення України. На її території нацисти намагалися винищити всіх євреїв і тільки в Бабиному Яру розстріляли близько 120 тисяч євреїв, ромів, українців і росіян. Нацисти також знищили 250 сіл разом із мешканцями. Ще 3 млн. цивільних осіб загинули під час боїв.

Під час війни мешканці України гинули і через радянські репресії, депортації і етнічні чистки. Тільки у 1939-1940-х роках до Сибіру, Комі та Казахстану були вивезені півмільйона мешканців України. А у вересні 1941 р. 450 тис. німців Лівобережжя, Приазов'я і Криму. У травні-червні 1944 року були вивезені 225 тисяч кримських татар, ромів, вірменів, болгар і греків. Близько половини всіх депортованих загинули у дорозі та у

перший рік перебування на “спецпоселенні”.
Історики оцінюють сумарні втрати населення
України у 8 млн. осіб.

Вечірня з 18:00

Євпраксія Всеволодівна (1071-1109) —
київська князівна, дочка великого князя
київського Всеволода Ярославича (1077-1093),
найвизначнішого сина Ярослава Мудрого,
що намагався втримувати єдність київської
держави і утримував зв'язки з Візантією та
Західною Європою. Імператриця Священної
Римської імперії. У 1088 була повінчана
з німецьким імператором Генріхом IV
(імператор Священної Римської імперії між
1084 і 1106 роками).

У 1097 виїхала до Угорщини, а звідти в
Україну — до Києва. 1106 року постриглася
в черниці Андріївського жіночого монастиря,
де її рідна сестра Анна Всеволодівна була
настоятелькою. Була похована в соборі
Успіння Богородиці Києво-Печерської лаври,
де була надгробна таблиця з епітафією.

Її життя — найяскравіший приклад тих
живих зв'язків, які княжа Україна посідала
з володарськими дворами Західної Європи.
Трагічний долі Євпраксії Всеволодівни
присвятив свій історичний роман «Євпраксія»
Павло Загребельний.

180 років тому народився **Максим
Олексійович Антонович** (1835-1918),
український і російський філософ, публіцист,
літературний критик і природознавець.

170 років тому народився **Євген**
172

Михайлович Деларю (1845-1873), анатом і фізіолог рослин, викладач Катеринославської класичної чоловічої гімназії.

125 років тому народився **Кирило Осьмак** (1890 — 16 травня 1960) — діяч Української Центральної Ради, діяч ОУН, Президент Української Головної Визвольної Ради.

15 липня 1944 року на Великому зборі Української Головної Визвольної Ради на Самбірщині Осьмак був обраний президентом УГВР. 3 серпня біля села Орів на Сколівщині він отримав поранення у бою відділу УПА з підрозділом Червоної Армії і був заарештований співробітниками НКВС.

Упродовж 4 років перебування Осьмака у в'язниці Дрогобича, Львова та Києва чекістам не вдалося схилити його до співробітництва. Засуджений до позбавлення волі на 25 років, **Кирило Осьмак** помер 16 травня 1960 року у в'язниці міста Володимир у Росії.

10 Неділя 5-та після Пасхи, про самарянку. Гл. 4
Прп. Стефана, ігумена Києво-Печерського (1094)

Львівської ікони Божої Матері

Літургія з 8:00

День Матері (Відзначається у 2-у неділю травня)

125 років тому народився **Володимир**

Васильович Огієвський (1890-1979), український вчений в галузі радіотехніки, один із засновників першої постійнодіючої радіостанції в Україні.

11 Пн.

Свт. Кирила, єп. Туровського (1183)

Повстання Якова Остряниці (1638)

Яків Стефан Іскра-Острянин (Остряниця) (? — 6 травня 1641) — український військовий діяч, козацький отаман, один з керівників козацького повстання 1638 року. Народився в Острі на Чернігівщині в козацькій родині. Вперше згадується в документах під 1633 роком як полковник реєстрових козаків війська Речі Посполитої в ході Смоленської війни. Після придушення польськими військами повстання Павлюка 1637 року прибув до Запорозької Січі, де на початку 1638 року був обраний гетьманом нереєстрового козацтва. Навесні 1638 року очолив козацьке повстання.

12 Вт.

Прп. Амфілохія Почаївського (1971)

Заснування Севастополя на місці Ак-Яра (1783)

Севастополь (староукраїнське Корсунь) — портове місто в Україні. З березня 2014 року місто знаходиться під російською окупацією.

13 Ср.

Микола Хвильовий (13 грудня 1893, Тростянець — 1933, Харків) — український прозаїк, поет, публіцист, один з основоположників пореволюційної української прози.

“Перед нами стоїть таке питання: на яку зі світових літератур взяти курс? В будь-якому випадку, не на російську. Від російської літератури, від її стихії українська поезія повинна втікати як можна швидше. Справа в тому, що російська література віками тяжіє над нами, як хазяїн положення, який привчив психіку до рабського наслідування.”

13 травня 1933 року в Харкові, в будинку письменників «Слово», покінчив життя самогубством.

Твори та ім'я Хвильового залишалися забороненими аж до останніх років існування тоталітарного радянського режиму в Україні.

14 Чт.

Руйнування Чортомлицької Січі (1709)

За наказом російського царя Петра I 14 травня 1709 р. Запорозьку Січ було зруйновано військами під орудою полковника Яковлева. Прямуючи на Січ, російські війська нищили козацькі містечка й села. Було спустошено й містечко Переволочне,

де Ворскла зливається з Дніпром. Козацьку залогу, що стояла там, було вирізано, а флотилію козацьких човнів спалили.

Оборону Січі очолив наказний отаман Яким Богуш, який наказав козакам відкопатися від берега, після чого в прокопаний рів потрапили води Чортомлика, а сама Січ опинилася на острові.

14 травня 1709 року три полки московської армії обступили Чортомлик. Кількасот запорожців, що перебували в той час на Січі, оборонялись, застосовуючи січову артилерію; близько 350 нападників загинуло, понад 150 було поранено. Але запорожцям не вдалося утримати оборону і, сівши на човни, вони подалися вниз по Дніпру. Московські війська увірвалися в Січ, захопили 36 гармат та іншу зброю, в тому числі й козацькі човни. Виконуючи наказ, московський полковник стратив усіх полонених, а потім зруйнував січову фортецю, спалив курені й військові будівлі, після чого загони спустилися по

Дніпру і почали хапати й страчувати навіть тих козаків, які перебували на промислах і не брали участі в військових подіях.

Після битви у полон потрапили кошовий отаман, військовий суддя, 26 курінних отаманів, 2 ченці, 250 звичайних козаків, 160 жінок та дітей. З них 5 людей померло, 156 людей було страчено. Декількох вбитих було повішено на плотах та відпущено вниз по течії на страх іншим...

26 червня 1709 року московський цар Петро I видав грамоту, де було сказано:

Издавна известно о постоянных произволах и непослушании переменчивых и непокорных запорожцев. Как мятежники и непослушники, они подлежат уничтожению и заслужили казни.

Закріпачення селян Лівобережжя Катериною II (1783)

В останній третині XVIII століття російський уряд вдався до остаточної інтеграції Гетьманщини та Слобожанщини до імперії Романових. 1764 року російська імператриця Катерина II підступно скасувала у Гетьманщині посаду гетьмана, наступного року на Слобожанщині був ліквідований полковий устрій, а 1775 року царська армія зруйнувала Запорозьку Січ на ріці Підпільній. Через 6 років на Лівобережній Україні було створене Малоросійське генерал-губернаторство із загальноімперським адміністративним устроєм.

3 травня 1783 року Катерина II підписала

указ, що забороняв селянам Лівобережної України та Слобожанщини переселятися з того місця, на якому їх застала остання ревізія. Відтак, українські селяни, звільнені від кріпацтва в ході Хмельниччини, знову стали такими самими кріпаками

Внаслідок указу Катерини II близько трьохсот тисяч селян Лівобережжя та Слобожанщини потрапили у залежність від поміщика, на землі якого вони жили. За користування цією землею вони виконували натуральні повинності (панщину та оброк), а також сплачували подушний податок. Поміщик мав право продати кріпака або обміняти його на будь-яке майно.

Василь Семенович Стефаник (1871-1936) — український письменник, майстер експресіоністичної новели, громадський діяч, політик. Посол (депутат) Австрійського парламенту від Галичини. Зять священника УГКЦ, посла Галицького сейму Кирила Гаморака.

Уся його громадсько-культурна діяльність була спрямована на піднесення самосвідомості народу західноукраїнських земель, відчуття кровної спорідненості з усім українським народом.

Ігор Костецький (1913-1983) — український письменник, перекладач, критик, режисер, видавець.

Костецький належав до засновників і чільних теоретиків Мистецького українського руху в еміграції та найяскравіших

українських письменників-модерністів свого покоління. Його літературну спадщину складають оповідання, повісті, романи, п'єси, вірші, подорожня проза, кіносценарії, есеї, українські переклади творів світової літератури.

15 Пт.

Блгвв. кн. Бориса і Гліба (1072 і 1115)

Казимир Северинович Малевич (23 лютого 1878, Київ — 1935, Ленінград) — український художник-авангардист.

Тарас Дмитрович Борець (1908-1981) — діяч українського повстанського руху часів Другої світової війни, засновник УПА «Поліська Січ», від 16 листопада 1941 року — генерал-хорунжий.

Микола Гаврилович Невидайло (15 травня 1923, с. Боровківка — 2012, Дніпропетровськ) — письменник, лауреат двох літературних премій: імені Олеся Гончара, імені Валер'яна Підмогильного та імені Івана Манжури.

Член Національної спілки письменників України. Учасник ОУН, Багатолітній політв'язень ГУЛАГу, учасник Норильського повстання в'язнів. Його книги: «Приносили часів смутенних», «Динозаври» та ін.

16 Сб.

Прп. Феодосія, ігум. Києво-Печерського (1074)

Ікон Божої Матері: Успіння Києво-

Печерської (1073) і Печерської (з
предстоящими Антонієм і Феодосієм) (1085)

Вечірня з 18:00

Битва під Жовтими Водами (29 квітня —
16 травня 1648) — битва між військами Речі
Посполитої з одного боку і українськими
козацько-селянськими військами Богдана
Хмельницького та його татарськими
союзниками з другого під Жовтими водами
в ході національно-визвольної війни 1648-
1654 років.

Битва мала велике політичне і воєнне
значення. Перша перемога породила надії
українського народу до виходу з-під
польського ярма.

Кость Гордієнко (?-1733) — кошовий
отаман Запорозької Січі, видатний військовий
і політичний діяч, який підтримав Івана
Мазепу в боротьбі з Петром І. До 1728 р.
очолював Олешківську Січ, сподвижник
Пилипа Орлика.

175 років тому народився **Йосип
Миколайович Ливчак** (1840-1914),
український громадсько-культурний діяч,
видавець і винахідник.

165 років тому народився **Володимир
Іванович Щербина** (1850-1936),
український історик, педагог, громадський
діяч.

130 років тому народився **Микола
Михайлович Стасюк** (1885,
м. Катеринослав — після 1933). Видатний

кооператор, письменник і мемуарист, член першого українського уряду та Центральної ради.

120 років тому народився **Тодось Осьмачка** (1895, Куцівка на Черкащині — 7 вересня 1962, Нью-Йорк, США) — видатний український письменник, поет, прозаїк, що творив у дусі символізму та неоромантизму. Перекладач (переважно твори В. Шекспіра). Член Асоціації Письменників (Аспис) та «Ланка» (МАРС).

Жертва сталінського психіатричного терору.

Останнім живого його бачив Іван Багряний — «розбитого паралічем і безпам'ятного, в ліжку витягнутого на весь зріст, суворого, як Данте. Всіма забутого і покинутого...»

115 років тому народилася **Хана Миронівна Левіна** (1900-1969), українська письменниця.

**17 Неділя 6-та після Пасхи, про сліпого. Гл. 5
Літургія з 8:00**

170 років тому народився **Ілля Ілліч Мечников** (1845, Іванівка Харківської губернії — 15 липня 1916, Париж) — український науковець, один з основоположників еволюційної ембріології,

імунології та мікробіології.

Розробив теорії зародкових
листіків, походження
багатоклітинних організмів.

Відкрив явище фагоцитозу,
розробив фагоцитарну
теорію імунітету (1883).

Впродовж 1870-1882 років
він працював професором
зоології і порівняльної анатомії в університеті
в Одесі, але був звідти звільнений за
українофільство. **1908 року отримав
Нобелівську премію.** У 1911 р. був обраний
почесним доктором Університету Святого
Володимира. В м. Дніпрі його ім'я носить
Обласна Клінічна Лікарня.

135 років тому народився **Іларій
Іванович Карбулицький** (1880-1961),
український письменник, педагог, видавець.

18 Пн.

День скорботи і пам'яті жертв
депортації з Криму

День пам'яті жертв політичних
репресій

Депортація кримських татар (1944)

Депортація кримських татар — примусове
виселення кримськотатарського населення
Кримської АРСР, проведене НКВС 18 травня
1944 року.

Операція з депортації почалася рано
вранці 18 травня 1944 року і закінчилася

о 16:00 20 травня. Для її проведення було задіяно війська НКВС кількістю понад 32 тисячі осіб. Депортованим відводили від декількох хвилин до півгодини на збори, після чого їх на вантажівках транспортували до залізничних станцій. Звідти ешелони з ними відправляли до місць заслання. За спогадами очевидців, тих, хто чинив опір або не міг іти, часто розстрілювали на місці. У дорозі засланців годували рідко солоною їжею, після якої хотілося пити. У деяких ешелонах засланці отримали їжу вперше і востаннє на другому тижні шляху. Померлих ховали нашвидкуруч поруч із залізничним полотном або не ховали взагалі.

Олег Антонович Купчинський (18 травня 1934, Сороцьке) — український вчений (кандидат філологічних наук, доктор історичних наук), педагог. Нинішній голова Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ) в Україні, відповідальний редактор «Вісника НТШ» та «Записок НТШ», член Української вільної академії наук, почесний член Українського геральдичного товариства, викладач (протягом кількох років викладав спеціальні курси у Львівському національному університеті та в Українському католицькому університеті).

19 Вт.

Прп. Іова Почаївського (1651)

125 років тому народився **Микола Євшан** (1890-1919), український критик,

літературознавець.

Василь Остапович Охримович (24 травня 1914, м. Львів — 1954, м. Київ) — український військовий і політичний діяч, крайовий провідник ОУН на Західно-Українських Землях (ЗУЗ).

6 жовтня 1952 був заарештований органами МДБ поблизу села Войнилів, нині смт. Калуського району Івано-Франківської області. Після чого був перевезений до Києва.

Після смерті Сталіна 5 березня 1953, протягом 114 днів практично «першою» особою в Радянському Союзі був Лаврентій Берія, який планував розпочати серйозні політичні реформи, що торкались, в тому числі, і подій в Західній Україні. Тому, за його наказом, до Москви привезли керівника розвідки ЗП УГВР Василя Охримовича, через якого чекісти намагалися вийти на націоналістичне підпілля, щоб переконати у недоцільності подальшої боротьби. З цією самою метою до тодішньої столиці СРСР із сибірського заслання привезли сестер Степана Бандери, із Володимирської в'язниці — Президента УГВР Кирила Осьмака, а також митрополита Йосифа Сліпого, якого також намагалися використати для розв'язання західноукраїнської проблеми.

26 травня 1953 року на засіданні Президії

ЦК КПРС було ухвалено постанову «Питання західних областей Української РСР». Але через місяць 26 червня Берія був заарештований, звинувачений в шпигунстві на користь англійської розвідки, в підтримці українських буржуазних націоналістів і т.д. і страчений.

Після чого продовжилось застосування старих, перевірених методів боротьби з українськими повстанцями, а **Василь Охримович**, після відмови співпрацювати з органами МДБ, був приречений. Після слідства і тривалих допитів він був засуджений військовим трибуналом Київського військового округу до розстрілу.

20 Ср.

Віддання свята Пасхи

Літургія з 8:00

Вечірня з 18:00

Митрополит Іван (Павловський)
(1893 — серпень 1936) — митрополит Української Автокефальної Православної Церкви (1930-1936).

Народився й виріс у селі Соснівці (колись Чигиринського повіту Київської губернії, а нині — Олександрівського району Кіровоградської області), де здавна жила велика родина Павловських.

Початкову освіту здобув у Соснівській церковно-приходській школі. Далі закінчив Уманську духовну бурсу з відзнакою і успішно вступив до Київської духовної

семінарії, де, крім основних предметів, спеціалізувався на вивченні іноземних мов.

Сан священника отримав у 1915 році разом із приходом у селі Лебедин Чигиринського повіту. Тут він зблизився зі священниками Микитою Кохном та Іваном Кульчицьким, які

допомагали відкривати нові й нові українські парафії в навколишніх селах, а потім і в місті Зінов'євську (нинішній Кіровоград).

У 1922 році в Софії Київській митрополит Василь Липківський висвятив отця Івана на єпископа Черкасько-Чигиринської округи.

Невдовзі Павловського обрали керуючим єпископом Чернігівщини. А наприкінці 1926 року, коли ДПУ арештувало архіпастиря Харківщини, Харківський окружний собор обрав на його місце Івана Павловського.

Іван Данилович редагував журнал УАПЦ «Церква й життя», писав праці з історії Української Православної Церкви.

У грудні 1930 року в Харкові відбувся надзвичайний Собор УАПЦ, на той час церква мала 300 парафій та десять єпископів. Саме той Собор і обрав митрополитом Харківським та всієї України Івана Павловського.

В 1934 після перенесення столиці УРСР з Харкова до Києва переїздить до Успенського собору на Подолі.

Після закриття храму перебирається до храму святого Миколая Притиска на Подолі. Але в червні 1935-го влада забрала і цей храм.

Митрополита неодноразово арештовували і відпускали. Йому заборонили проводити богослужіння, під час допитів залякували, вимагали відректися від віри й сану, перейти на службу до більшовиків. Та Іван Данилович відповідав відмовою.

Тоді НКВС наказав йому покинути Україну. Попрощавшись із батьками та рідними у Соснівці, він виїхав невідомо куди.

У травні 1936 він був арештований в Білгородській області і вивезений до Казахстану, а в серпні трійка НКВС винесла вирок: розстріляти. Вирок виконано, але де могила митрополита — невідомо.

21 Чт. Вознесіння Господне

Ап. і єв. Іоанна Богослова (98). Прпп. Арсенія Працелюбного та Пімена, посника Києво-Печерських (XII)

Літургія з 8:00

Вечірня з 18:00

120 років тому народився Костянтин Євгенович Богуславський (1895-1943), український композитор.

110 років тому народився Петро Клементійович Лановенко (1905-1982), український та російський письменник.

Ольга Олександрівна Загуменнікова

(1949, Алма-Ата — 2013, Рубанівське). Народна артистка України, прима-балерина Дніпропетровського театру опери та балету, послушниця Рубанівського храму Покрови.

Леся Степовичка (1952, с. Петриківка) — українська поетеса, перекладачка, прозаїк.

Георгій (Гія) Русланович Гонгадзе (1969, Тбілісі — 17 вересня 2000, біля Таращі, Київська обл.) — український журналіст.

Засновник та перший головний редактор інтернет-газети «Українська правда».

Вбивство Гонгадзе викликало широкий резонанс в Україні та за її межами, особливо після «касетного скандалу», та вважається однією з найгучніших кримінальних справ сучасної України. За найпоширенішою версією, до захоплення та вбивства журналіста причетні високопосадовці, наближені безпосередньо до Леоніда Кучми, який нібито особисто віддавав накази щодо вбивства Гонгадзе.

22 Пт. Свт. Миколая Чудотворця

Літургія з 8:00

175 років тому народився **Марко Лукич Кропивницький** (1840, с. Бежбайраки Кіровоградської області — 7 травня 1910) — український письменник, драматург, театральний актор. З ім'ям М. Кропивницького пов'язані створення українського професійного театру й наступний етап розвитку української драматургії.

Перепоховання праху Тараса Шевченка у Каневі (1861).

Симон Петлюра (1879-1926).

Головний отаман військ УНР, голова Директорії УНР.

105 років тому народився Григорій Никонович Логвин (1910-2001), український мистецтвознавець.

23 Сб.

Свт. Симеона, у Ближніх печерах (1126)

Києво-Братської ікони Божої Матері (1654)

Вечірня з 18:00

145 років тому народився Андрій Олександрович Потебня (1870-1919), український вчений-ботанік, педагог.

Євген Коновалець (1891-1938, Роттердам, Нідерланди), полковник Армії УНР, перший голова ОУН.

23 травня 1938 Коновалець загинув у Роттердамі (Нідерланди) в результаті спецоперації проведеної органами НКВС СРСР. Вбивство Коновальця виконав співробітник НКВС Судоплатов (пізніше — керівник розвідувально-диверсійного управління НКВС СРСР, генерал КДБ). Він зумів увійти в довіру до Коновальця.

Про це інформували особисто Сталіна. У листопаді 1937 Судоплатова прийняв особисто Сталін й поставив задачу розробити план «нейтралізації» керівництва ОУН. Через тиждень у Кремлі Судоплатов доповів план Сталіну, керівнику НКВС Єжову та голові

ЦВК УРСР Петровському. Останній заявив, що Коновальцю заочно винесений смертний вирок.

23 травня 1938 Судоплатов передав у Роттердамі в кафе готелю «Атланта» вибухівку, закамфльовану підриивниками НКВС під коробку цукерок з українським орнаментом як подарунок «від друзів». Після того як коробка була перевернута у горизонтальне положення, вона вибухнула.

Похований на цвинтарі Кросвейк у Роттердамі.

24 Неділя 7-ма після Пасхи. Свв. отців І Вселенського Собору (325). Гл. 6

Прп. Софронія, затворника Києво-Печерського (XIII). Рівноап. Кирила (869) та Мефодія (885) — слов'янських просвітителів та проповідників християнства

Літургія з 8:00

День слов'янської писемності і культури

Кирило Стеценко (1882-1922) — український композитор, хоровий диригент і музично-громадський діяч.

25 Пн.

Ігор Сікорський (1889, Київ — 1972, Істон, Коннектикут, США). Інженер (авіаконструктор) і підприємець. Ідею гелікоптера йому навіяли малюнки повітряного гвинта Леонардо да Вінчі. Автор літаків-велетнів «Ілля Муромець» (1913), S-29A (США). Конструктор першого літака-амфібії.

110 років тому народився **Олександр Євдокимович Корнійчук** (1905-1972), український письменник, драматург.

26 Вт.

Прпмч. Макарія, архим. Канівського (1688)

Битва під Корсунем (1648) — битва між військами Речі Посполитої з одного боку і українськими козацько-селянськими військами Богдана Хмельницького та його татарськими союзниками з другого під Корсунем у ході Національно-визвольної війни 1648-1654 років.

Богдан Іванович Ханенко (1849-1917), колекціонер української старовини і творів мистецтва, археолог, меценат.

Микита Юхимович Шаповал (1882-1932), політичний і громадський діяч, публіцист, соціолог, поет, за фахом лісник. Член Центральної Ради.

27 Ср.

Прп. Микити затворника Києво-Печерського (1108)

День міста Києва

28 Чт.

Прп. Ісаї Києво-Печерського (1115)

Преподобний Ісая в числі інших Києво-Печерських святих подвизався в XI - початку XII ст. Основним подвигом його життя були безмовність і невтомна праця, за що він іменується працюєвим. Помер святий подвижник в 1115 році, мощі його знаходяться у Ближніх печерах Києво-Печерської Лаври.

Початок Коліївщини (1768)

Коліївщина — селянсько-козацьке повстання на Правобережній Україні у 1768 році проти кріпосницького, релігійного та національного гніту шляхетської Польщі.

Очолив це повстання виходець із запорозької бідноти Максим Залізняк, а його найближчим сподвижником став Іван Гонта.

Іван Якович Франко (1856, с. Нагуєвичі, Дрогобицький повіт — 1916, Львів) — український письменник, поет, публіцист, перекладач, вчений, громадський і політичний діяч. Доктор філософії (1893),

дійсний член НТШ (1899), почесний доктор Харківського університету (1906).

Максиміліан Олександрович Волошин (справжнє прізвище — Кириєнко; 1877, Київ — 1932, Коктебель), поет і маляр, перекладач, представник символізму й акмеїзму.

29 Пт.

Поминальна вечірня з 18:00

185 років тому народився **Володимир Ізмайлович Межов** (1830-1894), український і російський бібліограф.

Михайло Володимирович Омеянович-Павленко (1878-1952), визначний український діяч, генерал-полковник Армії УНР.

Петро Сильвестрович Карманський (1878-1956) — український поет, перекладач. Представник «Молодої музи».

105 років тому народився **Савва Овсійович Голованівський** (1910-1989), український поет, прозаїк, драматург.

30 Сб.

Поминальна літургія з 8:00

Вечірня з 18:00

Емський указ (1876)

Указ російського імператора Олександра II забороняв:

Ввозити на територію Російської імперії з-за кордону книги, написані українською мовою без спеціального дозволу;

Видавати українською оригінальні твори і робити переклади з іноземних мов, тексти для нот;

Друкувати будь-які книги українською мовою;

Ставити українські театральні вистави;

Влаштовувати концерти з українськими піснями;

Викладати українською мовою в початкових школах.

Уярмлена мова

Кілька сторіч тривали неугавні намагання царської Росії задушити український народ, убити його національні почуття і національну культуру. Незмінно і закономірно вони закінчувалися поразкою. Часом здавалося, що все приглушено, спалено, поійнялося попелом, тільки, здавалося, «дзвін старий по мертвому гудів». Та дарма. Ніколи не вмирав рух великого народу, ніколи не згасав полумінь його визвольної боротьби.

Коли большевики перебрали на себе роль собирателів єдиної і неділимої Росії, пробуючи зіграти на патріотичних почуттях, які самі вони перед тим чавили і душили, тоді розлюченим великодержавникам не могли не стати кісткою в горлянці національні почуття і національне самоусвідомлення всіх пригноблених народів, закутих у російські кайдани. Починається лютий терор, що в

тисячі разів перевищує своєю звірячістю і своїми масштабами те, що було за царату.

Та цього большевикам було замало. Вони зважили на досвід царських тюремників і перевершили його нечувано. Мало було їм того, що вони знищили цвіт, красу і гордість українського народу – кращих синів його. Мало того, що вони витруїли українську мову з державних установ, вищої школи і всіляко намагалися витруїти її навіть із щоденного вжитку. Все це робили і царські жандарми – хай у значно менших масштабах – і зазнали поразки. Треба було не обмежуватися на цьому, треба було не тільки ззовні переслідувати і нищити українську культуру – треба було спалювати її, розкласти її зсередини. До цієї підлої, тричі езуїтської тактики і вдаються большевики.

Природна річ, що і мову – цю величну і святу твердиню кожного народу – вони не могли лишити осторонь своєї «уваги». Безконечні зміни правопису, гласні і негласні, виття, зчинене навколо «націоналістичного шкідництва» в мові, боротьба з «полонізмами», якими нібито засмічена українська мова (старий аргумент царських жандармів) – ніякими засобами і заходами не гребувано. Без довгих розмірковувань викидалося те чи інше слово, питоме українській мові,

тільки через те, що воно не схоже було на російське. Дійшло до того, що недотепний редактор мови газети «Комуніст» розіслав циркуляр, яких слів не можна вживати. Так, пропонувалося замість прапор вживати флаг, замість галузь – область і т.д.

Особливо люто нищено українські військові терміни – в армії більше, ніж будь-де загрозливий був для большевиків хоч би натяк на щось українське. Тут російські слова запроваджувано поспіль. Чота перетворилася на взвод, багнет став штиком, шикуватися замінено на строїтися і т.д., дарма, що більшість подібних слів і нечувана в українській мові.

Безсилі заборонити і скасувати ненависну їм українську мову, большевики почали русифікацію її зсередини. Скарби народного слова, вживані в народних устах і великою мірою використані в творах кращих письменників – майстрів рідного слова – Шевченка, Куліша, Лесі Українки, Коцюбинського, Франка та інших, повизбрирувані в наших найкращих словниках – Грінченка і Академічному 1924-1933 років, приречено було на забуття. Кожний недолугий газетний борзописець мав право черпати повними жменями російські слова і вирази і, переписавши їх через «і з крапкою», видавати їх за українські.

Большевики почасти добилися свого. Газети друкувалися такою жахливою російсько-українською мішаниною, що переставали бути зрозумілими для українців. І дехто з читачів відсахнувся від такої української преси, а большевикам цього й треба було.

Ще страшнішим, ніж ця злива недоречних русизмів, був інший принцип большевицької мовної практики. Кожній людині відомо, що жадна мова світу не терпить літерального, дослівного перекладу на будь-яку іншу мову. Дух мови виявляється в нечисленній масі властивих саме даній мові виразів і зворотів – і ігнорувати це означає ігнорувати дух мови. Большевики зазіхнули і на цей дух мови. Вони проголосили принцип: ніяких особливостей мови – кожному російському слову повинно відповідати українське слово – і тільки одне. Українську мову почали вкладати на прокрустове ложе російської мови.

Наслідків цього було два. Якщо російська мова була деколи багатша на синоніми, то вони просто переносились живцем в українську. Так, коли українським словам прапор, стяг протистояли російські знамя, стяг, флаг, то слово флаг переносилось без особливої на те потреби в українську мову. Так само було накинуто українській мові і непотрібні їй російські слова, як

крупний (порівн. рос. крупные бои – укр. великі бої, рос. крупное предприятие – укр. велике підприємство, рос. крупные успехи – укр. значні успіхи, рос. крупные яблоки – укр. дорідні яблука), злодейський і безліч інших.

З другого боку, якщо українська мова була багатша на синоніми або розгалуження слів, то всі «зайві» проти російської мови слова відкидались і практично заборонялись. Приміром, по-російському кажуть: «первый ряд партера», «ряды бойцов», «в ряде случаев». По-українському цьому має відповідати: «перший ряд партеру», «лави бійців», «у низці випадків». Як бачимо, одному російському слову відповідає троє українських. Такого русифікатори потерпіти не могли. Слова лава і низка в такому значенні були відкинуті і заборонені (незважаючи на те, що лави вживались у відомій комуністичній пісні) – скрізь писали як по-російськи – ряд.

Відкинено слово опанувати, хоч його ще й Шевченко часто вживав, бо не можна ж було припустити, щоб одному російському слову овладеть відповідало двоє українських: опанувати і оволодіти; заборонено вираз розв'язати питання – треба було говорити лише вирішено питання, щоб знову таки одному російському слову (решить), боронь Боже,

не відповідало двоє українських. Взагалі чорні списки заборонених українських слів відзначалися чим завгодно, тільки не короткістю. Добра половина словника була вилучена.

Зовсім не дозволялося мати українській мові слова, запозичені з західноєвропейських мов, якщо вони відсутні в російській мові. Страйк був замінений на стачку чи забастовку, парасолька на зонтик і т.д. Якщо іншомовне слово виступало в іншій звуковій оболонці, то ця форма проголошувалася «вульгарною». Так слово лицар замінено на рицар, пошта на почта і т.п. Шукати тут послідовності не доводиться. Приміром у слові лицар початкове л замінилося на р ще в XVI-XVII сторіччі за загальним законом: при наявності в слові двох р перше замінювалося на л (порівн., напр., ще такі слова, як лимар, з німецького Riemer). Большевики міняють лицар на рицар, а лимар лишають по-старому. Чому? Та просто тому, що слово рыцарь є в російській мові, а слова рымарь нема. Але робиться це під приводом, нібито слід в ім'я культури мови відновити ту форму, що була в мові, звідки взято дане слово. Чому ж тоді російське слово тарелка (і українське тарілка), позичене з німецького Teller, не перероблено на талерка? Чи російській

мові «вульгаризація» не страшна? В тім то й річ, що на історичні традиції російської мови большевики зважали, а історичні традиції української мови були їм далекі, чужі, ворожі і винищувалися ними.

Послідовної і безконечної русифікації зазнавав наш правопис. В силу історичної роз'єднаності наддніпрянських українських земель правопис у них певний час був відмінний. Надзвичайно велике значення мало вироблення єдиного всеукраїнського, соборно-українського правопису. Природно, що для вироблення такого єдиного правопису і наддніпрянці, і наддністрянці мусили були поступитись дечим із своїх правописних навичок, піти на певний компроміс. Цього компромісу досягнуто на всеукраїнській правописній конференції 1928 року, яка склала єдиний правопис, так званий «правопис Скрипника». Є в цьому правописі окремі недоречності, недосконалості, випадкові моменти. Та не вони найбільше прогнівили большевиків. Страшно і гірко було для гнобителів українського народу, що цей правопис клав початок з'єднанню двох найбільших частин українського народу – а це загрожувало тим, що Україна перестане бути російською колонією. Большевики завжди в своїй практиці дотримувалися афоризму одного французького публіциста:

«Країна завойована може відродитися; країна розпорошена загинула навіки».

Правопис 1928 року був похований, почалася шалена русифікація українського правопису, що наростала рік у рік. Навіть абетка, як виявилось, була у українців націоналістична, бо, бач, містила деякі літери, яких не було в російській азбуці. І от кивом руки всесильного колись на Україні московського сатрапа Постишева викидається «націоналістична» літера ґ, дарма що вживалася вона ще на початку XVII століття. Та що таке для большевиків національна традиція, народна мова!

Настав час розкріпачити, визволити українську мову. Скарби її, які силкувалися приховати і знищити кати нашого народу, невмирущі і не піддаються нищенню. Вони живуть і сяють стобарвним світлом. Ми повинні і будемо плекати їх і охороняти їх чистоту і багатство. Ми повинні і будемо множити їх. Наша мова ростиме на своїй народній основі – і вона буде єдиною мовою. Не занедбувати, а розвивати і використовувати її багатства повинні ми. А для цього слід перекреслити все те, чим большевики намагалися запаскудити і залякати її, і відновити те, що нам заповіла праця XIX і XX сторіччя і зокрема те, що записано в Академічному словнику 1924-1933 років і в правописі 1928 року. Коли

большевизм буде остаточно ліквідований і на Україні настануть умови для спокійного і вільного творення культурних цінностей, можна буде зібратися і в діловій обстановці поговорити про даліше удосконалення нашого правопису. Тепер важливо відновити традицію, яку безсило і безслідно намагалися перервати і загасити більшовики і їхні посіпаки.

Юрій Шевельов

Діонісій Балабан (?-1663) — український церковний діяч, Митрополит Київський, Галицький та всієї Руси (1657-1663). У часи інтервенції Московії — гарант канонічної єдності Української Православної Церкви із Константинопольською патріархією.

Олександр Порфирівич Архипенко (1887-1964), український скульптор і художник, один із основоположників кубізму в скульптурі.

31 Тройця

Літургія з 8:00

З 31 травня по 6 червня - Зелені Святки

* * *

Клечається світ в зелене –
Листочками липи й клена,
Звиваються у віночки
Дванадцяти трав голосочки.

Червень

15 червня 1775 р., у День Святої Трійці, 66-тисячна російська армія несподівано оточила Підпільненську Січ: зруйнувала січову фортецю, опоганила Покровську церкву, розбила її дзвони та розстрочила іконостас, сплюндрувала січовий цвинтар, захопила січові гармати, архів, клейноди, скарбницю та майно. Заарештували 85-річного кошового Петра Калнишевського, кошового суддю Павла Головатого та військового писаря Івана Глобу. Катерина II роздала Землі Війська Запорозького своїм фаворитам, які завезли туди кріпаків зі своїх російських маєтків, і там було запроваджено кріпацтво. Калнишевський був ув'язнений у Соловецькому монастирі, де і помер у 1803 році на 113 році життя

Ми не володарі у долі –
Все діється по Божій волі.
Я не гадав напередодні,
Що трапиться мені сьогодні.
Хвилина випала така –
Зустрів раптово земляка.
З таких, як сам.
В московським краї
Багато нас таких блукає.
“Здоров був, дорогий земляче!
Чим так засмучений, козаче?”
А він сердега так зітхнув,
Немов я в груди його пхнув.
Повів очима навкруги,
Немов нас чують вороги.
З хвилину так оте вивчав,
Та й сповідатись розпочав:
“Та ось такі мої турботи:
В Москву найнявся до роботи,
То й нічого мені радіти,
Бо в Україні жінка й діти
На заробки мої чекають.
Та ще того вони не знають,
Які тут в біса заробітки,
Що в торбі – всі мої пожитки:

Окраєць хліба та ще сало,
Що в Україні припасалось.
Ото такеє, друже-брате!..
А вже й додому час вертати.
Як розповім, як розтлумачу
Родині про свою невдачу?!
Хіба в сірка позичу очі,
Щоб повернутися в край отчий”.
Йому я щиро співчував
І ось таку пораду дав:
“Ти кинь, коза^че, не журись.
Вернись в Україну, вернись!
Не бійся: без докорів прийме
Вона тебе в свої обійми;
Вернися, щоб там не було,
В своє українське село.
Он, бач, ласкава і ясна
До нього вже прийшла весна.
Воно ж буя вишневим квітом,
А незабаром тепле літо,
А незабаром сіножать,
І буде добрий урожай.
Хай ниви колосом важніють
І тихо людоньки радіють.
Пшениця буде, буде жито
І будемо в достатку жити.

Не буде “позиків” кабальних
І “обложенієв” тотальних
Налогами на деревце,
На курицю і на сальце,
Яке ще біга поросятком;
Не буде хабарів і взяток...
Та й за державу вже не сором –
Не нищать нас голодомором,
Бо вже навчили ми дурну,
Що їй доріженька в труну,
Коли останній з нас покине
Оту знедолену долину.
А як по праці буде плата,
То побудуєм нову хату,
І облаштуєм все довкола,
І буде Церква, буде школа
І діти будуть з Букваря,
З віршів святого Кобзаря,
Вивчать пісенну і чудову
Даровану нам Богом мову.
Не будуть рідної цуратись,
Коли “хохлами” будуть зватись,
А понесуть і гордо й гідно
В світи ту мову нашу рідну.
То й прийде зоряний той час,
Який вимріював Тарас,

Про нас поети скажуть нові:
“Вони жили в часи чудові –
У відбудову України...”
І добра пам’ять не загине.
То ж хай про те не забуває
Та добре і сумлінно дбає
Місцева і центральна влада
Й міркує про добробут Рада.
А не для того там снують,
Щоб недоторканість свою
Від суду Правди забезпечить,
Коли народ розправить плечі,
Уста розітне й не попросить,
А в усі дзвони гримне: Досить!
Досить Україну ганьбувать
І на “халяву” жирувать.
Не треба нам багатотомних
Законів та ще й підзаконних
Поправок безліч на потребу
Черговій владі. Нам не треба!
Хто ж буде ниву шанувать,
Допоки будем їх вивчать?
Не треба безліч інституцій
Й лояльних владі конституцій.
Краще з народження й до скону
Живіть по Божому закону

Й діток своїх тому навчайте –
Читайте Біблію, читайте!
Там все про все, на всі часи –
Закон великий і простий!
Ото такеє, друже-брате:
Розмірявся я забагато.
Та щоб довести до пуття
Наше розхристане життя,
Щоб, як Некрасов, не тужити,
Що нам не доведеться жити
У ту чудово-дивну пору –
Вертаймося до свого двору.
Бо зачекались жінка й діти
Твоїх московських заробітків.
Та, боронь Бог, в лиху годину
Десь під чужим муровим тином
Чи біля стін тогож Кремля
З-під ніжок попливе земля,
Бо ти не здужав, або п'яний.
То й скажуть: “Во, хохол поганый,
Бежал с Украины незалежной
В наш край богатый белоснежный,
Не мог в хохляндии сидеть,
Хотел у нас разбогатеть.
И заработал снежный саван...”
А вслід тобі дурненька слава:

“Роботал плохо и кутил
И деньги в кабаке пропил”.
Та може й випив, бо розлука –
Та, вимушена – ох, і злюка!
Доводить часом до відчаю
І не вгамовується чаєм.
А дома скажуть: “Він хороший!
Поїхав заробляти гроші,
Бо до роботи був завзятий...”
Нащо тобі ті гроші кляті –
То гроші з рабської суми.
Ми – не раби й пани – не ми!
Наше багатство – то родина
І наша мати – Україна!
Не даром кажуть у народі:
“Де народивсь – там і в пригоді”
Там твоя доля і недоля.
Навіщо те з чужого поля
Нести на батьківське подвір’я?
Воно немов пташине пір’я,
Злетить по вітру... знов ловить,
Коли без Бога в голові.
І знову злидні, знов чужина,
А дома діти і дружина.
Вони без батька, мов бур’ян
Ростуть, бо батько їх Іван
Поїхав знов на заробітки...
За що вам доля така, дітки?!

Жона журливо корота
Свої найкращії літа –
Без чоловіка – й не вдова,
А сніг вже коси покрива...
Заробітчанина дружина –
Ото і вся її провина.

То ж я благаю, друже-брате,
Вертаймось до своєї хати,
В поля роздолі, в полонину,
Вертаймось в нашу Україну.
Там нас знедолені чекають,
Бо ще на нас надію мають.
Там будем жити по труду
І, може, якимсь до ладу
Своє подвір'я доведем...
Шлях не долає, хто не йде.
Влаштуємо наш любий край.
Хай буде й не солодкий рай
В палатах пишних і заможних –
То для пихатих і вельможних,
А буде двір і буде хата
І буде спокій і достаток,
І, Бог дарує, до скончини –
Побачим Славу України!
То ж будь здоров. І не вагайся!
Мерщій в Україну повертайся!

Михайло Пишний

Червень

1 Пн. День Святого Духа

Літургія з 8:00

Битва під Батогом (1-2 червня 1652) — бій союзної армії Війська Запорозького і Кримського Ханства під проводом Богдана Хмельницького проти війська Речі Посполитої

2 Вт.

Михайло Іванович Пишний народився 2 червня 1937 року у селі Лоцманська Широка. Закінчив Запорізький Фармацевтичний інститут. Працював начальником аптекоуправління Північної залізниці та заступником начальника Ярославського обласного аптекоуправління.

Тужить за Україною, оспівує її у своїх віршах, схожих на народні думи. Автор збірки віршів “Драбина”.

3 Ср. Вишгородської ікони Божої Матері Рівноап. Костянтина (337) і Олени (327) Євген Омелянович Петрушевич (1863, Буськ, Львівська область — 29 серпня 1940, Берлін) — український громадсько-політичний діяч, президент, верховний військово-політичний зверхник в часі війни Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).

Радянофільські настрої Є.Петрушевича, як і багатьох його співвітчизників, розвіялися на зламі 1930-х рр., коли в Україні розгорнулися масові репресії й терор органів ГПУ-НКВД. Але й у похилому віці Є.Петрушевич співпрацював з Українським Національним Об’єднанням (УНО). Коли у вересні 1939 р. Німеччина напала на Польщу, надіслав уряду Гітлера протестаційний меморіал.

4 Чт.

130 років тому народився Михайло Іванович Гордієвський (1885-1938), український філософ, історик, освітній діяч.

5 Пт.

Зруйнування Запорозької Підпільненської Січі російськими військами під командуванням генерала

П.А. Текелія (1775).

На початку червня 1775 року за наказом Катерини II Нова Січ була зруйнована, а Вольності Війська Запорозького анульовані. Після закінчення російсько-турецької війни (1768-1774), в якій запорозькі козаки брали активну та дієву участь, генерал-поручик Петро Текелій повів до Січі – 10 піхотних, 13 російських козацьких, 8 кінних регулярних полків, 20 гусарських і 17 пікінерських ескадронів. Незважаючи на малочисельність, запорожці звернулись до кошового отамана Петра Калнишевського за дозволом боронитися до загибелі. Проте заможні старшини радили кошовому піддатися без жодних умов; до того ж, священник січової церкви Покрови Володимир Сокальський став прохати не йти «брат на брата». Врешті кошовий отаман здав Січ без бою. 4 червня 1775 року Нової (Підпільненьської) Січі не стало.

Разом зі старшиною Калнишевського було заарештовано і на пропозицію Потьомкіна довічно заслано до Соловецького монастиря, де він і помер на 113 році життя.

На місці Січі виникло село Покровське, яке в 50-ті роки ХХ ст. опинилося під водами штучного Каховського моря.

120 років тому народився Михайло Омелянович Яловий (1895-1937), український письменник.

6 Сб.

Вечірня з 18:00

140 років тому народився **Володимир Георгійович Шапошников** (1870-1952), український хімік-технолог.

Данило Михайлович Щербаківський (1877-1927) — український етнограф, археолог, музейний діяч, дослідник українського народного мистецтва, дійсний член НТШ.

130 років тому народився **Михайло Венедиктович Микиш** (1885-1971), український співак й педагог.

105 років тому народився **Георгій Володимирович Карпенко** (1910-1977), український вчений в галузі фізико-хімічної механіки матеріалів.

7 Неділя 1-ша після П'ятидесятниці. Всіх святих. Гл. 8

З 8 червня по 11 липня - Петрів піст

Літургія з 8:00

Битва на Солониці (1596)

Солониця - визначне історичне місце битви козацького ватажка Северина Наливайка з поляками.

280 років тому народився **Кирил Іванович Головачевський** (1735-1823), український і російський живописець.

Маркіян Семенович Шашкевич (6 листопада 1811, Підлисса — 1843, Новосілки), західноукраїнський (галицький) пророк («Будитель»), письменник, поет — зачинатель

нової української літератури в Галичині, священник, релігійний та культурно-громадський діяч. Очолив «Руську трійцю», ініціатор видання альманаху «Русалка Дністровая» (1837). Виступав за рівноправність української

мови з польською в умовах того часу.

Значення Маркіяна Шашкевича як народного пророка («Будителя») Західної України співмірне з Тарасом Шевченком («Кобзарем») як національним пророком всієї України.

*Руська мати нас родила,
Руська мати нас повила,
Руська мати нас любила:
Чому ж мова нам немила?
Чом ся нев встидати маєм?
Чом чужую полюбляєм?*

Микола Кіндратович Вороний (6 грудня 1871, Катеринославщина — 1938) — український

письменник, перекладач, поет, режисер, актор, громадсько-політичний діяч, театрознавець. Один із засновників Української Центральної Ради. Один із засновників і режисерів Українського національного театру (1917).

Був одружений на доньці

Миколи Вербицького Вірі Миколаївні Вербицькій. Батько поета Марка Вороного.

7 червня 1938 — розстріляний за вироком особливої трійки УНКВС Одеської області з групою селян.

В'ячеслав Костянтинович Прокопович (1881-1942) — політичний і громадський діяч, педагог, публіцист і історик.

8 Пн.

Петро Дорошенко (1627-1698)
(обрання гетьманом, 1668)

Петро Дорошенко — визначний український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького Правобережної України (1665-1676), очільник Гетьманщини (1668-1670). Козацький полковник, учасник Хмельниччини та козацько-московської війни. Гетьманування, котре припало на добу Руїни, провів в постійних війнах, як з зовнішніми так і внутрішніми супротивниками.

Угода Петрика із ханом Сафи I (1692)

Петрик (Петро Іванович Сулима) — політичний діяч кінця XVII — початку XVIII ст., гетьман Ханської України.

6 травня 1692 року у супроводі 60 козаків рушив до Казикермену, де 8 червня уклав Вічний мир між Україною та Кримом (Вічний мир із ясновельможним його милістю ханом і з усією державою

Кримською видільного Київського та Чернігівського князівства і всього Запорозького городового війська і народу Українського). Ця угода оголошувала Україну «видільною» (незалежною) державою. Після цього Петрик оголосив антиросійське повстання, видавши в липні 1692 р. свої універсали, та з Казикермену переїхав до Перекопу.

160 років тому народилася **Наталі Іванівна Кобринська** (1855-1920), українська письменниця, журналістка, видавець, дослідниця фольклору, громадська діячка жіночого руху Галичини.

Наталія Дмитрівна Полонська-Василенко (1884-1973) — одна з провідних представниць державницької школи в українській історіографії, авторка майже 200 наукових праць у царині історії Запоріжжя та Південної України. Її археографічні студії стали одним із джерел розвитку української історичної науки. Дійсний член Наукового товариства імені Шевченка, академік Української Вільної Академії наук та Міжнародної Академії наук у Парижі.

Чортківський наступ (1919) — історична назва наступальної військової операції Української Галицької Армії (УГА) здійсненої в період з 7 по 28

червня 1919 року. Вона була однією з найзначніших наступальних операцій, що здійснила Галицька армія під час Українсько-польської війни в Галичині 1918-1919 і тільки зовнішні чинники та брак матеріально-технічного забезпечення врятували супротивника від воєнної поразки.

9 Вт.

Йоан Русин, сповідник (1690, Україна — 9 червня, 1730, Евбея, Греція). Йоан народився в Україні 1690 року. Під час війни, яку Росія вела з Туреччиною з 1711 по 1718 рік, Йоан спостерігав жорстокості війни, смерть тисяч молодих чоловіків, страждання дітей, жінок, старих. У битві за Азова його захопили у полон і переправили у місто Прокопійон на острів Евбея у Греції (на той час Османська імперія), де він опинився під владою у місцевого турецького аги.

Полонений терпів психологічний тиск з боку турків, його утримували у стайні з домашніми тваринами. Але ніщо не зламало дух Йоана — мученицьке життя у конюшні нагадувало йому вертеп Віфлеєма. Незабаром навіть турки почали його називати святим. Вночі він приходив помолитися до тамтешнього храму Святого Георгія. В цьому ж храмі по святах він причащався. Незважаючи на свою бідність,

Йоан завжди допомагав бідним.

У 1730 році, 9 червня (за новим стилем) його тимчасовий полон і життєві негаразди закінчилися. Святий Йоан, причастившись, відійшов у вічність. Його було поховано як архієрея. Господар, який поважав свого полоненого воїна, скликав священників для поховання. Поклонитися Святому Йоану прийшли всі християни, які були в Прокопіїні.

130 років тому народився Михайло Західний (1885-1937), український правник, громадсько-політичний діяч.

10 Ср.

Олег Ольжич (21 липня 1907, Житомир — 1944, концтабір Заксенгаузен), український поет, археолог і політичний діяч, очолював культурно-освітню референтуру Проводу Українських Націоналістів.

25 травня 1944 заарештований гестапо у Львові. Був ув'язнений у Целенбау — окремому блоці для особливо важливих в'язнів на території концентраційного табору Заксенгаузен. Загинув під час чергового допиту в ніч з 9 на 10 червня 1944, закатований гестапівською трійкою (Вольф, Вірзінг, Шульц).

105 років тому народився Федір

Овксентійович Моргун (1910-1990),
український поет.

11 Чт.

Свт. Луки Симферопольського (1961)

Патріарх Київський і всієї Руси-України Мстислав I (Скрипник) (10 квітня 1898, Полтава — 1993, Грімсбі, Канада) — визначний український церковний діяч, патріарх Київський і Всієї України УАПЦ, патріарх Київський і всієї Руси-України УПЦ (КП), Первоієрарх УАПЦ в Діаспорі. Почесний громадянин Тернополя.

У 1963 і 1971 зустрічався з Константинопольським Патріархом, домагався повернення УПЦ прав, якими вона користувалась до 1686 (екзархат у складі Константинопольського патріархату).

На початку 1976 року виступив на захист українського священика, радянського політичного в'язня, отця Василя Романюка (майбутнього патріарха Володимира), який вийшов з-під ієрархії Російської православної церкви і оголосив про перехід до ієрархії УАПЦ.

Підтримував рух в Україні за відродження Української Автокефальної Православної Церкви, який почався в 1988 році, після святкування 1000-ліття Хрещення Руси-України.

13 Сб.

Ікони Божої Матері “Нерушима Стіна” (1049)

Вечірня з 18:00

240 років тому (1775) освячено місце і закладено храм на честь Святої Трійці

(Троїцький Собор) у містечку Самарчук (з 1795 – Новомосковськ).

Оксана Лятуринська (1 лютого 1902, Хоми, Волинь — 1970, Міннеаполіс, США) — українська малярка, скульпторка, письменниця, поетка і громадська діячка.

Оксана мала шестеро сестер і братів: Олександра, Антоніну, Гната, Івана, Марію і Федора.

Доля родини Лятуринських склалася трагічно. Після «визволення» брат Оксани Федір Лятуринський був замордований советами в Кременецькій тюрмі. Його донька Наталя також була там, зазнавши НКВДистських тортур. Репресовану сестру

Марію разом з трьома маленькими донечками депортували до Казахстану, де вона померла з голоду.

14 Неділя 2-га після П'ятидесятниці. Всіх українських святих. Гл. 1

Блгв. кн. Оскольда, першомч.

Оскольдова могила, мал. Т. Шевченка

Київського (882). Прп. Агапіта, лікаря Києво-Печерського (1095).

Агапіт Печерський (?-1095) — чернець Києво-Печерського монастиря, відомий як цілитель тяжких захворювань.

Жив у другій половині 11 століття. Агапіт лікував за допомогою зілля, яке сам готував, та молитви. Вилікував Володимира Мономаха, якому передав своє зілля.

Літургія з 8:00

165 років тому народився **Іван Васильович Лучицький** (1845-1918), український історик.

15 Пн.

130 років тому народився **Микола Дмитрович Потьомкін** (1885-1965), український вчений в галузі тваринництва.

16 Вт.

Іван Підкова (1533, Брацлавщина — 1578, Львів) — козацький гетьман, молдовський господар.

Яків Шах, який допомагав Підкові, гостив в Немирові у брацлавського воєводи Януша Збаразького, який порадив йому, щоб Підкова для примирення

з польським королем Стефаном Баторієм поїхав для цього до Варшави. Король прийняв його, наказав кинути до в'язниці. Після сейму король їхав

до Львова, Підкову відправив до равської в'язниці. Король хотів ще під час сейму стратити Підкову, але не міг, бо шляхта була проти. У Львові на вимогу султана Мурада III Підкову було таки страчено.

Івана Підкову за присутності великої

кількості народу і турецьких послів стратили у Львові 16 червня 1578 року за рішенням короля Стефана Баторія на Ринковій площі. Перед стратою за переказами в останньому слові гетьман сказав:

“Мене привели на смерть, хоч в своєму житті я не звершив нічого такого, за що заслужив би подібний кінець. Я знаю одне: я завжди боровся мужньо як чесний лицар проти ворогів християнства і завжди діяв для добра і користі своєї Батьківщини, і було у мене єдине бажання — бути їй опорою і захистом...”

17 Ср.

Іван Брюховецький (1623 — 17 червня 1668) — український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького.

18 Чт.

Блж. Ігоря, вел. кн. Чернігівського і Київського (1150).

18 червня 1150 року святі мощі князя Ігоря були перенесені з Київського Симонівського монастиря на батьківщину, в Чернігів, де вони були покладені в раку “з теремом” у кафедральному Спаському соборі. Тоді ж було встановлене святкування пам’яті святого.

Блж. Константина, митр. Київського і всієї Русі (1159)

110 років тому народився Дмитро

Григорович **Гринько** (1905-1986), український письменник, літературний критик і публіцист.

100 років тому народився **Леонід Іванович Чернов** (1915-1990), український живописець і графік.

Наталія Євгенівна Василенко (1956, с. Лепетиха Березнегуватського району Миколаївської обл.).

Старший науковий співробітник відділу ДНІМ “Літературне Придніпров’я”.

19 Пт.

Роман II Мстиславич (1152-1205). Великий князь Київський, князь новгородський, володимир-волинський, галицький. Засновник Галицько-Волинського князівства. Вважався сучасниками наймогутнішим з усіх князів кінця 12 — початку 13 століття, за що був прозваний «Великим».

20 Сб.

Вечірня з 18:00

Євген Харлампійович Чикаленко (1861-1929) — визначний громадський діяч, благодійник, меценат української культури, агроном, землевласник, видавець, публіцист.

135 років тому народився **Антон Володимирович Думанський** (1880-1967), український і російський вчений-хімік, один з основоположників колоїдної хімії.

21 Неділя 3-тя після П'ятидесятниці. Гл. 2
Літургія з 8:00

Юрій Васильович Кондратюк (21 червня 1897, Полтава — початок жовтня 1941), український вчений-винахідник, один із піонерів ракетної техніки й теорії космічних польотів. Автор так званої «траси Кондратюка», якою подорожували на Місяць космічні кораблі «Аполлон».

«Коли березневого світанку 1968 року я схвилювано спостерігав на мисі Кеннеді за стартом ракети, що мала понести корабель „Аполлон-9“ у напрямку до Місяця, — згадував Д.Хуболт, — я думав про українця Юрія Кондратюка, що розрахував трасу, по якій повинні були летіти троє наших астронавтів».

Сергій Романович Бурлаков (1938, с.Білогорівка Лисичанського району на Луганщині). Український поет. Закінчив Дніпропетровський університет.

23 Вт.

Свт. Іоанна, митр. Тобольського (1651, Ніжин — 1715, Тобольськ). З 1697 року — архієпископ Чернігівський, з 1711 року митрополит Тобольський і всього Сибіру. Відомий своєю місіонерською і богословською діяльністю, засновник Чернігівського

колегіуму — прообразу духовних семінарій, автор багатьох поетичних творів.

Прп. Силуана, схимника Києво-Печерського (XIII).

Анна Андріївна Ахматова (Горенко) (1889, Одеса — 5 березня 1966), поетеса, родом з України, представниця акмеїзму.

120 років тому народився Олександр Петрович Юра (1895-1968), український актор, режисер.

24 Ср.

105 років тому народився Іван Іванович Нехода (1910-1963), український поет, сценарист.

25 Чт.

145 років тому народився Осип Петрович Курилас (7 липня 1870, Щирець, Львівщина — 1951, Львів) — український маляр; переважно жанровий портретний живопис, реалістична, демократична традиція («Жебраки», «На Гуцульщині»).

Іван Петрович Крип'якевич (1886-1967) — історик. Автор великої кількості наукових досліджень про українську козацьку державність та Богдана Хмельницького, ряду підручників з історії України.

Арсеній Олександрович Тарковський (1907, Єлисаветград, Херсонська губернія — 27 травня 1989) — поет і перекладач зі східних мов. Батько кінорежисера Андрія Тарковського.

26 Пт.

205 років тому народився **Василь Тарновський (старший)** (1810-1866) — український етнограф, історик права, громадський діяч, родом із Качанівки на Чернігівщині.

Друг М.Гоголя, Т.Шевченка, М.Костомарова й П.Куліша, був близький до Кирило-Мефодіївського братства.

27 Сб.

Вечірня з 18:00

Іван Самойлович (?-1690) (обрання гетьманом, 1672). Гетьман Війська Запорозького, політичний та військовий діяч, реформатор, очільник Гетьманщини Лівобережної України та «Обох боків Дніпра» (від 1676 р.).

130 років тому народилася **Антоніна Миколаївна Кудрицька** (1885-1971), українська письменниця, фольклористка, журналістка.

115 років тому народився **Леся (Олександр) Іванович Сердюк** (1900-1988), український актор, режисер, педагог.

28 Неділя 4-тя після П'ятидесятниці. Гл. 3

Літургія з 8:00

День Конституції України (1996)

Конституція України — Основний Закон держави Україна. Ухвалений 28 червня 1996 року на 5-й сесії Верховної Ради України 2-го скликання. На пам'ять про прийняття

Конституції в Україні щорічно святкується державне свято.

Битва під Берестечком (18-30 червня 1651) — найбільший бій Хмельниччини, який відбувся біля містечка Берестечко між Військом Запорозьким під командуванням Богдана Хмельницького та союзним йому кримськотатарським військом Ісляма III Герая з одного боку та армією Речі Посполитої під командуванням Яна Казимира II з іншого.

Христофор Чарнуцький (?-1726) — церковний діяч, богослов, філософ, педагог, у 1707-1710 роках ректор Києво-Могилянської академії.

Перші відомості про Христофора Чарнуцького датовані 1700 роком, коли Іоасаф Кроковський постриг його у ченці Києво-Печерської Лаври. 1702 року починає викладати у Києво-Могилянській академії логіку, філософію та богослів'я. 1705 року призначений префектом Академії.

1707 року (за іншими даними 19 липня 1708 року) був призначений ректором Академії.

У своєму викладанні філософії та богослів'я дотримувався позицій античних та середньовічних філософів, розмежовуючи сфери віри та розуму, вважав, що Бог дав світу лише перший поштовх, а далі він розвивається за законами природи.

1709 або 1710 року возведений у сан ігумена Пустинно-Миколаївського монастиря.

105 років тому народився **Юхим Маркович Мартин** (1910-1981), український

письменник і театральний режисер.

30 Вт.

Відновлення Української держави у Львові (1941)

Українська держава — самопроголошене державне утворення, що існувало на території сучасної України з 30 червня по 12 липня 1941 року. Столицею Української держави проголошувався Львів.

Бог і народ вивели Церкву із пекельної пастки комуністичного антихриста, вивели для того, щоб Церков, нарешті, раз і назавжди стала провідником всього Українського Народу до Свободи, Правди і Доброти, до Праведного Життя в Красі і Радості Віри.

*Відійдіте, недруги лукаві!
Друзі, зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побуть на самоті!*

Доброго дня, Україно! Доброго дня і вам,
мої любі БРАТИ і СЕСТРИ - свідомі українці!

В молитві тихій, що творю
Не по канонам - (жаль, не знаю!)
Рятунку в Бога не благаю,
І в покайні не горю.

На тім завзято не стою...
Канonom каятись, молитись,
І щиро Господа хвалити, -
Як волю інших, - визнаю!

Бо моїй волі там межа,
Де поле іншого буяє -
На нього я не посягаю,
І зобов'язан поважать!

За гріх покаятись не гріх,
Коли спіткав тебе він нагло*
І вчасно лихо ти не збагнув,
І протидіяти не встиг.

Примітка*: Потрібно зробити пояснення, що слово
“НАГЛО” - не рос.мовне. якому відповідне українське
“нахабно”. Це слово синонімічне українському ж
“несподівано”

За гріх покаятись не гріх,
Коли він стався попри волі,
А ти противився тій долі,
Та злая збила тебе з ніг.

Та ж Бог не шле випробувань,
Які були б нам понад силу,
Які зламали б наші крила
Без боротьби і гартувань!

Я так дивлюся ось на це:
Гріхи - не труд спокутувати,
Це, як похибки витирати,
З написаного олівцем.

І знов недбало сторінки
Свого життя щодня ми пишем
Й лукаво душу свою тішим,
Що Бог на доброту легкий.

І гріх вже множиться на гріх...
Не добре з легкістю грішити!
Ще гірше - Господа просити,
Щоб врятуватись допоміг!

Не плідно, і не доладу
Нести спокути запізнілі!
Поки ж душа не спорожніла,
З ПОДЯКОЮ до Бога йду!

Не прошу: “Господи, даруй!..
Коли Ти наперед пробачив,
Щоб я навчався бути вдячним,
Коли дари Твої беру.”

Не прошу: “Господи, подай!..
А говорю: “Прийми від мене
Подяку за життя буремне,
Його хвилюючий розмай!”

За кожную мить мого життя
В випробуваннях і без них!
За тишу і святкові дзвони
І за насагу до звияг!

1 травня 2015

Михайло Пишний

Дієт Христос воскрес! Дорогий Отче Василю! Шляхетні друзі рубанівці! Сердечно доземно вклоняємось, дякуємо за дар, який наче янголи принесли, - у дуже непростий момент. Коли починає здаватися, що ти сам, і все.

Готую травневе число. Але ситуація складна. Події відбуваються рішучі і грізно великі і потребують від українців неймовірних надзусиль, духовної зрілості і волі. Людина має оновитися. Таке відчуття все дужче доноситься з Неба. Інакше буде марна згуба і повторення блукань. Але в цьому хаосі, розгубленості і протиборствах так важко пробитися до правдивого здійснення життя. Світ так обґрунтований павутиною підмін, що пастки чигають на нас чи не скрізь. І цю думку про пастки, які людина понаставляла сама на себе, що ними кишить наш світ, зустріла ось у вірші Євгена Сверстюка, читаючи рукопис збірки поезій, що готується до друку. Але цікаво, що може як ніхто розуміючи, як важко особистості здійснити волю Божу і промисел Творця над собою, він пише про ті "пастки" наші реально й тверезо, проте висновок з того єдиний - "потрапив - прорвіся" - і йди! Дуже пекучо сучасно звучить, хоч написано давніше. Може Вам надіслати кілька віршів? А як вийде книжка, теж надішлемо.

Дякуємо Вам, любі янголи, що з Вами є диво.

Раїса Лиша і Юрій Вівташ, 30. 04. 2015

Апет

Христос Воскрес!
Дорогий отче Василю, дорогі
парафіяни!

Найближчим часом надішлю Вам обіцяну книгу. Маю ще прохання до Вас, отче Василю - мій син Назарій зараз буде мати важливу сесію. Він навчається в Польщі на англійській філології. Прошу Вас помолитися. Щиро дякую. Переглядала також сайт Вашої спільноти - прослухала пісню пам'яті Євгена Сверстюка. У моєму серці пан Євген був і є найдорожчою Людиною. Востаннє ми зустрічалися на Форумі видавців у Львові. Я мала щастя працювати над перевиданням його кн. "Блудні сини України". Ми багато спілкувалися, згадували про Вас, про чудові книги, які Ви видаєте. Пан Євген у захопленні та радості сказав: "Як їм це вдається!!!" Славетна і Божа людина відійшла від нас. Так хочеться, щоб ми зустрілися там, у небі.

Міцного здоров'я Вам усім!

З пошаною і вдячністю,
Зеновія Філіпчук

Апет

Зустріч

(або роздуми в Рубанівському
церковному садку біля білої хатки)

*Я не знаю, чи наснилось, чи примарилось:
Пагорб у безкраї ланів до Бога молиться,
З пагорба того я в Небо впав безоднеє,
Білим Птахом – із Минулого в Майбутнє...*

Неквапно плинула перша, Чиста Седмиця святого Великого Посту. Четвер видався світлим і теплим, по-справжньому весняним. Я порався в глибині зарослого церковного саду, згрібаючи в кучі торішнє листя і пучки жовтої, висохлої трави: «Чоловік, яко трава дні його, яко цвіт сельний тако відцвіте». До вечірньої служби залишалося ще досить багато часу, і поспішати, Слава Богу, було нікуди.

Ось тут-то все і сталося.

Я здалеку впізнав Її. Впізнав, незважаючи на те, що Вона грузно лежала на боці, прихована від сторонніх очей переплетеними гілками невідомого мені колючого куща. Посланиця з іншого світу, таємнича Вісниця... Наприкінці третього тисячоліття до Різдва Христового, обрану особливим способом і особливим способом підготовлену до подорожі, Її було відправлено у наш бурхливий час. Зустріч відбулася з точністю до дня і хвилини. Кам'яна гостя з кам'яного віку. Антропоморфна стела епохи

неоліту.

Знявши перчатки і засунувши їх у кишеню старої «спецназівської» куртки, я обережно присів поруч на трухляву колоду, яка колись була деревом, що тягнулося до неба і сонця. Затамувавши подих, торкнувся долонею шорсткої, ледь нагрітої сонячними променями гранітної поверхні. Нахилив голову і заплющив очі.

Колись давно, майже у кам'яному віці, я безтурботно тинявся спустілими, (з приводу літніх канікул), коридорами Державного університету. Сам не пам'ятаю, яким чином опинився в незамкнутому, за неясним збігом обставин, кабінеті археології, почавши роздивлятися виставлені поза тонким склом знахідки, зроблені при розкопках степових курганів. Так відбулася моя перша Зустріч. Я ніколи не зміг забути її, я ніколи не зміг повторити її.

...Це була майстерно вирізана з дерева фігурка доброго коня зі смішною такою гривною. Трохи криво віддрукований на друкарській машинці напис стверджував, що вік іграшки, знайденої на літній практиці студентами «істфаку», губиться десь у млі тридцятого століття до нашої ери. Фігурка прекрасно збереглася, здавалося, вона ще тільки була в теплих, дитячих руках. Завмерши та чомусь зніжковівши, я стояв в абсолютно порожній аудиторії, перед заксленим стендом із старожитностями, і...

очі мої наповнювалися сльозами. Солодкими та зовсім незрозумілими. Витирати їх чомусь не хотілося, і найхоробріша сльозинка, відправившись у не довгу подорож по щоці, впала на підлогу. П'ять тисяч років, важко нависаючі наді мною, немов цегляна стіна шумерського зиккурата, безслідно зникли. Я бачив світловолосого хлопчика, що грався дерев'яним коником в тіні розлогого дерева, відчував терпкий, п'яний запах літнього Степу. Чув пирхання коней, прив'язаних десь неподалік, неголосно-плавну розмову чоловіка і жінки, чийсь приглушений сміх...

Несподівано, звідкись із пам'яті з'явився чіткий і ясний, до болю у с к р о н я х , Спогад. Дуже схожий на усвідомлення. Але це був-таки Спогад. Проте, що люди не зникають у темряві століть, не кануть у Небуття. Що Смерть не має перемоги над Життям, не владна р о з і р в а т и

тонку срібну ниточку, що з'єднує Небо і Землю. Що ми не вмираємо, і шлях наш - Вічність. Дивно! Виявляється, я завжди це знав, але з якоїсь причини забув.

Чому я знову згадав про все це, на заході Четвертого Дня, сидючи біля зануреної в летаргічний сон кам'яної Мандрівниці? Може тому, що звершувалось щось Таємне і вгадувалось Непізнане, там, за мерехтливим примарним світлом Брами? А може, через те, що десь-то-не-десь, від когось, почув, ніби живуть в цих таємничих каменях душі стародавніх героїв, що сховалися від Смерті? Почув і повірив?..

Життєстверджуюче торгання стрибаючого на вибоїнах ручного візка, повернуло мене до реальності. У ранню весну, в маленький церковний садок, до дбайливо побілованої хатки. Через мить, з-за дерев виринула картата ковбойка рибалки-Дмитра, здійснюючого вечірню подорож до овочесховища. Я радісно помахав йому рукою. Через хвилину-другу, ми вже піднімали край вищербленої вітрами і часом стародавньої брили над пожовклою травою.

...Вивергнута невідомими руками з лона Матері-скелі, освячена протяжними співами та встановлена на святиню-курган, Вона була забута і зневажена. Тепер, у суворому сакральному Мовчанні знову стояла Посланниця на землі. Як і тисячі

років тому.
Стояла міцно
і впевнено, в
подарованій
призахідним
сонцем
визолоченій
багрянці.
Немов
скам'янілий
язик
поховального
полум'я. Немов
застигла в
камені сльоза
сивого Дніпра.
Про що

мовчала Вона в ці хвилини ? Хто знає...
Можна запитати у молодого Місяця, що
пливе річкою-Ніччю в срібному човні,
або у самотньої Зірки, що останньою
покидає небосхил перед Світанком.

У незапам'ятні часи, прощаючись із
священним Дніпровським степом, своєю
Прабатьківщиною, загадкові племена
аріїв залишили за собою сотні і сотні
відпливаючих у Вічність кораблів-
курганів. Таємничих рукотворних вершин,
увінчаних величними монолітами. Так
і не досліджена до кінця Спадщина
великого народу - засновника легендарних
цивілізацій в долинах річок Інду, Тигру і

Євфрату. Спадщина, рівної за значимістю якій, не знає Історія.

Чи не про Безсмертя душі, нескінченну Круговерть Життя і безперервний зв'язок поколінь мають розповісти кам'яні стели, спрямовані в безодність неба? Розповісти нам, безнадійно застряглим в мережах глобального інтернету, отупілим від штучної їжі та канцерогенів, обплутаними павутинням міжнародних операторів, втратившим відчуття Реальності. Тим, хто не визнає першопричинного зв'язку між Вчинком та Наслідком і не бажає пам'ятати свого минулого...

Вже настав грізний час і, мабуть, безповоротний, якщо ми не схаменемося...

Борис Кутовий

* * *

Кургани мовчать. Віковічна обітницька тиша.
Ковильні степи – наче сиве волосся Землі.
Згорають століття, і в небо димлять попелища,
Кістки українців запікши в гарячій золі.

Кургани мовчать і вдивляються в приспані зорі,
Що зранку пірнають в глибоку криницю Дніпра.
Розплетена й боса, у гордій, німій непокорі
Йде берегом ніч і у пелену роси збира.

Кургани мовчать. Тільки чути як дихає поле.
Гойдається місяць у срібних тенетах небес.
І молиться ніч, і росою окроплює доли,
Щоб край український за Божої ласки воскрес.

Кургани мовчать. Заглядають за хмари тополі,
Листочками дрібно у місячнім сяйві тремтять.
Чи довго тобі, моя земле, коритися долі
І волі чекати, - кургани уперто мовчать.

Яна Сілецька

Підготували:
Ігор Чечель, Володимир Філіпов,
Григорій Бондаренко
диякон Володимир Дерев'янка,
Павло Тепін, Тетяна Сокиркіна

Обкладинка -
Іванна Крип'якевич-Димид
Ілюстрації з творів:
Оксана Збруцька, Богдан Ткачик,
Олександр Гармидер, Олег Шупляк,
Олександр Мурашко, Наталія Івженко,
Тарас Шевченко, Володимир Єрмаков,
Тетяна Кобзар

Книга - Дарунок

Священик Василь Пишний
Храм Покрови, с.Рубанівське,
Васильківський р-н, Дніпропетровська обл.,
т. +380675238992
www.naviky.dp.ua
а/с 1847, м. Дніпропетровськ, 49027, Україна

Надруковано в типографії "Літограф"

МІКЛА
ЛЕОНТО
ЕНЧ
АРТЄ
ВЕДЄ
БОЛОДНІМІР
ІВАСЮК
РОМАН
Р. КОВАЛЮК

337
КОБЗАРІВ
І ЛІР
НИКІВ